

SUBBIJLAGE 1 bij maatregelfiches as-2

RANDVOORWAARDEN GLB (cross compliance)

Op grond van artikel 51 van verordening 1698/2005 dienen ontvangers van EU-steun voor maatregel 212, 214 en 221 *op hun hele bedrijf* te voldoen aan de dwingende eisen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 en bijlage III en IV van verordening 1782/2003 (beheerseisen en goede landbouw- milieueuconditie: de zogenoemde cross-compliance of Randvoorwaarden GLB).

Indien niet aan deze Randvoorwaarden GLB wordt voldaan, wordt de betaling voor de verbintenis verlaagd of geannuleerd. Hierbij wordt getoetst aan het EU-normniveau, ook ingeval de nationale wetgeving strenger is. Het EU-normniveau is opgenomen in de Regeling GLB-inkomenssteun 2006: artikel 3 (juncto bijlage 1) en artikel 6.

Opgemerkt wordt dat een beperkt aantal nationaal vastgelegde wettelijke eisen soms strenger zijn dan de Randvoorwaarden GLB. Dit doet zich met name voor bij de bepalingen ten aanzien van de identificatie en registratie van dieren en bij de dierenwelzijnseisen.

Ter informatie is bijgevoegd, het overzicht van de eisen opgenomen in bijlage 1 bij artikel 3 van de Regeling GLB-inkomenssteun 2006. Het bevat de Randvoorwaarden GLB die in het jaar 2007 van toepassing zijn. Als de betrokken relevante regelgeving (Europees en/of nationaal) inhoudelijk wijzigt, zullen – voor zover de wijzigingen daarop betrekking hebben - de Randvoorwaarden GLB op deze wijzigingen worden aangepast.

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
			<i>onderwerp van controle</i>

MILIEU

1	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979, art.3, art.4 leden 1, 2 en 4, art.5, 7 en 8)		
1.1	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Natuurbeschermingswet 1998	art.19d Het verbod om zonder geldige vergunning een project of handeling uit te voeren in een aangewezen Vogelrichtlijngebied of in strijd met de vergunningvoorwaarden te handelen
1.2	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.9 in samenhang met art.31 Het verbod op doden, verstoren, in bezit hebben, verkopen etc. van beschermde inheemse vogels
1.3	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.10 in samenhang met art.31 Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
nr.	naam	naam	artikel(en)
1.4	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.11
1.5	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.12
1.6	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.13
1.7	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.14
1.8	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.15
1.9	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.37
1.10	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.50 lid 3
1.11	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.53 in samenhang met art.46
1.12	Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG)	Flora- en faunawet	art.72 lid 5 en in samenhang met art.5, 6, 7 en 9 van Besluit beheer en schadebestrijding dieren

2 Grondwaterbescherming (Richtlijn 80/68/EEG van 17 december 1979, art.4 en 5)	
2.1	Grondwaterbescherming (Richtlijn 80/68/EEG) Lozingenbesluit Bodembescherming

3 Zuiveringslib (Richtlijn 86/278/EEG van 12 juni 1986, art.3)	
3.1	Zuiveringslib (Richtlijn 86/278/EEG) Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen
3.2	Zuiveringslib (Richtlijn 86/278/EEG) Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen
3.3	Zuiveringslib (Richtlijn 86/278/EEG) Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen
3.4	Zuiveringslib (Richtlijn 86/278/EEG) Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
	86/278/EEG	ganische meststoffen		dan landbouwgrond of natuurterrein
3.5	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.28	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb op bevroren of besneeuwde grond
3.6	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.28a	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb als dit de gezondheid van dieren en mensen schaadt
3.7	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.28b	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb op natte of ondergelopen grond (waterverzadigde grond)
3.8	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.28c	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb tegelijkertijd met het beregen of bevoelen of infiltreren van de grond.
3.9	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.29	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb van 1 september t/m 31 januari
3.10	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.30	De verplichting om zuiveringsstb emissiearm aan te wenden
3.11	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.34	De verplichting om zuiveringsstb gelijkmatig over het perceel te verspreiden
3.12	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.34a	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb op steile hellingen (> 7%) met geuleneroste (geulen > 30 cm diep)
3.13	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.34b	Het verbod op het gebruik van zuiveringsstb op niet beteelde gronden met een hellingspercentage van 7% of meer
3.14	Zuiveringsstb (Richtlijn 86/278/EEG)	Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen	art.34c	Het verbod op het gebruik op bouwland of braakland met een hellingspercentage van 18% of meer

4 Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991, art.4 en art.5)				
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
4.1	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.2	Het verbod op gebruik van dierlijke meststoffen op natuurterrein en op andere grond dan landbouwgrond of natuurterrein
4.2	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.3	Het verbod op het gebruik van dierlijke meststoffen of stikstofkunstmest op bevroren of besneeuwde grond
4.3	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.3a	Het verbod op het gebruik van dierlijke meststoffen of stikstofkunstmest op natte of ondergelopen grond (waterverzadigde grond)
4.4	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.3b	Het verbod op het gebruik van dierlijke meststoffen of stikstofkunstmest tegelijkertijd met het beregen of bevoelen of infiltreren van de grond
4.5	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.4	Het verbod op het gebruik van dierlijke mest van 1 september t/m 31 januari

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		onderwerp van controle
nr.	naam	naam	artikel(en)	
4.6	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.4a	Het verbod op het gebruik van stikstofkunstmest van 16 september t/m 31 januari
4.7	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.4b	Het verbod op omploegen van grasland in de gesloten periode
4.8	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.5	De verplichting om de dierlijke mest emissiearm aan te wenden
4.9	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.6	De verplichting om de dierlijke mest of stikstofkunstmest gelijkmatig over het perceel te verspreiden
4.10	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.6a	Het verbod op het gebruik van dierlijke mest of stikstofkunstmest op steile hellingen (> 7%) met geulenerosie (geulen > 30 cm diep)
4.11	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.6b	Het verbod op het gebruik van dierlijke mest op niet betaalde gronden met een hellingspercentage van 7% of meer
4.12	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.6c	Het verbod op het gebruik van stikstofkunstmest op niet betaalde gronden met een hellingspercentage van 7% of meer
4.13	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.6d	Het verbod op het gebruik van dierlijke mest of stikstofkunstmest op bouwland of braakland met een hellingspercentage van 18% of meer
4.14	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Besluit gebruik meststoffen	art.8a	De verplichting omtrent de volgteelt van maïs op zand- en lössgronden
4.15	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Lozingenbesluit open teelt en veehouderij	art.16 in samenhang met art.13	Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone
4.16	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Meststoffenwet	art.7 in samenhang met art.8 onder a en b, 9 en 10 en in samenhang met art.24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet	Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen
4.17	Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG)	Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet	art.28 in samenhang met art.27, 29, 30 en in samenhang met art.36 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet	De verplichting voldoende opslagcapaciteit voor dierlijke mest op het bedrijf te hebben die in de periode september t/m februari wordt geproduceerd

5	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992, art.6, 13, 15 en 22 onder b)			
5.1	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Natuurbeschermingswet 1998	art.19d	Het verbod om zonder geldige vergunning een project of handeling uit te voeren in een aangewezen Habitatrichtlijngebied of in strijd met de vergunningvoorwaarden te handelen
5.2	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.8	Het verbod op plukken, vernielen, in bezit hebben, verkopen, etc. van beschermde inheemse planten

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
5.3	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.9 in samenhang met art.31	Het verbod op doden, verstoren, in bezit hebben, verkopen etc. van beschermde inheemse diersoorten
5.4	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.10 in samenhang met art.31	Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse diersoorten
5.5	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.11	Het verbod op het verstoren of vernielen van rustplaatsen of holen van beschermde inheemse dieren
5.6	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.12	Het verbod op het rapen of bezitten van eieren van beschermde inheemse diersoorten.
5.7	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.13	Het verbod op het in bezit hebben van en handel in (producten van) beschermde inheemse of uitheemse dieren en planten
5.8	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.14	Het verbod op het in de vrije natuur uitzetten van dieren of het planten of uitzaaien van planten
5.9	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.15	Het verbod op het in bezit hebben van of handelen in niet-toegestane jachtmiddelen
5.10	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.37	De verplichting goed jachthouder te zijn
5.11	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.50 lid 3	Het verbod op het zich voor de jacht in het veld bevinden met niet-toegestane jachtmiddelen en doden van beschermde dieren
5.12	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.53 in samenhang met art.46	Het verbod op de jacht met niet-toegestane middelen, op niet-toegestane dagen en tijdstippen en op niet-toegestane plaatsen
5.13	Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG)	Flora- en faunawet	art.72 lid 5 en in samenhang met art.5, 6, 7 en 9 van Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Het verbod op jacht in strijd met vergunningsvoorwaarden of met niet-toegestane (niet-dierverdelijke) jachtmiddelen

GEZONDHEID (MENS, DIER EN PLANT)

6	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG van 27 november 1992, art.3, 4 en 5)			
6.1	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Richtlijn 92/102/EEG	art.5 lid 1 onder a	De verplichting varkens te merken voordat ze het bedrijf waar zij geboren zijn verlaten
6.2	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.2 lid 1 tot en met 5	De verplichting te zijn geregistreerd als houder van varkens (geen of onjuist UBN)
6.3	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.4	De verplichting als houder van varkens tijdens UBN mutaties te melden
6.4	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.8 lid 2 en 3	De verplichting alleen te merken van varkens te merken

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
	92/102/EEG	dieren		bruiken
6.5	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art. 10	Het verbod op zelf merken van varkens, tenzij is voldaan aan specifieke voorschriften
6.6	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.11 lid 1, 2 en 4	De voorschriften ten aanzien van het (her)merken van varkens
6.7	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.12 lid 1 en lid 2 onder a en b	Het verbod op het aanbieden, aannemen of in bezit hebben van merken van derden voor varkens
6.8	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.31 lid 1 onder a	De verplichting in het bedrijfsregister oormerkverlies op te nemen o.v.v. oormerknummer en datum van verlies
6.9	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.31 lid 1 onder b, met uitzondering van onderdeel "soort varkens" (3e gedachtenstreepje) en onderdeel "het certificering-nummer van het transportmiddel" (7e gedachtenstreepje)	De verplichting in het bedrijfsregister aan- en afvoer van varkens van het bedrijf op te nemen, m.u.v. soort varkens en certificeringnummer van het transportmiddel
6.10	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.31 lid 2 en 3	De verplichting om vervoersdocumenten bij het register te bewaren en het register drie jaar op het bedrijf te bewaren
6.11	I&R Dieren (Richtlijn 92/102/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.104 lid 2	Het verbod op verwijderen, vernietigen, beschadigen of onleesbaar maken van oormerken bij varkens

7	Uitvoering I&R runderen (Verordening (EG) 911/2004 van 29 april 2004 (vervangt Verordening (EG) 2629/97), art.6, 8 en 9)		
7.1	Uitvoering I&R runderen (Verordening (EG) 911/2004)	Regeling handel levende dieren en levende producten	art.3.2 Het verbod op export van runderen zonder geldig gezondheids-certificaat

8	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000 van 17 juli 2000, art.4 en 7)		
8.1	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.19 lid 1 tot en met de zinsnede 'van verordening 911/2004' De verplichting en termijnen die aangehouden moeten worden in het bedrijfsregister ten aanzien van de verplaatsing, geboorte en sterfte van runderen
8.2	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.2 lid 1, 2, 3 en 4 De verplichting te zijn geregistreerd als houder van runderen (geen of onjuist UBN)
8.3	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.4 De verplichting als houder van runderen tijdig UBN mutaties te melden
8.4	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.8 lid 1 De verplichting alleen toegelaten oormerken voor runderen te gebruiken
8.5	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.10 Het verbod op zelf merken van runderen, tenzij is voldaan aan specifieke voorschriften

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
8.6	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.11
8.7	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.12
8.8	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Regeling identificatie en registratie van dieren	art.19 lid 2, 4 en 5
8.9	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.104 lid 2
8.10	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Verordening (EG) nr.1760/2000	art.4 leden 1, 2 en 3
8.11	I&R runderen (Verordening (EG) 1760/2000)	Verordening (EG) nr.1760/2000	art.7 lid 1, 2e gedachtenstreepte

I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004 van 17 december 2003, art.3, 4 en 5)	
8bis. 1	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 2	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 3	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 4	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 5	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 6	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 7	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)
8bis. 8	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
	dening (EG) 21/2004)	dieren	
8bis. 9	I&R schapen en geiten (Verordening (EG) 21/2004)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art. 104 lid 2

Gewasbescherming (Richtlijn 91/414/EEG van 15 juli 1991, art.3)			
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
9.1	Gewasbescherming (Richtlijn 91/414/EEG)	Bestrijdingsmiddelenwet 1962	art.2
9.2	Gewasbescherming (Richtlijn 91/414/EEG)	Bestrijdingsmiddelenwet 1962	art.10
9.3	Gewasbescherming (Richtlijn 91/414/EEG)	Regeling verwijdering dompelvloeistof bloembollen en bloemknollen	art.2
9.4	Gewasbescherming (Richtlijn 91/414/EEG)	Besluit beginselen geïntegreerde gewasbescherming	art.2 lid 1 tot en met het woord 'gewasbeschermingsplan' en lid 2

General Food Law (Verordening (EG) 178/2002 van 28 januari 2002, art.14, 15, 17 lid 1, 18, 19 en 20)			
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
10.1	General Food Law (Verordening (EG) 178/2002)	Kaderwet diervoeders	art.2
10.2	General Food Law (Verordening (EG) 178/2002)	Kaderwet diervoeders	art.4
10.3	General Food Law (Verordening (EG) 178/2002)	Regeling diervoeders	art.74
10.4	General Food Law (Verordening (EG) 178/2002)	Warenwetbesluit bereiding en behandeling van levensmiddelen	art.2 lid 10
10.5	General Food Law (Verordening (EG) 178/2002)	Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoonosen en TSE's	art.113a

Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005 van 12 januari 2005)			
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
10a			

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
10a.1	Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005)	Regeling diervoerders	art.73a in samenhang met art.5 lid 1 van Verordening (EG) 183/2005 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder I onder 4e en 4g van Verordening (EG) 183/2005
10a.2	Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005)	Regeling diervoerders	art.73a in samenhang met art.5 lid 1 van Verordening (EG) 183/2005 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder II onder 2a, 2b en 2e van Verordening (EG) 183/2005
10a.3	Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005)	Regeling diervoerders	art.73a in samenhang met art.5 lid 5 van Verordening (EG) 183/2005 in samenhang met Bijlage III, onder 1, 1e alinea, 1e zin en 3e alinea van Verordening (EG) 183/2005
10a.4	Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005)	Regeling diervoerders	art.73a in samenhang met art.5 lid 5 van Verordening (EG) 183/2005 in samenhang met Bijlage III, onder 2, 3e zin van Verordening (EG) 183/2005
10a.5	Diervoederhygiëne (Verordening (EG) 183/2005)	Regeling diervoerders	art.73a in samenhang met art.5 lid 6 van Verordening (EG) 183/2005

Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004 van 29 april 2004)			
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
10b.1	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder II, onder 4g en 4h van Verordening (EG) 852/2004
10b.2	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder II, onder 4j van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met art.6 lid 3 en art.7 lid 1 van de Diergeneesmiddelenwet
10b.3	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder II, onder 5f en 5h, m.u.v. zinsnede 'bestrijdingsmiddelen en', van Verordening (EG) 852/2004
10b.4	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder II, onder 5f en 5h, m.u.v. zinsnede 'bestrijdingsmiddelen en', van Verordening (EG) 852/2004

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
10b.5	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder III, onder 8a, 8d en 8e van Verordening (EG) 852/2004	De verplichting om registers bij te houden over de aard en de oorsprong van aan de dieren gevoerde diervoeders, de resultaten van analyses van bij de dieren genomen monsters of van andere monsters voor diagnosedoeleinden en alle toepasselijke controles van dieren of producten van dierlijke oorsprong
10b.6	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 in samenhang met Bijlage I, deel A, onder III, onder 9a en 9c van Verordening (EG) 852/2004	De verplichting een registratie bij te houden van alle gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en van biociden en van alle resultaten van voor de volksgezondheid relevante analyses van bij planten genomen monsters of van andere monsters
10b.7	Levensmiddelenhygiëne (Verordening (EG) 852/2004)	Diergeneesmiddelenwet	art.40 lid 2 in samenhang met art.4 lid 1 van Verordening (EG) 852/2004 en in samenhang met Bijlage I, deel A, onder III, onder 8b van Verordening (EG) 852/2004 en in samenhang met art.91 en 92 van de Diergeneesmiddelenregeling	De verplichting een registratie bij te houden van de ontvangst, de toepassing of de vervoeding van diergeneesmiddelen en geneesmiddelen, evenals andere behandelingen die de dieren hebben ondergaan, data van toediening of behandeling en wachttijden

10c		Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004 van 29 april 2004		
10c.1	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel I, 1b, 1c, 1d en 1e van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting bij de productie van rauwe melk de algemene gezondheidsvoorschriften in acht te nemen
10c.2	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel I, 2a, 2b en 2c en in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel I, 3a, 3b en 3c van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting bij de productie van rauwe melk de gezondheidsvoorschriften m.b.t. tuberculose en/of brucellose in acht te nemen
10c.3	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel I, 4 van Verordening (EG) 853/2004	Het verbod om rauwe melk van dieren die niet voldoen aan de (algemene) gezondheidsvoorschriften, in het bijzonder dieren die individueel positief hebben gereageerd op de preventieve test op tuberculose of op brucellose, voor menselijke consumptie te (laten) gebruiken
10c.4	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel I, 5 van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting om dieren die besmet zijn of waarvan vermoed wordt dat zij besmet zijn met een ziekte, op doeltreffende wijze worden geïsoleerd om negatieve gevolgen voor de melk van andere dieren te vermijden

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		onderwerp van controle
nr.	naam	naam	artikel(en)	
10c.5	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel II, onder A, onder 1, 2, 3 en 4 van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting om melkinstallaties en de lokalen waar melk wordt opgeslagen zo te bouwen, in te richten en te onderhouden dat verontreiniging van de melk zoveel mogelijk wordt beperkt
10c.6	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie IX, Hoofdstuk I, onderdeel II, onder B, onder 1a, 1d, 2, 4a en 4b van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting het melken onder hygiënische omstandigheden te verrichten en de melk onmiddellijk gekoeld op te slaan, behalve als koeling niet noodzakelijk is i.v.m. (snelle) verwerkingsmethoden
10c.7	Specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (Verordening (EG) 853/2004)	Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen	art.2 lid 2 in samenhang met art.3 lid 1 van Verordening (EG) 853/2004 in samenhang met Bijlage III, sectie X, Hoofdstuk I, onder 1 m.u.v. de zinsnede "en tot op het moment van verkoop aan de consument" van Verordening (EG) 853/2004	De verplichting eieren op het bedrijf schoon, droog en vrij van vreemde geuren te houden en op afdoende wijze te beschermen tegen schokken en rechtstreeks zonlicht.

Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22 van 29 april 1996, art.3, 4, 5 en 7)				
nr.	naam	naam	artikel(en)	onderwerp van controle
11.1	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Diergeneesmiddelenwet	art.2 lid 1	Het verbod een niet geregistreerd diergeneesmiddel te bereiden, voorhanden of in voorraad te hebben, af te leveren of bij dieren toe te passen
11.2	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Diergeneesmiddelenwet	art.44 in samenhang met art.82 Diergeneesmiddelenregeling	Het verbod om door de minister aangewezen substanties voorhanden of in voorraad te hebben
11.3	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Diergeneesmiddelenbesluit	art.46 in samenhang met art.81 lid 1 Diergeneesmiddelenregeling	Het verbod om genoemde substanties (o.a. met thyreostatische, oestrogene, androgene of gestagene werking of bèta-agonisten) toe te dienen aan landbouwhuisdieren of aquacultuurdieren
11.4	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten *	art.2 lid 1 onder a en c	Het verbod om landbouwhuisdieren, verwerkte producten of vlees van dieren waaraan op enigerlei wijze stoffen met thyreostatische, oestrogene, androgene of gestagene werking alsmede ß-agonisten zijn toegediend, in de handel te brengen
11.5	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten *	art.3 lid 1	De verplichting om alleen landbouwhuisdieren, verwerkte producten of vlees in de handel te brengen die zijn behandeld volgens de regels van de Diergeneesmiddelenwet
11.6	Hormonen & bèta-agonisten Richtlijn 96/22)	Verordening P.V.V. Verbod op gebruik van bepaalde stoffen met hormonale werking en van bepaalde stoffen met thyreostatische werking, alsmede bèta-agonisten 1997 (2005-1) *	art.2	Het verbod om landbouwhuisdieren, verwerkte producten of vlees van dieren waaraan op enigerlei wijze stoffen met thyreostatische, oestrogene, androgene of gestagene werking alsmede ß-agonisten zijn toegediend, in de handel te brengen
11.7	Hormonen & bèta-agonisten	Verordening P.V.V. Identificatie en registratie	art.2 lid 1 in samenhang met art.4 lid 1	Het verbod naarzachtijnen ruider dan 7 maanden te houden die

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
	Richtlijn 96/22)	siratie van paardachtigen (PVV) 2004	
			onderwerp van controle
			niet zijn voorzien van een geldig paspoort

12	MKZ (Richtlijn 2003/85/EEG van 29 september 2003 (vervangt Richtlijn 85/511/EEG), art.3)		
12.1	MKZ (Richtlijn 2003/85/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.19 lid 1
			De verplichting (het vermoeden van) de aanwezigheid van MKZ bij runderen terstond te melden

13	Varkenspest (Richtlijn 92/119/EEG van 17 december 1992, art.3)		
13.1	Varkenspest (Richtlijn 92/119/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.19 lid 1
			De verplichting (het vermoeden van) de aanwezigheid van varkenspest bij varkens terstond te melden

14	BSE (Verordening (EG) 999/2001 van 22 mei 2001, art.7, 11, 12, 13 en 15)		
14.1	BSE (Verordening (EG) 999/2001)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.19 lid 1
			De verplichting (het vermoeden van) de aanwezigheid van BSE bij runderen terstond te melden
14.2	BSE (Verordening (EG) 999/2001)	Regeling diervoeders	art.68
			Het verbod om eiwitten of daarvan afgeleide producten afkomstig van zoogdieren, aan herkauwers te voeren evenals het verbod om gesmolten vet van herkauwers aan herkauwers te voeren.

15	Bluetongue (Richtlijn 2000/75/EEG van 20 november 2000, art.3)		
15.1	Bluetongue (Richtlijn 2000/75/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.19 lid 1
			De verplichting (het vermoeden van) de aanwezigheid van Bluetongue bij herkauwers (runderen, schapen of geiten) terstond te melden

DIERENWELZIJN

16	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG van 19 november 1991, art.3 en art.4)		
16.1	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 1
			De verplichting bij de bouw van de stallen en met name voor de boxen en de uitrusting materialen te gebruiken die niet schadelijk zijn voor de kalveren en moeten grondig kunnen worden gereinigd en ontsmet
16.2	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 2
			De verplichting elektrische leidingen en apparatuur zo te installeren dat de kalveren geen elektrische schokken kunnen krijgen

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		onderwerp van controle
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	
16.3	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 3	De verplichting te zorgen voor een zodanige isolatie, verwarming en ventilatie van de stal dat deze niet schadelijk is voor de kalveren
16.4	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 4	De verplichting alle elektrische en mechanische apparatuur dergelijks te controleren en het mechanische ventilatiesysteem te voorzien van een alarmsysteem dat regelmatig wordt getest
16.5	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 6	De verplichting kalveren een goede verzorging te geven
16.6	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 8	Het verbod op het aangebonden houden van kalveren
16.7	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 9	De verplichting lokalen, hokken, uitrusting en gereedschap voor kalveren op passende wijze te reinigen en te ontsmetten
16.8	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 11	De verplichting kalveren te laten beschikken over op hun leeftijd en gewicht afgestemd voederen dat beantwoordt aan de met hun gedrag samenhangende en hun fysiologische behoeften
16.9	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 13	De verplichting kalveren te voorzien van voldoende vers water van passende kwaliteit
16.10	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 14	De verplichting voeder- en drinkinstallaties zo te ontwerpen, bouwen, plaatsen en onderhouden dat gevaar voor verontreiniging van voer en water wordt beperkt
16.11	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Richtlijn 91/629	art.4 in samenhang met Bijlage onder 15	De verplichting kalveren zo spoedig mogelijk na hun geboorte en in elk geval binnen zes uur koebies te geven
16.12	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.3	Het verbod kalveren te huisvesten in eenlingboxen indien de kalveren ouder zijn dan 8 weken
16.13	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.4 lid 1	De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van eenlingboxen voor kalveren
16.14	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.4 lid 2	De verplichting te voldoen aan de minimale vloeroppervlakte per kalf in andere huisvestingsystemen dan eenlingboxen
16.15	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.5	De verplichting dat als kalveren zijn gehuisvest in een stal met ligboxen, het aantal ligboxen ten minste gelijk is aan het aantal kalveren
16.16	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.6	De verplichting te voldoen aan de inrichtingseisen m.b.t. voeder-systemen voor kalveren
16.17	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.7	De verplichting dat kalveren naast elkaar gehouden in eenlingboxen, elkaar kunnen zien en aanraken
16.18	Minimumnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.8	De verplichting te voldoen aan de minimale ligruimte per kalf in andere huisvestingsystemen dan eenlingboxen

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>
16.19	Minimurnormen kalveren (Richtlijn 91/629/EEG)	Kalverenbesluit	art.9
			<i>onderwerp van controle</i> De verplichting te zorgen voor voldoende dag- of kunstlicht voor kalveren
17	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG van 19 november 1991, art.3 en art.4 lid 1)		
17.1	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 1 onder a
17.2	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 1 onder b eerste volzin in samenhang met art.4 lid 4 van het Varkensbesluit en in samenhang met art.3 lid 9 van Richtlijn 91/630/EEG
17.3	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 2 onder a in samenhang met art.3 lid 9
17.4	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 2 onder b in samenhang met art.3 lid 9
17.5	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 4 onder a in samenhang met art.3 lid 9
17.6	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 4 onder b in samenhang met art.3 lid 9
17.7	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 6
17.8	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	art.3 lid 8 in samenhang met art.3 lid 9
17.9	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	Bijlage, Hoofdstuk I, onder 5, 2e zin
17.10	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	Bijlage, Hoofdstuk I, onder 8, 1e zin t/m het 1e gedachtenstreepje en in samenhang met art.2 lid 1 onder q van het Ingrepentbesluit
17.11	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	Bijlage, Hoofdstuk I, onder 8, 1e zin met 2e gedachtenstreepje in samenhang met Bijlage, onder 8, 2e alinea
17.12	Minimurnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	Bijlage, Hoofdstuk I, onder 8, 1e zin met 4e gedachtenstreepje in samenhang met art 2
			De verplichting te voldoen aan de minimale vrije vloerruimte per gespeend varken of gebruiksvarken De verplichting te voldoen aan de minimale vrije vloerruimte per gelte na dekking en per zeug wanneer gelten en/of zeugen in groep gehouden worden De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van gedeeltelijk dichte vloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van roostervloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van roostervloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van roostervloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van roostervloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting te voldoen aan de minimale afmetingen van roostervloeren voor gelten na dekking en drachtige zeugen De verplichting er voor te zorgen dat ieder dier voldoende voedsel tot zich kan nemen De verplichting dat dieren die apart gehouden worden i.v.m. agressie, verwondingen of ziekte zich gemakkelijk kunnen draaien De verplichting dat dieren die apart gehouden worden i.v.m. agressie, verwondingen of ziekte zich gemakkelijk kunnen draaien De verplichting dat vloeren stevig, vlak en stabiel zijn en aangepast aan het gewicht en de grootte van de dieren De verplichting te voldoen aan de regels m.b.t. het verkleinen van tanden van biggen en beren De verplichting te voldoen aan de regels m.b.t. het couperen van de staart De verplichting te voldoen aan de regels m.b.t. het aanbrengen van neustingen bij mannelijke varkens

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader			onderwerp van controle
nr.	naam	naam	artikel(en)		
17.13	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Richtlijn 91/630	lid 1 onder I van het Ingrepbesluit Bijlage, Hoofdstuk I, onder 8, 3e alinea, 2e zin		De verplichting het castreren en couperen van de staart bij dieren ouder dan zeven dagen onder anesthesie en met aanvullende langdurige analgesie uitsluitend te laten uitvoeren door een dierenarts
17.14	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.3 lid 1		Het verbod op het aangeboden houden van gelten of zeugen
17.15	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.3 lid 2 in samenhang met art.7		De verplichting te voldoen aan inrichtingseisen van stallen in verband met het natuurlijk gedrag van varkens
17.16	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.5 lid 7		De verplichting vloeren van de stal zo te ontwerpen, bouwen of onderhouden dat bij de varkens geen letsel of pijn kan worden veroorzaakt
17.17	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.9 lid 1		De verplichting te zorgen voor voldoende en adequaat ligmaten in de stal voor een beer of een zeug met biggen
17.18	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.9 leden 2 en 3 in samenhang met art.3 lid 9 van Richtlijn 91/630		De verplichting te zorgen dat varkens permanent beschikken over voldoende en niet-schadelijk onderzoek- en speelmateriaal
17.19	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.10 lid 1		De verplichting de stal te voorzien van voldoende dag- of kunstlicht
17.20	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.10 lid 2		Het verbod op een te hoog geluidsniveau of plotseling lawaai in de stal
17.21	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.11 lid 2		De verplichting te zorgen dat bij een individueel of niet-ad libitum voersysteem alle varkens tegelijkertijd kunnen eten
17.22	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.13 lid 1		De verplichting alle varkens ten minste eenmaal per dag te voeren
17.23	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.13 lid 2		De verplichting alle varkens ouder dan twee weken permanent van vers water te voorzien
17.24	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.13 lid 3		De verplichting om aan guste en drachtige zeugen en gelten voldoende bulk- of vezelrijk en energierijk voer te verstrekken
17.25	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Varkensbesluit	art.15		De verplichting het castreren van mannelijke varkens, die ouder zijn dan zeven dagen, uitsluitend te laten uitvoeren onder anesthesie en met aanvullende langdurige analgesie en uitsluitend door een dierenarts
17.26	Minimumnormen varkens (Richtlijn 91/630/EEG)	Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde	art.2 in samenhang met art.7 lid 2 onder c		Het verbod op het castreren van mannelijke biggen anders dan door een dierenarts of door een bevoegde houder van de dieren

18 Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG van 20 juli 1998, art.4)

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader			onderwerp van controle
nr.	naam	naam	artikel(en)		
18.1	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.3 lid 1		Het verbod op het zo ver beperken van de bewegingsruimte van een dier dat het onnodig lijdt of letsel wordt toegebracht
18.2	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.3 lid 2		De verplichting dieren indien aangeboden voldoende ruimte te laten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften
18.3	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.3 lid 3		De verplichting dieren indien buiten gehouden te beschermen tegen slechte weersomstandigheden, roofdieren en gezondheidsrisico's
18.4	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 1		De verplichting dieren te laten verzorgen door personen die beschikken over voldoende kennis en vaardigheden of vakbekwaam zijn
18.5	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 2		De verplichting een gehouden dier regelmatig dan wel tenminste dagelijks te controleren
18.6	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 3		De verplichting dieren die ziek of gewond lijken onmiddellijk op passende wijze te verzorgen of een dierenarts te raadplegen
18.7	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 4		De verplichting een dier voldoende, gezond en geschikt voer te geven
18.8	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 5		De verplichting erop toe te zien dat door het voer, het drinken of de wijze van toediening het dier niet onnodig lijdt of letsel wordt toegebracht
18.9	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.4 lid 6		De verplichting een dier te voederen met tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen
18.10	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 1		De verplichting te zorgen voor voldoende verlichting voor een grondige controle van het dier op elk willekeurig tijdstip
18.11	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 2		De verplichting een ziek of gewond dier zo nodig af te zonderen in een passend onderkomen
18.12	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 3		De verplichting voor de behuizing materiaal te gebruiken dat niet schadelijk is voor het dier en grondig gereinigd en ontsmet kan worden
18.13	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 4		De verplichting behuizingen en inrichtingen voor de beschutting van een dier zo te ontwerpen, maken en onderhouden dat het dier zich niet kan verwonden
18.14	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 5		Het verbod op een luchtcirculatie, stofgehalte van de lucht, temperatuur, relatieve luchtvochtigheid en gasconcentraties in de omgeving van het dier die schadelijk zijn voor het dier
18.15	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 6		Het verbod om dieren die in een gebouw worden gehouden permanent in het donker of permanent in kunstlicht te houden
18.16	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 7		De verplichting kunstmatig ventilatiesystemen te voorzien van

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		
<i>nr.</i>	<i>naam</i>	<i>naam</i>	<i>artikel(en)</i>	<i>onderwerp van controle</i>
	dieren (Richtlijn 98/58/EEG)			een noodstelsysteem zodat als hoofdstelsysteem uitvalt een alarmsysteem in werking treedt en het alarmsysteem regelmatig te testen
18.17	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 8	De verplichting een dier voldoende schoon water te geven of anderszins aan zijn behoefte aan water te voldoen
18.18	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 9	De verplichting een voeder- of drinkinstallatie zo te ontwerpen, bouwen en plaatsen dat verontreiniging van voeder en water wordt voorkomen
18.19	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.5 lid 10	De verplichting automatische of mechanische apparatuur ten minste eenmaal per dag te controleren en defecten onmiddellijk te herstellen
18.20	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.6 lid 1	De verplichting een register bij te houden van alle medische zorg en het aantal sterfgevallen en het register ten minste drie jaar te bewaren
18.21	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Besluit welzijn productiedieren	art.6 lid 2	Het verbod om stoffen aan dieren toe te dienen of te voeren die schadelijk zijn voor de gezondheid of het welzijn van een dier
18.22	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.34 in samenhang met het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren	Het verbod om niet-aangewezen dieren voor landbouwdoeleinden te houden
18.23	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.40 in samenhang met het Ingrenpenbesluit	Het verbod een of meer lichamelijke ingrepen bij een dier te verrichten, tenzij dit onder voorwaarden is toegestaan
18.24	Bescherming landbouwhuisdieren (Richtlijn 98/58/EEG)	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren	art.55 in samenhang met het Besluit voortplantingstechnieken bij dieren	De verplichting om alleen gebruik te maken van toegestane methoden van fokken met dieren

GOEDE LANDBOUW- EN MILIEUCONDITIE (GLMC)

19	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003 van 29 september 2003, art.5 juncto Annex-IV)			
19.1	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003 **	art.3	De verplichting een meer dan normale erosie te melden onder aangeving van de meest geschikte (combinatie van) landbouwkundige maatregelen om deze adequaat te bestrijden
19.2	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003 **	art.4	De verplichting tot uitvoering van maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> • gerichte grondbewerking na elke oogst ter voorkoming van bodemerrosie • wissen trekkerspooren bij inzaaien bieten of maïs • verplichte inzaai groenbemester op bouwland na teelt maïs en granen • waterremmende voorziening realiseren aan onderzijde percelen

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader		onderwerp van controle
nr.	naam	naam	artikel(en)	
19.3	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003 **	art.5	Het verbod op: <ul style="list-style-type: none"> het telen van een erosiebevorderend gewas op hellingen met hellingpercentage van 2% of meer, tenzij met toepassing van specifieke voorschriften; andere exploitatie van de grond dan als grasland op hellingen met hellingpercentage van meer dan 18%
19.4	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003 **	art.6 in samenhang met het Besluit HPA voorschriften bedrijfserosieplan 2003	De verplichting uitvoering te geven aan een goedgekeurd bedrijfserosieplan, indien een ondernemer daarover beschikt. Bepaalde onderdelen van art. 4 en art. 5 zijn dan niet van toepassing
19.5	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004 **	art.3	De verplichting een meer dan normale erosie te melden onder aangeving van de meest geschikte (combinatie van) landbouwkundige maatregelen om deze adequaat te bestrijden
19.6	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004 **	art.4	De verplichting tot uitvoering van maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> gerichte groundbewerking na elke oogst ter voorkoming van bodemerrosie wissen, treksporen bij inzaaien bieten of maïs verplichte inzaai groenbemester op bouwland na teelt maïs en granen waterremmende voorziening realiseren aan onderzijde percelen
19.7	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004 **	art.5	Het verbod op: <ul style="list-style-type: none"> het telen van een erosiebevorderend gewas op hellingen met hellingpercentage van 2% of meer, tenzij met toepassing van specifieke voorschriften; andere exploitatie van de grond dan als grasland op hellingen met hellingpercentage van meer dan 18%
19.8	Bodemerosie (Verordening (EG) 1782/2003)	Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004 **	art.6 in samenhang met het Besluit PT voorschriften bedrijfserosieplan 2003	De verplichting uitvoering te geven aan een goedgekeurd bedrijfserosieplan, indien een ondernemer daarover beschikt. Bepaalde onderdelen van art. 4 en art. 5 zijn dan niet van toepassing
20	Organisch stofgehalte (Verordening (EG) 1782/2003 van 29 september 2003, art.5 juncto Annex-IV)			
20.1	Bodemstructuur en organisch stofgehalte (Verordening (EG) 1782/2003)	Regeling GLB-inkomenssteun 2006	art.7 lid 1 sub a en e in samenhang met art.8 en 26	De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfsvoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen)
20.2	Bodemstructuur en organisch stofgehalte (Verordening (EG) 1782/2003)	Regeling GLB-inkomenssteun 2006	art.8a	Het verbod om gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing

RANDVOORWAARDEN GLB

EU-wetgevingskader		NL-wetgevingskader	
nr.	naam	artikel(en)	onderwerp van controle
21	Minimaal onderhoud en voorkomen achteruitgang van habitats (Verordening (EG) 1782/2003 van 29 september 2003, art.5 juncto Annex-IV)		
21.1	Minimaal onderhoud en voorkomen achteruitgang habitats (Verordening (EG) 1782/2003)	Boswet art.2 in samenhang met art.1, derde en vierde lid en art.5	Het verbod om bepaalde houtopstanden te (doen) vellen, anders dan bij wijze van dunning, zonder dat een voorafgaande tijdige kennisgeving aan de Minister is gedaan
21.2	Minimaal onderhoud en voorkomen achteruitgang habitats (Verordening (EG) 1782/2003)	Boswet art.3 in samenhang met art.1, derde en vierde lid, en art.5 en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbeplanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220)	De verplichting om bepaalde houtopstanden die, anders dan bij wijze van dunning, geveld zijn of op andere wijze tenietgegaan binnen 3 jaar na velling of het tenietgaan te herbeplanten overeenkomstig het bepaalde in het koninklijk besluit
21.3	Minimaal onderhoud en voorkomen achteruitgang habitats (Verordening (EG) 1782/2003)	Boswet art.13 in samenhang met art.1, derde en vierde lid	Een verbod op het (doen) vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bepaalde bij besluit van de ministers van OCW en LNV aangewezen bossen of andere houtopstanden.

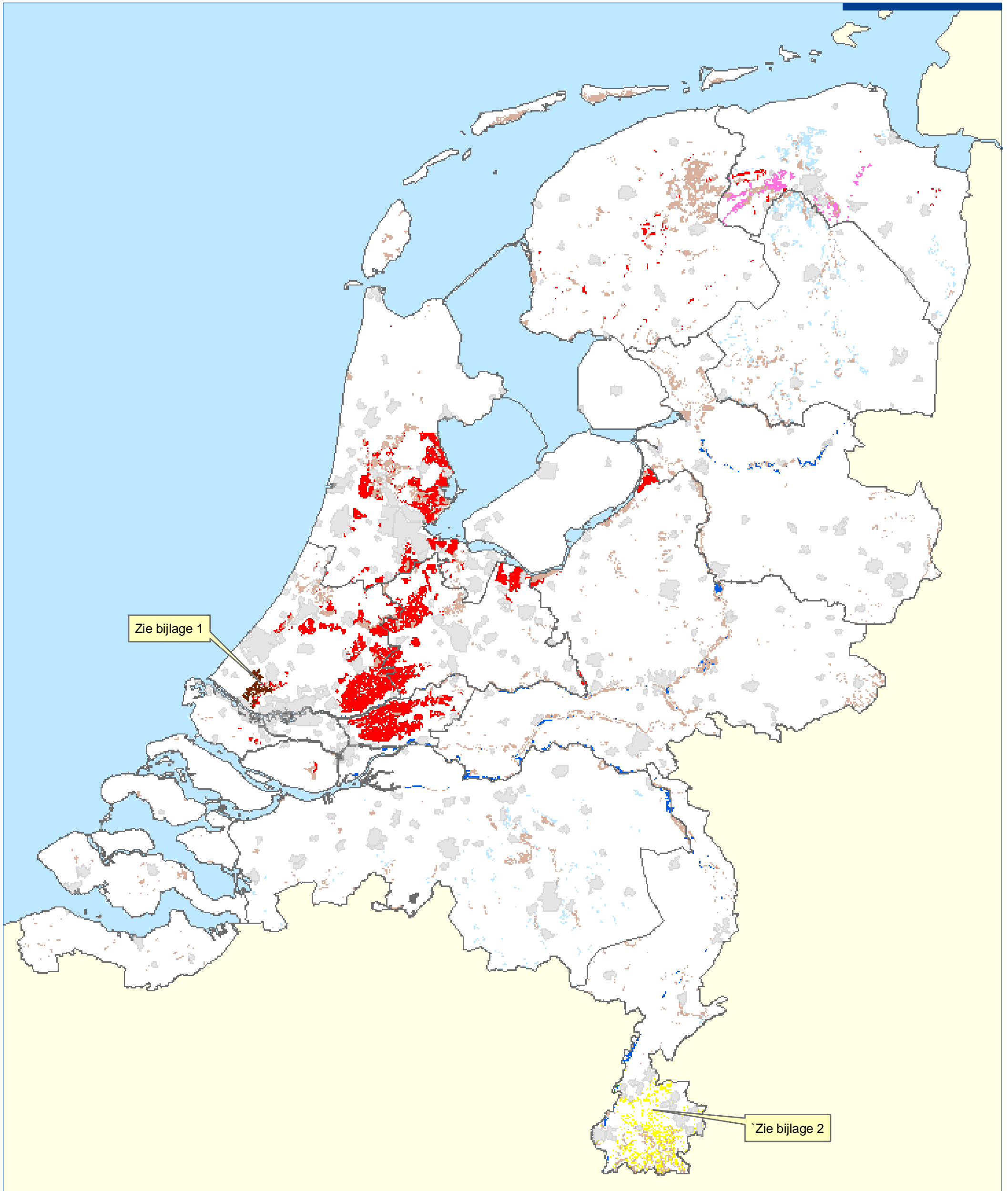
Toelichting

* In geval de PVV-verordening niet (langer) van kracht is, gelden de bepalingen van de Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten: ze zijn elkaars vangnet.

** Deze verordeningen zijn van toepassing op land- en tuinbouwgronden voorzover deze geheel of gedeeltelijk zijn gelegen in de navolgende gemeenten:
Eijsden, Maastricht, Meerssen, Stein, Sittard-Geleen, Beek, Schinnen, Nuth, Voerendaal, Simpeveld, Vaals, Gulpen-Wittem, Margraten, Valkenburg aan de Geul, Onderbanken, Brunssum, Landgraaf, Heerlen, Kerkrade.

Ze zijn echter niet van toepassing op de hiervoor bedoelde land- en tuinbouwgronden, voor zover deze gronden zijn gelegen:

- in het watervoerend en waterbergend winterbed in het Maasdai;
- in de inundatiegebieden van de rivier de Geul;
- ten noorden van de wegen Sittard - Wehr en Sittard - Urmond.

*Probleemgebieden POP2
(aanvraag 2006)*

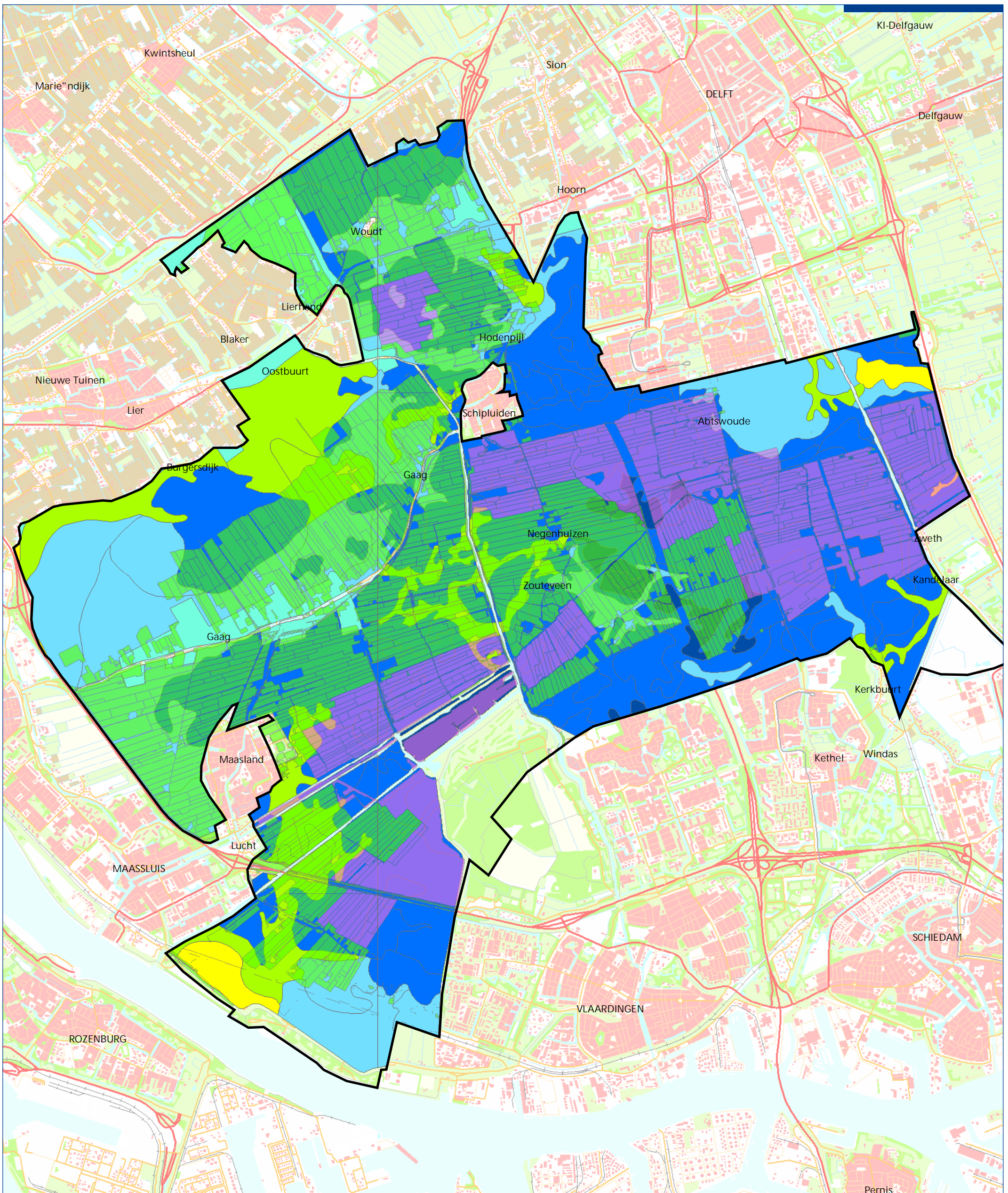
datum: 19-12-2006
 schaal 1:115.000

Legenda

- Grote steden
- Provincies
- Grote wateren
- Buitenland

Probleemgebieden

- Beekdalen
- Diepeveenweidegebieden
- Helling
- Uiterwaard
- Midden Delfland
- Beekdalen en Hellingen
- Beekdalen en Uiterwaarden
- Beekdalen en Diepeveenweidegebieden
- Diepeveenweidegebieden en Hellingen
- Diepeveenweidegebieden en Uiterwaarden
- Helling en Uiterwaard
- Aangewezen voor 1997

Midden-Delfland

Probleemgebieden landbouw

Concept 15-11-06

November 2006,
Den Haag

DLG realiseert groene plannen
voor 16 miljoen Nederlanders!

Bufferzone Midden-Delfland Bodemkaart (GWT)

- Probleemgebieden
- bestaand
 - voorgesteld POP2

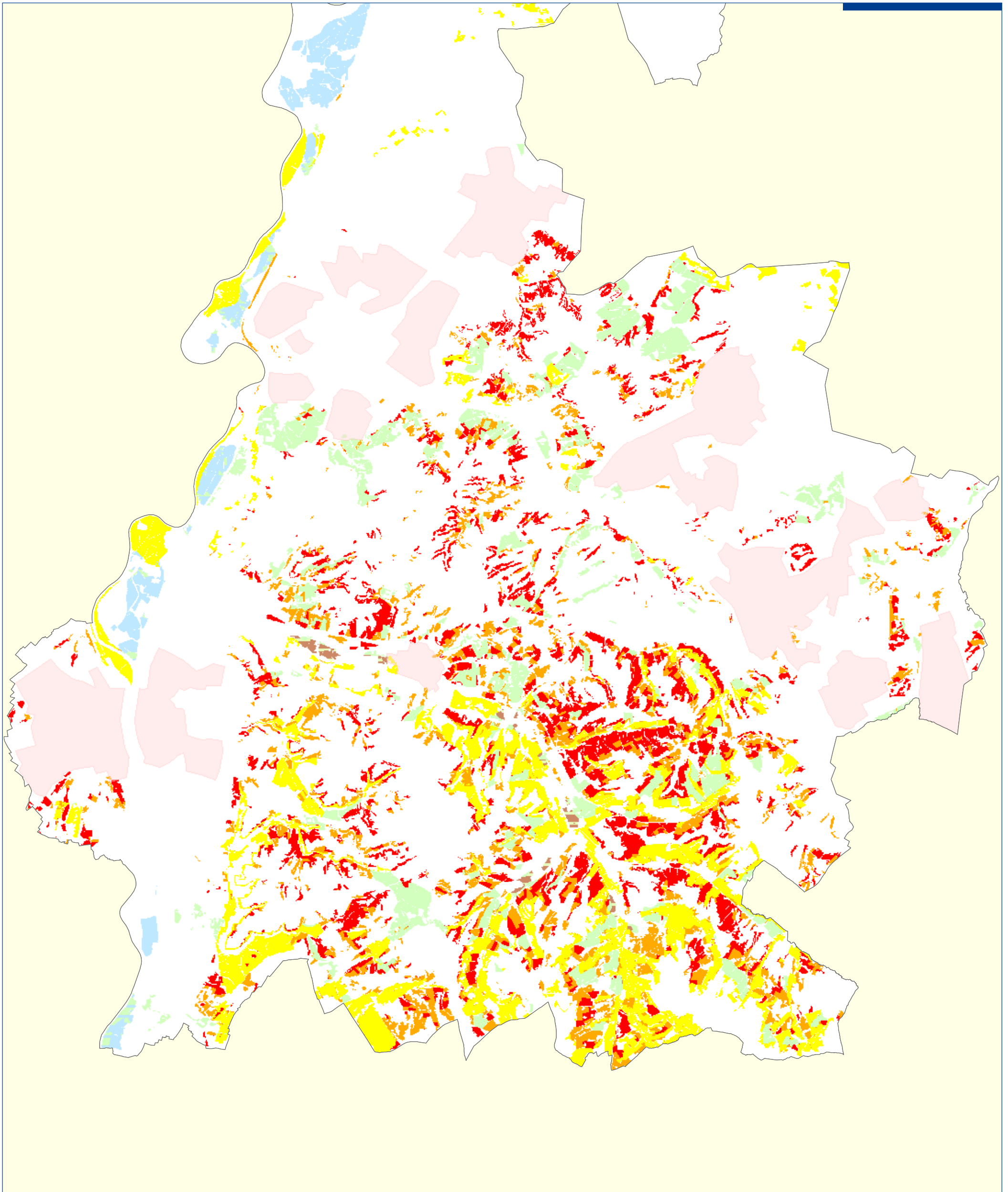
- I
- II
- III
- IV
- V; V*
- VI

Bronnen: © De auteursrechten en databankrechten: Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2004

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

Aanvraag 2006

Bijlage 2: Uitsnede aanvraag
Probleemgebieden

datum: 14-12-2006

schaal 1:115.000

Legenda

- Grote steden
- Provincies
- Grote wateren
- Buitenland

Gebieden toegevoegd aan probleemgebieden 2005

- Landbouwpercelen met helling tussen 5% en 18%
- Landbouwpercelen met helling groter dan 18%

Probleemgebieden 2005

- Beekdalen
- Beekdalen en Hellingen
- Beekdalen en Uiterwaarden
- Beekdalen en Diepeveenweidegebieden
- Diepeveenweidegebieden
- Diepeveenweidegebieden en Hellingen
- Diepeveenweidegebieden en Uiterwaarden
- Helling
- Helling en Uiterwaard
- Uiterwaard
- Aangewezen voor 1997

DLG realiseert groene plannen
voor 16 miljoen Nederlanders!

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

SUBBIJLAGE 5 bij maatregelfiches as 2 ONDERBOUWING PROBLEEMGEBIEDENVERGOEDING

Algemeen

Voor de verschillende type probleemgebieden is het economisch nadeel voor bedrijven in deze gebieden berekend. Het economische nadeel is berekend aan de hand van de verminderde gewasopbrengst en extra kosten in gebieden met handicaps, vergeleken met gebieden zonder handicaps (zie referentiebedrijf).

De grootte van het bedrijf heeft geen invloed op de gewasopbrengst per hectare; de kwantiteit en kwaliteit van het gras per hectare is voor grote en kleine bedrijven hetzelfde. De grootte van de bedrijven in gebieden met handicaps is vergelijkbaar met de grootte van bedrijven buiten de handicapgebieden. Van de akkerbouwbedrijven omvat 80% 5-100 hectares, de meeste bedrijven zijn 10-20 hectares groot. Voor graasdierbedrijven zit 80% in de range van 0,1 tot 100 hectare en meer. Het gros van de bedrijven heeft 30-50 hectare (Land en tuinbouwcijfers 2005 van het LEI, www.lei.nl). De grootte van het bedrijf heeft geen invloed op de gewasopbrengst per hectare; de kwantiteit en kwaliteit van het gras per hectare is voor grote en kleine bedrijven hetzelfde.

In de meeste gevallen is slecht één factor meegenomen in de berekening, terwijl vaak meerdere factoren zorgen voor een handicap. Bijvoorbeeld: voor Midden Delfland is de berekening van het economische nadeel gebaseerd op de grondwaterstand (€148,- tot €341,-/ha). De bodemgesteldheid en de perceelsstructuur zorgen ook voor een economisch nadeel, maar deze factoren zijn niet meegenomen in de berekening. Het daadwerkelijke nadeel ligt dus hoger. Daarnaast is de vergoeding die wordt uitgekeerd meestal lager dan het berekende economische nadeel, of dan de maximum toegestane vergoeding van €150,- (bijlage bij EU verordening 1698/2005). In de meeste gevallen bedraagt de vergoeding €94,- per hectare. Overcompensatie wordt hiermee voorkomen.

Referentiebedrijf

Het referentiebedrijf waarmee de handicapgebieden zijn vergeleken staat beschreven in subbijlage 12 (paragraaf 2.1. voor grasland en 3.2. voor akkerbouw). Het referentiebedrijf is een modelmatig bedrijf, onder optimale omstandigheden met optimaal gebruik. Het referentiebedrijf kent daarmee geen depressie voor hellingen, geen overstromingen en kent een optimale grondwatertoestand. Voor alle handicapgebieden is het berekende economische nadeel het verschil ten opzichte van dit referentiebedrijf. De vergelijking met dit referentiebedrijf maakt een vergelijking tussen bedrijven binnen en buiten de probleemgebieden mogelijk.

Probleemgebieden Veenweide

Het veenweidegebied kenmerkt zich door de bodem in combinatie met waterpeilen. De bodem bestaat uit veen. In de praktijk is echter sprake van een grote variatie in de dikte van het veenpakket en bestaat er afwisseling met klei- en zandlagen. De waterpeilen spelen een grote rol bij het beheer van het veenweidegebied. Onderzoek in de jaren '70 heeft geleerd dat met een dieper peil het beheer voor de landbouw van het veenweidegebied sterk verbetert. Een dieper peil gaat gepaard met diepere slootwaterpeilen. Voor de natuur levert dit ongewenste verdrogings-effecten op. In de '90- er jaren is het veenweide besluit genomen waarbij een gemiddelde drooglegging van 60 cm onder maaiveld werd vastgesteld. Een dieper peil is niet gewenst. Deze 60 cm komt overeen met een GT II* en kent 13 % opbrengstderving van optimaal grasland. 13% van 9796 KVEM (referentie graslandproductie) maal € 0,1513 (krachtvoerprijs)= € 192,78 per hectare.

De vergoeding heeft betrekking op de betaalde oppervlakte.

Naast de waterbeheersing zijn ook de inrichting van het gebied en de draagkracht sterk beperkende factoren. Deze componenten zijn vooralsnog echter niet meegenomen in de berekening van de vergoeding.

Berekende handicap: €192,78

Maximale vergoeding: €150,-

Beekdalen en overstroming

De inkomenseffecten van overstroming in beekdalen worden beïnvloed door de volgende aspecten:

1. Aantal malen overstroming.
2. Periode van het jaar.

3. Duur van de overstroming.

In studies van CLM en waterschappen over waterberging is gerekend aan overstromingseffecten. Deze benadering is gebruikt om de grootte van de handicap in beekdalen te berekenen. We gaan ervan uit dat de overstroming minimaal 1 maal per jaar plaats vindt en dat het water er twee weken blijft staan.

Er zijn vele variaties denkbaar waarbij overstromen ook nog beperkt en volledig kan zijn en korter en langer kan zijn. Daarnaast is de kans dat het in welke periode gebeurt per beekdal wellicht verschillend, maar zeker is, dat er jaarinvloeden zijn. De schade die optreedt heeft primair betrekking het op het veld staande gewas. Maar er is ook een nawerking op de vervolgsnedes.

Tweeweekse duur van de overstroming levert per jaar op basis van de kansberekening en de dervingpercentages onderstaand beeld op. Kijkend naar de effecten in de verschillende maanden blijkt dat nagenoeg alle derving tot uitdrukking komt in de eerste snede. Om de berekeningen eenvoudig te houden is hierom geen onderscheid gemaakt tussen 1^e en vervolgsnedes.

Tabel 1. Inkomensderving beekdalen.

	KVEM	Kostprijs per KVEM (euro)	Waarde (euro)	
Totale opbrengst optimaal grasland	9796	0,1513	1482	
Gemiddelde opbrengst per snede, uitgaande van vier snedes	2449	0,1513	371	
Opbrengst eerste snede	3000	0,1513	454	
	Kans op overstroming	Percentage derving van de snede	Kans* Percentage	Kosten
Januari	22	20	0,044	20
Februari	20	20	0,04	18
Maart	20	40	0,08	36
April	5	80	0,04	18
Mei	0	80	0	0
Juni	0	80	0	0
Juli	0	80	0	0
Augustus	0	80	0	0
September	5	100	0,05	23
Oktober	7	40	0,028	13
November	9	20	0,018	8
December	12	20	0,024	11
Totaal	100		0,324	€ 147

De derving van de opbrengst komt hiermee op €147,- per hectare. Dit komt overeen met een derving van de totale opbrengst van 10%.

Berekende handicap: €147,-

Maximale vergoeding: €147,-

Probleemgebieden Uiterwaarden

De uiterwaarden bevinden zich langs de grote rivieren die bedijkt zijn. De uiterwaarden liggen binnendijs. In het huidige beleid met ruimte voor de rivier zijn de meeste uiterwaarden aangewezen als natuurgebied en in vele gevallen fungeren ze ook als waterbergingsgebieden. Wat er overblijft zijn landbouwkundig nog in gebruik zijnde uiterwaarden. Deze percelen kenmerken zich door overstroming en onderwater staan gedurende perioden in winter en vroege voorjaar. De percelen kennen daarbij veelal geen goede vlakligging en vorm. Ook is de afstand naar de bedrijfsgebouwen groter dan gemiddeld. In de uiterwaarden komt veel schade voor als gevolg van vogels, vooral ganzen. Deze schade is buiten beschouwing gelaten.

Voor de berekening van het nadeel in deze gebieden is alleen de post 'depressie gewasopbrengst' meegenomen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de uiterwaarden jaarlijks eenmaal overstromen. De benadering voor uiterwaarden is gelijk aan die voor beekdalen met overstroming. De derving betreft 10%. 10% van 9796 KVEM (referentie graslandproductie) maal € 0,1513 (krachtvoerprijs) is € 148 per hectare.

Berekende handicap: €148,-
Maximale vergoeding: €148,-

Probleemgebieden Hellingen

De Hellingen zijn gesitueerd in het Nationale Landschap Zuid Limburg. De mate van inkomensderving wordt bepaald door het hellingspercentage, de perceelsgrootte en de teelt. In de erosie verordening voor Limburg (tevens onderdeel van de Goede Landbouw en Milieu Conditie) worden reeds voorwaarden gesteld aan de akkerbouwteelt met ploegen, wintergewas en grasstroken. De kosten als gevolg van deze wettelijke eisen zijn niet meegenomen in het berekende economische nadeel.

De uitbreiding onder POP2 heeft alleen betrekking op hellingen vanaf 5%.

Boven 18 % helling is alleen sprake van grasland. De kosten bestaan hier enerzijds uit de gewasderving als gevolg van de grasstroken en anderzijds uit de extra kosten van bewerkingen. Voor grasland op hellingen tot 18 % is het economische nadeel het gevolg van extra bewerkingskosten.

Tabel 2. De oppervlakte die behoort bij de verschillende categorieën helling.

Helling	Begrensd	Verwachte ha waarop subsidie wordt aangevraagd.
2 – 5 %	1696 (POP1)	87 ²
5 – 18 % ¹	(PM 2005) + 2898 (2006)	Totale oppervlakte
> 18 % ¹	(PM 2005)+ 3656 (2006)	Totale oppervlakte
Totaal	13189	

¹ Het nieuw aangewezen gebied onder POP-2 betreft alleen hectares in deze hellingsklasse.

² In deze klasse wordt alleen uitbetaald indien tevens een agromilieuverbintenis is afgesloten

Tabel 3. Het berekende handicap per hellingsklasse.

Helling	Berekende handicap (gemiddeld)	Maximale vergoeding
2-5%	€129,-	€129,-
5 – 18 %	€150,-	€150,-
> 18 %	€150,-	€150,-

Opmerkingen met betrekking tot de berekening:

1. Fysieke belemmeringen in de vorm van het perceel, de afstand tot de bedrijfslocatie zijn buiten beschouwing gelaten.
2. Het voorkomen van stenen/rotsen is niet geïnventariseerd en buiten beschouwing gelaten.

Probleemgebied Midden-Delfland

De belemmeringen voor een optimale productie zijn in het graslandgebied van Midden-Delfland gelegen in (een combinatie van) drie factoren:

1. De bodemgesteldheid: veen en klei-op-veen, met wisselende dikten van veen- en kleipakketten.
2. De waterhuishouding:
 - a. grote delen van het gebied kennen een beperkte ontwatering, met grondwatertrappen II, II* en III. Deze grondwatertrappen brengen alle een opbrengstdepressie t.o.v. optimale graslandproductie met zich mee. Voor de delen van het gebied die in het streekplan Zuid-

Holland West de aanduiding 'agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden' (ANL) of 'veen-plus' hebben meegekregen, is een maximale ontwatering van 60 cm overheidsbeleid (Waterhuishoudingsplan Provincie Zuid-Holland, 1998; Hoogheemraadschap van Delfland, Ontwerp-Beleidsnota Peilbesluiten, 2006). Hiervoor geldt hetzelfde als voor de overige veenweidegebieden;

- b. kleinere delen van het gebied zijn hoger gelegen en hebben een diepere ontwatering. Dit zijn onder andere de oude kreekruggen. Hier is sprake van grondwatertrappen (V en V*) die droogteschade met zich meebrengen;
 - c. de afwatering in natte perioden laat te wensen over. Het Alterra-rapport *Opbrengstderivings-percentages voor combinaties van bodemtypen en grondwatertrappen* (Brouwer & Huinink, 2002) laat zien dat belemmeringen in de afwatering leiden tot een substantiële toename van de opbrengstdepressie door toedoen van de ontwateringstoestand.
3. De perceelsstructuur: de ontginningsgeschiedenis weerspiegelt zich in smalle, langgerekte percelen en plaatselijk (oude kreekruggen met resten van oude bebouwing) in zeer onregelmatige perceelsvormen en aanzienlijk reliëf. Deze factoren brengen extra bewerkingskosten met zich mee. Het aanpassen van de perceelsstructuur is uit maatschappelijk oogpunt niet mogelijk vanwege de landschappelijke kwaliteit. Bovendien is een vergroting van de percelen, en dus het dempen van watergangen niet toegestaan door het waterschap (hoogheemraadschap van Delfland) vanwege waterhuishoudkundige redenen. Ook zou het dempen van percelen leiden tot nog meer "holle" percelen doordat percelen 's zomers extra inklinken: in droge periodes kan het water niet doordringen tot het midden van de percelen waardoor het aanwezige veen in het midden meer oxideert en dus meer inklinkt dan aan de randen.

Hierna beperken we ons voor de vergoedingsberekening tot de bovengenoemde factoren 2a en 2b. De belemmeringen zijn weliswaar omvangrijker, maar voor het onderbouwen van de maximaal toegestane vergoeding (€ 150,- per ha) niet van belang. De ook voor veenweidegebieden gehanteerde HELP-tabellen (Herziene Evaluatie Landinrichtingsprojecten) laten voor veen- en klei-op-veengronden de volgende opbrengstdepressies zien ten opzichte van optimale productie (gerekend is met een optimale graslandopbrengst van 9.796 kVEM en een marktprijs van € 0,1513 per kVEM):

	Veengrond		kei-op-veengrond	
	derving	Financieel	derving	financieel
<i>'Natschade'</i>				
Grondwatertrap II	23%	€ 341	20%	€ 296
Grondwatertrap II*	13%	€ 193	10%	€ 148
Grondwatertrap III	18%	€ 267	16%	€ 237
<i>Droogteschade</i>				
Grondwatertrap V	19%	€ 282	16%	€ 237
Grondwatertrap V*	15%	€ 222	14%	€ 207

Berekende handicap: minimaal € 148,-, maximaal € 341,- per ha.

Maximale vergoeding: € 150,- per ha, met uitzondering van de categorie grondwatertrap II*: maximaal €148,-.

PKB –kaart 7: Nationale landschappen

- begrensd nationaal landschap: Groene Hart (1)
- Nieuwe Hollandse Waterlinie (19) en Stelling van Amsterdam (20)
- nader te begrenzen nationale landschappen

2. Midden-Humsterland
3. Noordelijke Wouden
4. Hoeksche Waard
5. Zuidwest-Friesland (Hemmen, Friese meren en Gaasterland)
6. Drentse Aa
7. IJsseldelta (Mastenbroek en Kampereiland)
8. Noordoost-Twente
9. Graafschap
10. Achterhoek
11. Gelderse Poort
12. Veluwe
13. Rivierengebied
14. Noord-Hollands Midden
15. Zuidwest-Zeeland (Walcheren, Zak van Zuid-Beveland en West Zeeuws-Vlaanderen)
16. Groene Woud
17. Heuvelland
18. Arkenheem-Eemland

ondergrond

- vereenvoudigde topografie (exclusief hoofdinfrastructuur)
- grens Exclusieve Economische Zone (EEZ) en 12-mijlszone

(1:1.500.000)

Het kaartbeeld betreft een indicatieve weergave van de in de legenda vermelde eenheden.

PKB -kaart 5: Ecologische Hoofdstructuur

- globaal begrensde Ecologische Hoofdstructuur, nader te begrenzen in streekplan
- begrensde Ecologische Hoofdstructuur grote wateren
- zoekgebied Ecologische Hoofdstructuur
- intensief gebruikte militaire terreinen (buiten de EHS)

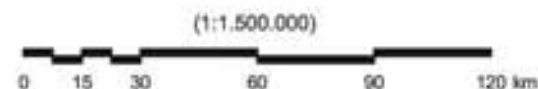

 begrensde Ecologische Hoofdstructuur Noordzee

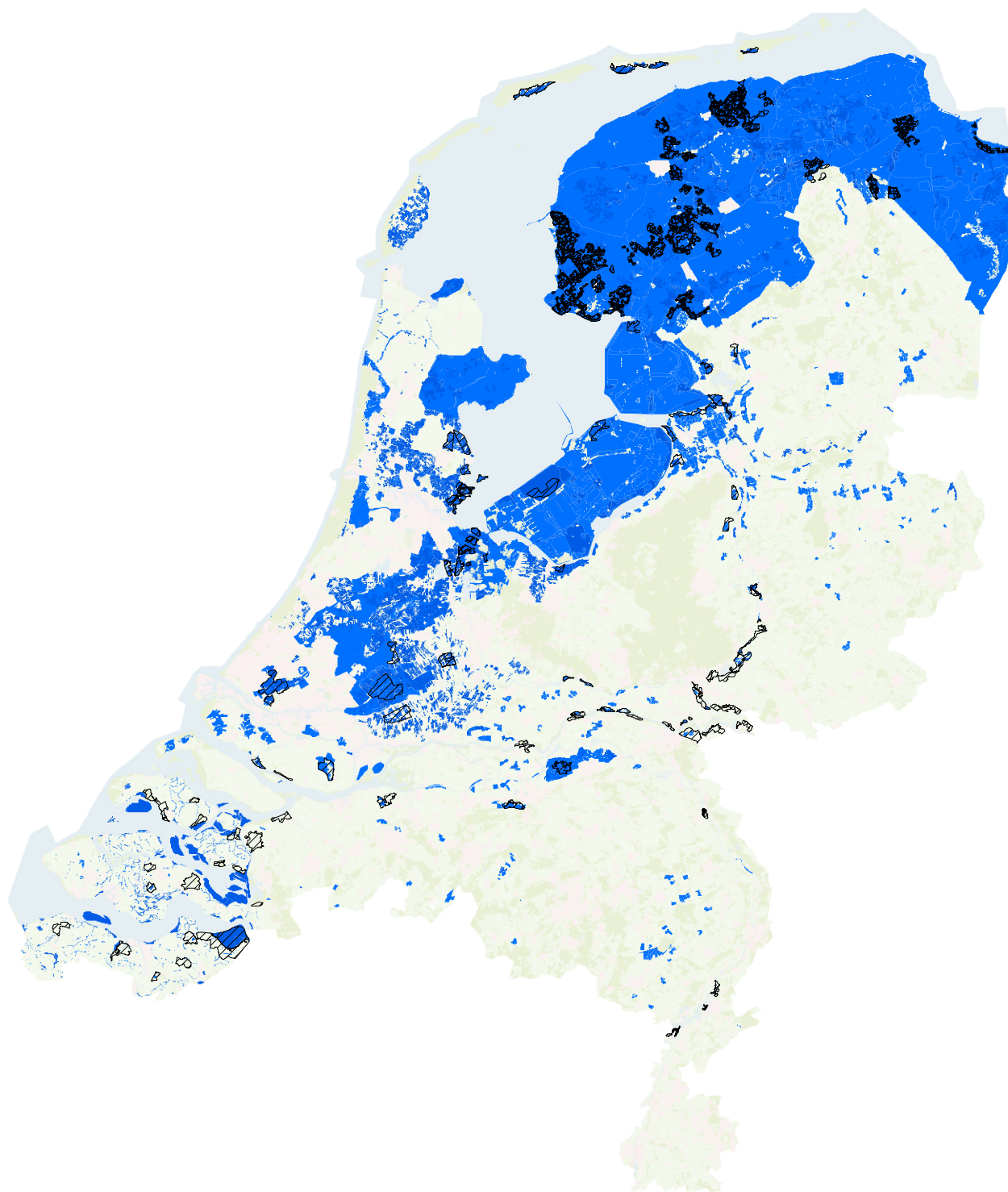
- bruto - begrensde robuuste ecologische verbinding en globale poorten
- nader uit te werken en bestuurlijk af te stemmen robuuste ecologische verbinding

ondergrond

- vereenvoudigde topografie (exclusief hoofdinfrastructuur)
- grens Exclusieve Economische Zone (EEZ) en 12-mijlszone

Het kaartbeeld betreft een indicatieve weergave van de in de legenda vermelde eenheden.

Kaart 1 Vogelgebieden

15 december 2006

Legend

Ganzen fourageergebieden

Weidevogelgebieden

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

DLG realiseert groene plannen
voor 16 miljoen Nederlanders!

SUBBIJLAGE 9 bij maatregelfiches as 2 BEHEERSPAKKETTEN AGROMILIEUVERBINTENISSEN

BIJLAGE 6

Beheerspakket: Ontwikkeling kruidenrijk grasland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid is niet bemest.

De beheerseenheid wordt minimaal één keer per jaar gemaaid waarbij het gemaaide wordt afgevoerd.

Beweidings is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 7

Beheerspakket: Instandhouding kruidenrijk grasland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

Op het tijdstip van subsidieaanvraag zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid wordt minimaal één keer per jaar gemaaid waarbij het gemaaide wordt afgevoerd.

De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.

Beweidings is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 8

Beheerspakket: Bont hooiland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

Op het tijdstip van subsidieaanvraag zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid wordt minimaal één keer per jaar gemaaid waarbij het gemaaide wordt afgevoerd.

De beheerseenheid is niet bemest en niet beweid. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 9

Beheerspakket: Bonte hooiweide

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

Op het tijdstip van subsidieaanvraag zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid wordt minimaal één keer per jaar gemaaid waarbij het gemaaide wordt afgevoerd.

De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.

Beweidings is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 10

Beheerspakket: Kruidenrijk weiland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid bevindt zich op een helling of in uiterwaarden.

De beheerseenheid is niet bemest en met ten hoogste 2 gve per hectare beweid.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 11

Beheerspakket: Bont weiland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

Op het tijdstip van de subsidieaanvraag zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.

De beheerseenheid bevindt zich op een helling of in uiterwaarden.

De beheerseenheid is niet bemest en met ten hoogste 2 gve per hectare beweid. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 12

Beheerspakket: Bonte weiderand

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig of zijn van de navolgende lijst van plantensoorten tenminste 3 soorten aanwezig in een strook van 100 m lengte: Blauw glidkruid, Blauwe knoop, Brunel, Dotterbloem, Echte koekoeksbloem, Boterbloem (alle soorten behalve de kruipende boterbloem), Ereprijs (veldereprijs, gewone ereprijs, mannetjesereprijs, blauwe waterereprijs, beekpunge, rode waterereprijs, schildereprijs, draadereprijs, liggend ereprijs, brede ereprijs, lange ereprijs), Ganzerik (viltganzerik, voorjaarsganzerik, tormentil, wateraardbei), Gele lis, Gele morgenster, Havikskruid (alle soorten), Hazepootje, Heelblaadjes, Kale jonker, Kamgras, Kattenstaart, Klokje (alle soorten), Knoopkruid, Lathyrus (alle soorten), Margriet, Moerasspirea, Munt (alle soorten), Ratelaar (kleine ratelaar, grote ratelaar, harige ratelaar), Reukgras, Rolklaver (gewone rolklaver, smalle rolklaver, moerasrolklaver), Sint-Janskruid, Streepzaad (alle soorten), Tijn (wilde tijn, grote wilde tijn), Vergeet-mij-nietje (moerasvergeet-mij-nietje, zompvergeet-mij-nietje, ruw vergeet-mij-nietje, stijf vergeet-mij-nietje), Vogelpootje, Walstro (ruw walstro, moeraswalstro, echt walstro, glad walstro, blauw walstro, kalkwalstro), Waternavel, Wederik (moeraswederik, gewone wederik), Wikke (alle soorten), Wilde bertram, Wilde peen, Wolfspoot, Wondklaver, Zandblauwtje en alle soorten die zijn genoemd in de categorieën Verdwenen uit Nederland, Ernstig bedreigd of Bedreigd van de Rode Lijst Vaatplanten, die is opgenomen in de bijlage bij het Besluit Rode lijsten flora en fauna.

De beheerseenheid is niet bemest en er is geen bagger op gebracht.

De beheerseenheid heeft een breedte van ten minste 1 en ten hoogste 5 meter en een lengte van ten minste 50 meter.

BIJLAGE 13

Beheerspakket: Bonte hoorrand

De beheerseenheid bestaat uit grasland.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig of zijn van de navolgende lijst van plantensoorten tenminste 3 soorten aanwezig in een strook van 100 m lengte: Blauw glidkruid, Blauwe knoop, Brunel, Dotterbloem, Echte koekoeksbloem, Boterbloem (alle soorten behalve de kruipende boterbloem), Ereprijs (veldereprijs, gewone ereprijs, mannetjesereprijs, blauwe waterereprijs, beekpunge, rode waterereprijs,

schildereprijs, draadereprijs, liggend ereprijs, brede ereprijs, lange ereprijs), Ganzerik(viltganzerik, voorjaarsganzerik, tormentil, wateraardbei), Gele lis, Gele morgenster, Havikskruid (alle soorten), Hazepootje, Heelblaadjes, Kale jonker, Kamgras, Kattenstaart, Klokje (alle soorten), Knoopkruid, Lathyrus (alle soorten), Margriet, Moerasspirea, Munt (alle soorten), Ratelaar (kleine ratelaar, grote ratelaar, harige ratelaar), Reukgras, Rolklaver (gewone rolklaver, smalle rolklaver, moerasrolklaver), Sint-Janskruid, Streepzaad (alle soorten), Tijn (wilde tijn, grote wilde tijn), Vergeet-mij-nietje (moerasvergeet-mij-nietje, zompvergeet-mij-nietje, ruw vergeet-mij-nietje, stijf vergeet-mij-nietje), Vogelpootje, Walstro (ruw walstro, moeraswalstro, echt walstro, glad walstro, blauw walstro, kalkwalstro), Waternavel, Wederik (moeraswederik, gewone wederik), Wikke (alle soorten), Wilde bertram, Wilde peen, Wolfspoot, Wondklaver, Zandblauwtje en alle soorten die zijn genoemd in de categorieën Verdwenen uit Nederland, Ernstig bedreigd of Bedreigd van de Rode Lijst Vaatplanten, die is opgenomen in de bijlage bij het Besluit Rode lijsten flora en fauna.
De beheerseenheid wordt minimaal één keer per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.
De beheerseenheid is niet bemest en er is geen bagger op gebracht.
De beheerseenheid is niet beweid.
De beheerseenheid heeft een breedte van ten minste 1 en ten hoogste 5 meter en een lengte van ten minste 50 meter.

BIJLAGE 14

Beheerspakket: Kruidenrijke zomen

De beheerseenheid bestaat uit grasland.
De beheerseenheid grenst direct aan opgaande begroeiing, een rietkraag of waterloop.
In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 15 inheemse plantensoorten (incl. mossen) in een vlak van 25 m² aanwezig.
De beheerseenheid is niet bemest en er is geen bagger op gebracht.
De beheerseenheid is niet beweid en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.
Gedurende het eerste tijdvak wordt de beheerseenheid in de eerste drie jaar jaarlijks gemaaid, en wordt het gemaaid afgevoerd; hierbij geldt een maximum van drie maaibeurten per jaar.
Na uitvoering van voorwaarde 6, vindt nog slechts om het jaar een maaibeurt plaats, waarbij niet meer dan de helft van de oppervlakte van de beheerseenheid gemaaid wordt, en het gemaaid wordt afgevoerd.
De beheerseenheid heeft een breedte van ten minste 1 en ten hoogste 5 meter en een lengte van ten minste 50 meter.

BIJLAGE 15

Beheerspakket: Landschappelijk waardevol grasland

De beheerseenheid bestaat uit grasland.
Variant A: Niet maaien en niet weiden tussen 1 januari en 1 juni. Variant B: Niet maaien tussen 1 januari en 1 juni en gedurende het gehele jaar niet bemesten.
In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 10 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig.
De beheerseenheid is tenminste 0.5 ha groot.

BIJLAGE 16

Beheerspakket: Weidevogelgrasland met een rustperiode

De beheerseenheid bestaat uit grasland.
Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 1 juni, of van 1 april tot 8 juni, of van 1 april tot 15 juni of van 1 april tot 22 juni.
De lengte van de rustperiode wordt bij de aanvraag van de subsidiebeschikking gemeld aan de Dienst Regelingen.
In de rustperiode is de beheerseenheid niet beweid, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot.

BIJLAGE 17

Beheerspakket: Vluchtheuvels voor weidevogels

De beheerseenheid is gelegen binnen de oppervlakte van een beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van de bijlagen 19, 20, 21 en 22.

De beheerseenheid wordt niet eerder gemaaid of geweid dan na een periode van twee weken nadat de rest van het perceel is gemaaid of beweid en niet vroeger dan 1 juni. Tijdstip van maaien wordt bij de Dienst Regelingen gemeld.

De beheerseenheid bestaat uit één of meer stroken of blokken met een breedte van ten minste 6 meter en ten hoogste 12 meter en een gezamenlijke oppervlakte van ten minste 1000 vierkante meter. Ieder jaar kan de beheerder de periode genoemd in onderdeel 2 voor dezelfde oppervlakte op een ander deel van de beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van de bijlagen 19, 20, 21, en 22 in acht nemen. De beheerder heeft op het bedrijf een kaart met een aanduiding van de locatie van de stroken of blokken.

BIJLAGE 18

Beheerspakket: Plas-dras voor broedende en trekkende weidevogels

De beheerseenheid is jaarlijks in de periode van 15 februari tot 15 april of in de periode van 15 februari tot 15 mei geïnundeerd.

In de inundatieperiode staat op tenminste 60% van de beheerseenheid het waterpeil ten minste 5 en ten hoogste 20 cm boven het maaiveld.

De beheerseenheid is ten minste 0,1 en ten hoogste 1 hectare groot.

BIJLAGE 23 A

Beheerspakket : Faunarand algemeen

De beheerseenheid grenst aan bouwland.

In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend in ieder geval gedurende de periode van 1 mei t/m 28 februari daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (niet zijnde maïs) of mengsels van deze drie. De begroeiing ontstaat door inzaai. Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.

De beheerseenheid is minimaal 6 meter en maximaal 12 meter breed en minimaal 50 meter lang.

Beheersvoorschriften: Er is één maaibeurt toegestaan. Deze moet vallen in de periode van 15 juli t/m 15 september. Ten hoogste de helft van de beheerseenheid mag gemaaid worden.

Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleefkruid.

De faunarand mag niet bemest worden en er mag geen bagger opgebracht worden. Gebruik van de faunarand als wendakker is niet toegestaan.

BIJLAGE 23 B

Beheerspakket: Patrijzenrand

De beheerseenheid grenst aan bouwland.

In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend in ieder geval gedurende de periode van 1 mei tot 1 maart daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (niet zijnde maïs) of mengsels van deze drie. Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.

De beheerseenheid is minimaal 6 meter en maximaal 12 meter breed en minimaal 50 meter lang.

Beheersvoorschriften: De gehele beheerseenheid wordt beheerd in drie stroken.

4a. Strook 1 beslaat 50-33% van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van het eerste jaar van het beheerstijdvak ingezaaid met granen (niet zijnde maïs), grassen, kruiden of een mengsel van deze drie, en wordt gedurende het gehele tijdvak niet gemaaid;

4b. Strook 2 beslaat 25-33 % van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van het eerste en het vierde jaar van het beheerstijdvak ingezaaid met granen (niet zijnde mais), grassen, kruiden of een mengsel van deze drie;

4c. Strook 3 beslaat 25-33% van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van ieder jaar van het beheerstijdvak geploegd. Niet inzaaien.

Er is één maaibeurt toegestaan. Deze moet vallen in de periode van 15 juli t/m 15 september. Ten hoogste de helft van de beheerseenheid mag gemaaid worden;

Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid. De faunarand mag niet bemest worden en er mag geen bagger opgebracht worden. Gebruik van de faunarand als wendakker is niet toegestaan.

BIJLAGE 23 C

Beheerspakket: Grauwe kiekenrand

De beheerseenheid grenst aan bouwland.

In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend, in ieder geval gedurende de periode van 1 mei tot 1 maart daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (geen maïs) of mengsels van deze drie. De begroeiing ontstaat door inzaai. Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.

De beheerseenheid is ten minste 6 meter en ten hoogste 12 meter breed en ten minste 50 meter lang. In het vierde jaar moet de beheerseenheid in zijn geheel opnieuw zijn ingezaaid met een mengsel van grassen en/of kruiden en/of granen.

In de periode van 1 maart tot 1 mei is maaien van de beheerseenheid toegestaan. In de periode van 15 juli tot 15 september is één maaibeurt toegestaan van ten hoogste de helft van de beheerseenheid; Mechanische en chemische bestrijdingsmiddelen zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid. De faunarand mag niet bemest worden en er mag geen bagger worden opgebracht. Gebruik van de faunarand als wendakker is niet toegestaan.

BIJLAGE 24 A

Beheerspakket: Florarijke akker I

Instapeis:

- in het jaar voorafgaand aan het contract moeten op bedrijfsniveau tenminste 4 verschillende gewassen worden geteeld, waaronder graan.
- braakliggende grond wordt beschouwd als een gewas.

De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.

De beheerseenheid is ten minste 0.5 ha. groot en in de jaren 2, 4 en 6 van het tijdvak wordt hier graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.

In het zesde jaar zijn tenminste 20 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 10 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig dienen te zijn

In de jaren dat graan wordt verbouwd, vindt geen bemesting met kunstmest plaats;5.

In de jaren waarin graan wordt verbouwd, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.

In de jaren waarin graan wordt verbouwd, is chemische onkruidbestrijding alleen pleksgewijs toegestaan bij de bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid

BIJLAGE 26 A

Beheerspakket: Florarijke akker II

Instapeis:

- in het jaar voorafgaand aan het contract moeten op bedrijfsniveau tenminste 4 verschillende gewassen worden geteeld, waaronder graan.
- braakliggende grond wordt beschouwd als een gewas.

De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot en in gebruik als bouwland.

In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 25 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 15 inheemse plantensoorten per 25 m² aanwezig dienen te zijn.

Op de beheerseenheid wordt tenminste vijf van de zes jaren graan, niet zijnde maïs, verbouwd. In jaar 4 van de beschikking kan een ander gewas gekozen worden.

In de jaren waarin graan wordt verbouwd, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.

In de jaren waarin graan wordt verbouwd, is chemische onkruidbestrijding alleen pleksgewijs toegestaan bij de bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid. Het gebruik van dierlijke mest is toegestaan.

BIJLAGE 28

Beheerspakket Akkerfloraranden

1. De beheerseenheid grenst aan een terrein dat in gebruik is als bouwland.
2. In het zesde jaar zijn tenminste 25 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 15 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig dienen te zijn.
3. Op de beheerseenheid wordt alle jaren graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.
4. In de beheerseenheid, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.
5. Bemesting van de beheerseenheid is niet toegestaan.
6. De beheerseenheid heeft een breedte van ten minste 6 meter en ten hoogste 12 meter en een lengte van ten minste 50 meter.

BIJLAGE 28 B

Beheerspakket: Natuurbraak

De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.

In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend de volgende begroeiing voor:

een natuurbraakmengsel dat bestaat uit ten minste twee grassoorten, een graansoort en twee kruidensoorten;

grasachtige vegetaties; of
kruiden.

Het natuurbraakmengsel wordt in ieder geval ingezaaid in het eerste en in het vierde jaar van het tijdvak, uiterlijk op 15 mei van het desbetreffende jaar. *De grasachtige vegetaties en kruiden mogen ontstaan door inzaai dan wel spontane ontwikkeling.*

3. Het is niet toegestaan bewerkingen uit te voeren met als doel de beheerseenheid onbegroeid te laten.
4. De beheerseenheid wordt ten minste twee keer per jaar gemaaid, waarbij het maaisel niet wordt afgevoerd. De stoppeligte is ten minste 10 cm. 50% van de oppervlakte van de beheerseenheid wordt gemaaid in de periode van 15 juli tot en met 14 augustus en 50% van de oppervlakte van de beheerseenheid wordt gemaaid in de periode van 1 november tot en met 31 december. Buiten deze perioden is maaien niet toegestaan.
5. Het is niet toegestaan de beheerseenheid te beweiden, te bemesten of van bagger te voorzien.
6. Mechanische en chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze mechanische bestrijding van Akkerdistel, Jacobskruiskruid, Kweek of Ridderzuring.
7. De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot en ten minste 5 meter breed.

BIJLAGE 28 C

Beheerspakket: Grasland tbv overwinterende ganzen

De beheerseenheid bestaat uit grasland

Op 1 november dient een grassnede aanwezig te zijn met een voederwaarde van minimaal 500 kVEM.

Maaien om te lang gras te voorkomen is toegestaan na 27 oktober; na 1 november mag er niet meer gemaaid of gebloot worden;

Beweiding met melkvee is toegestaan tot 15 november, tenzij de voederwaarde van de grassnede hierdoor niet gerealiseerd wordt; In de periode van 15 november tot en met 1 april is beweiding met melkvee niet toegestaan; Beweiding (uitgezonderd melkvee) is per beheerder vanaf 1 november tot 1 februari toegestaan met maximaal 0,45 GVE/ha (voornamelijk jongvee, paarden en schapen).

Beweiding met schapen maakt onderdeel uit van deze 0,45 GVE. Beweiding met maximaal 0,45 GVE is na 1 februari wel toegestaan maar de beweide percelen worden in dat geval niet getaxeerd en er wordt geen variabele inkomstenderving uitgekeerd.

Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.

Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan tot 1 februari.

De beheerseenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 ha en maakt onderdeel uit van een verzameling beheerseenheden binnen één foerageergebied met een minimum-oppervlakte van 200 ha.

De beheerseenheid kan jaarlijks in locatie wijzigen. Daarbij dienen de hiervoor genoemde bepalingen tot uitvoering gebracht worden. Jaarlijks dient tijdens de voor de pakketten 28c tot en met 28f opengestelde aanvraagperiode op kaart aangegeven te worden waar (het deel van) de beheerseenheid zich bevindt. Een kopie van deze kaart bevindt zich op de bedrijfslocatie.

Gewasrotatie geldt voor een gehele beheersperiode. Een beheersperiode conform dit beheerspakket begint op 1 oktober en eindigt op 1 april.

BIJLAGE 28 D.

Beheerspakket : Bouwland t.b.v. overwinterende ganzen

De beheerseenheid bestaat uit bouwland

Gedurende de periode van 1 oktober tot 1 april dient de begroeiing te bestaan uit één van de volgende gewassen: winterkoolzaad, wintertarwe, wintergerst, winterrogge of graszaad;

Het is niet toegestaan de beheerseenheid te beweiden. Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.

Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan tot 1 februari.

De beheerseenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 ha en maakt onderdeel uit van een verzameling beheerseenheden binnen één foerageergebied met een minimum-oppervlakte van 200 ha.

De beheerseenheid kan jaarlijks in locatie wijzigen. Daarbij dienen de hiervoor genoemde bepalingen tot uitvoering gebracht worden. Jaarlijks dient tijdens de voor de pakketten 28c tot en met 28f opengestelde aanvraagperiode op kaart aangegeven te worden waar (het deel van) de beheerseenheid zich bevindt. Een kopie van deze kaart bevindt zich op de bedrijfslocatie.

Gewasrotatie geldt voor een gehele beheersperiode. Een beheersperiode conform dit beheerspakket begint op 1 oktober en eindigt op 1 april.

BIJLAGE 28 E.

Beheerspakket : Grasgroenbemester tbv ganzen

De beheerseenheid bestaat uit bouwland

Gedurende de periode van 1 oktober tot 1 februari dient de begroeiing te bestaan uit één van de volgende gewassen: Italiaans raaigras, Engels raaigras, snijrogge of een mengsel van deze gewassen;

Op 1 november dient een gewas aanwezig te zijn met een voedingswaarde van minimaal 500kVEM;

Het is niet toegestaan de beheerseenheid te beweiden. Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.

Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan tot 1 februari.

De beheerseenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 ha en maakt onderdeel uit van een verzameling beheerseenheden binnen één foerageergebied met een minimum-oppervlakte van 200 ha.

De beheerseenheid kan jaarlijks in locatie wijzigen. Daarbij dienen de hiervoor genoemde bepalingen tot uitvoering gebracht worden. Jaarlijks dient tijdens de voor de pakketten 28c tot en met 28f opengestelde aanvraagperiode op kaart aangegeven te worden waar (het deel van) de beheerseenheid zich bevindt. Een kopie van deze kaart bevindt zich op de bedrijfslocatie.

Gewasrotatie geldt voor een gehele beheersperiode. Een beheersperiode conform dit beheerspakket begint op 1 oktober en eindigt op 1 april.

BIJLAGE 28 F

Beheerspakket : Grasgroenbemester maisland tbv ganzen

De beheerseenheid bestaat uit maisland.

De grasgroenbemester is voor 1 november ingezaaid, bestaande uit één van de volgende gewassen: Italiaans raaigras, Engels raaigras, snijrogge of een mengsel van deze gewassen;

Onderploegen van de grasgroenbemester is niet toegestaan voor 1 april.

Het is niet toegestaan de beheerseenheid te beweiden. Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden.

Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesystemen is toegestaan tot 1 februari.

De beheerseenheid heeft een oppervlakte van minimaal 0,5 ha en maakt onderdeel uit van een verzameling beheerseenheden binnen één foerageergebied met een minimum-oppervlakte van 200 ha.

De beheerseenheid kan jaarlijks in locatie wijzigen. Daarbij dienen de hiervoor genoemde bepalingen tot uitvoering gebracht worden. Jaarlijks dient tijdens de voor de pakketten 28c tot en met 28f opengestelde aanvraagperiode op kaart aangegeven te worden waar (het deel van) de beheerseenheid zich bevindt. Een kopie van deze kaart bevindt zich op de bedrijfslocatie.

Gewasrotatie geldt voor een gehele beheersperiode. Een beheersperiode conform dit beheerspakket begint op 1 oktober en eindigt op 1 april.

BIJLAGE 32

Landschapspakket: Houtkade, houtwal, haag en singel

Het is een vrijliggend lijnvormig landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken met een bedekking van minimaal 90% (zie bijlage 48);

Het element is ten minste 50 meter lang en ten hoogste 20 meter breed;

Het element bestaat uit hakhout met een bedekking van ten minste 60% en mag overstaanders bevatten;

Het actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in directe omgeving van het element;

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.

BIJLAGE 33

Landschapspakket: Bomenrij

Het is een vrijliggend lijnvormig landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken, met uitzondering van wilgsoorten en populieren, met een bedekking van minimaal 90% (zie bijlage 48).

Het element bestaat uit maximaal 2 rijen van opgaande bomen.

Het element is tenminste 50 meter lang en ten hoogste 10 meter breed.

Het actief beheer van het element:

Periodiek onderhoud uitvoeren; geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het onderhoud van het element; geen

chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in directe omgeving van het element; het element vrijwaren van beschadiging door vee.
Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 15 juni en 15 maart.

BIJLAGE 36

Landschapspakket: Elzensingel

Het is een vrijliggend landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen of struiken met een bedekking van tenminsten 90% voor ten minste 50% opgaande begroeiing van Zwarte els (*Alnus glutinosa*);

Het element is ten minste 50 meter lang;

Het element bestaat uit hakhout met een bedekking van ten minste 60% en mag overstaanders bevatten;

Actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element.

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.

BIJLAGE 37

Landschapspakket: Geriefhoutbosje

Het is een vrijliggend landschapselement met opgaande begroeiing;

Het element is ten minste 5 en ten hoogste 50 are groot;

Het element bestaat uit hakhout met een bedekking van ten minste 60% en mag overstaanders bevatten;

Het element is begroeid met inheemse bomen en struiken (zie bijlage 57);

Actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;

[vervallen]

Het afzetten gebeurt direct ten hoogste 0,50 meter boven maaiveld, of indien de stobbe hoger is: direct boven de stobbe.

BIJLAGE 38

Landschapspakket: Knip- en scheerheg

Het is een vrijliggend lijnvormig landschapselement met aaneengesloten opgaande begroeiing van struikvormende soorten;

Het element is ten minste 50 meter lang;

Actief beheer van het element: periodiek dubbelzijdig onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichtten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 juli en 1 april;

Het element wordt ten minste eenmaal per 2 jaar geknipt.

BIJLAGE 40

Landschapspakket: Knotbomen

Het is een vrijliggend landschapselement, bestaande uit een rij van ten minste 10 bomen of een groep van ten minste 10 bomen en ten hoogste 20 bomen, waarvan de stam is afgezet op een hoogte van ten minste 1 meter;

De onderlinge afstand van de bomen is ten minste 1 meter en ten hoogste 20 meter;

De onderlinge afstand tussen de parallelle rijen op een perceel is ten minste 20 meter.

Actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.

BIJLAGE 41

Landschapspakket: Grubbe en holle weg

Het is een smal, diep ingesneden dal met steile, begroeide wanden;

Het element is ten minste 50 meter lang;

In geval van opgaande begroeiing dient sprake te zijn van inheemse bomen of struiken (zie bijlage 48);

Actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is, geen meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;

Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;

De begroeiing van de taluds wordt jaarlijks gemaaid (maaisel afvoeren) indien de begroeiing bestaat uit grasachtige of kruidige vegetaties.

BIJLAGE 42

Landschapspakket: Hoogstamboomgaard

Het is een boomgaard met fruit- of notenbomen (appel, peer, pruim, kers, walnoot); Het aantal walnotenbomen is ten hoogste 10% van het totaal aantal bomen in de boomgaard;

De boomgaard heeft een oppervlakte van ten minste 25 are, met een dichtheid van ten minste 50 en ten hoogste 200 bomen per hectare;

Volgroeide bomen zijn ten minste 4 meter hoog;

Actief beheer van het element: periodiek onderhoud uitvoeren; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element; Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan;

Boomgaard jaarlijks maaien of begrazen;

Indien het appel of peer betreft worden de fruitbomen ten minste eenmaal per twee jaar gesnoeid.

BIJLAGE 43

Landschapspakket: Eendenkooi

Het is een installatie, die als eendenkooi is geregistreerd in de Openbare Registers, bestaande uit een kooiplas en omringend struweel of bos;

Instandhouden van het element als vanginstallatie voor eendachtigen.

De beheerseenheid is maximaal 4 hectare groot.

Pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia is toegestaan.

BIJLAGE 44

Landschapspakket: Poel

Ten minste 80% van de oppervlakte van het element bestaat uit open water;
Het element heeft een oppervlakte van ten minste 0,5 en ten hoogste 50 are, tenzij het een voortplantingspoel voor amfibieën in het heuvelland betreft;
De waterdiepte in de diepste delen is in de periode van 1 oktober tot 1 april ten minste 0,5 meter;
Actief beheer van het element: het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;
Geen water onttrekken aan het element anders dan voor het drenken van vee dat de aan het element grenzende percelen beweidt;
Schoningswerkzaamheden, voor zover nodig, alleen verrichten in de periode tussen 1 september en 15 oktober.

BIJLAGE 45

Landschapspakket: Rietzoom en klein rietperceel

De begroeiing van het element bestaat voor ten minste 90% uit riet;
Het element is ten minste 5 en ten hoogste 50 are groot;
Ten minste 10 en ten hoogste 20% riet is tussen een en twee jaar oud;
Actief beheer van het element: het element vrijwaren van beschadiging door vee; Alleen werkzaamheden verrichten ten behoeve van het onderhoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;
Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;
Ten minste 80 en ten hoogste 90% van het riet wordt jaarlijks gemaaid.

BIJLAGE 46

Landschapspakket: Raster

Het is een veekerend raster t.b.v. een landschapselement;
Er is sprake van een beschikking landschapssubsidie voor het landschapselement voor één of meer van de landschapspakketten in de bijlagen 32 tot en met 41 en 43 tot en met 45.
Het raster bevindt zich op zodanige afstand van het landschapselement, dat schade door vraat en betreding wordt voorkomen;
Instandhouden van een veekerend raster;
Jaarlijks worden zo nodig overhangende takken, die de instandhouding van het raster bedreigen, verwijderd.

BIJLAGE 48

Inheemse bomen en struiken

Aalbes, Amandelwilg, Appel, Bastaaardbosbes, Beredruif, Beuk, Bezemdophei, Bittere wilg, Bitterzoet, Blauwe bosbes, Bosrank, Bosroos, Boswilg, Braamsorten, Brem, Duindoorn, Duinroos, Kruising van Eenstijlige en Tweestijlige meidoorn, Eenstijlige meidoorn, Egelantier, Fladderiep, Framboos, Gagel, Gladde iep, Gaspeldoorn, Gelderse roos, Gele kornoelje, Geoorde wilg, Gewone dophei, Gewone es, Gewone esdoorn, Gewone vlier, Grauwe abeel, Kruising van Grauwe en Geoorde wilg, Grauwe wilg, Grove den, Haagbeuk, Hazelaar, Heggeroos, Hollandse linde, Hondroos, Hulst, Jeneverbes, Katwilg, Kruising van Katwilg en Grauwe wilg, Kleinbloemige roos, Klimop, Kruising van Koraalmeidoorn en Tweestijlige meidoorn, Koraalmeidoorn, Kraagroos, Kraaihei, Kraakwilg, Krent, Kruipbrem, Kruipwilg, Kruisbes, Laurierwilg, Lavendelhei, Maretak, Mispel, Peer, Ratelpopulier, Rijsbes, Rode bosbes, Rode dophei, Rode kamperfoelie, Rode kornoelje, Rode paardekastanje, Rood peperboompje, Rossige wilg, Ruwe berk, Ruwe iep, Kruising van Schietwilg en Kraakwilg, Schietwilg, Sleedoorn, Spaanse aak, Sporkehout, Stekelbrem, Struikhei, Tamme kastanje, Taxus, Trosbes, Trosvlier, Tweestijlige

meidoorn, Verfbrem, Viltroos, Vogelkers, Wegedoorn, Wilde kamperfoelie, Wilde kardinaalmuts, Wilde liguster, Wilde lijsterbes, Wilde peer, Kruising van Wintereik en zomereik, Wintereik, Winterlinde, Witte els, Witte paardekastanje, Wollige sneeuwbal, Zachte berk, Zoete kers, Zomereik, Zomerlinde, Zuurbes, Zwarte bes, Zwarte els, Zwarte populier.

SUBBIJLAGE 10 bij maatregelen als 2 OVERGANGSCONTRACTEN

De in deze bijlage genoemde contracten worden wel uitgefincierd onder POP-2, onder de voorwaarden van POP1, maar worden niet meer opengesteld onder POP-2

BIJLAGE 19 (vervallen)

Beheerspakket: Algemeen weidevogelgebied

1. Het betreft een verzameling beheerseenheden in een terrein die bij de aanvraag voldoet aan een verdunningsfactor van ten hoogste 6. De minister kan op verzoek van de aanvrager om ecologische redenen of redenen met betrekking tot de ruimtelijke samenhang in het terrein van voornoemde factor afwijken.
2. In de verzameling beheerseenheden bevinden zich bij aanvang van het tijdvak, te rekenen per 100 ha, ten minste 25 broedparen van één of meer van de volgende soorten: grutto, kievit, scholekster, tureluur, watersnip, kempfaan, slobbeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, graspieper, krakeend, kuifeend, wintertaling, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdiefje, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier.
3. De beheerseenheden worden beheerd op een wijze als bedoeld in de bijlagen 12 tot en met 18 van deze regeling of door het nemen van nestbeschermingsmaatregelen.
4. Een beheerseenheid met nestbeschermingsmaatregelen is een terrein grasland of bouwland van minimaal 0,5 hectare. De uitvoering van de nestbeschermingsmaatregelen houdt ten minste in dat:
 - de aanwezige nesten worden gemarkeerd,
 - de nesten van een deugdelijke nestbeschermmer zijn voorzien, indien de beheerseenheid wordt beweid,
 - werkzaamheden zoals bemesten, rollen, slepen of maaien zodanig worden uitgevoerd dat de aanwezige nesten worden behouden, en
 - bij de beheerder een kaart aanwezig is, waarop de locatie van de gevonden en beschermde nesten staat aangegeven.
5. Bij de aanvraag kan:
 - a. in afwijking van bijlage 16 worden aangegeven dat:
 - i. een rustperiode van 1 april tot 23 mei,
 - ii. van 1 mei tot en met 15 juni, of
 - iii. van 8 mei tot en met 22 juni in acht wordt genomen waarbij voor de in onderdeel ii en iii genoemde gevallen vanaf 1 april niet wordt gemaaid.
 - b. voor de oppervlakte van een beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van deze bijlage tevens een aanvraag worden ingediend voor een beheerseenheid als bedoeld in bijlage 17.
6. Eenmaal per tijdvak kan een beheerder, die een bedrijfsvoering met bouwland niet zijnde maisland, en grasland heeft, bij de Dienst Regelingen melden dat de rustperiode genoemd in de in onderdelen 3 en 5 genoemde bijlagen voor het resterende deel van het tijdvak voor dezelfde oppervlakte op een ander bij de aanvang van het tijdvak aangegeven gedeelte van zijn grond in acht wordt genomen. De beheerder heeft op het bedrijf een kaart met een aanduiding van de locatie van de beheerseenheid.
7. Bij de aanvraag bedraagt de minimum-oppervlakte van de verzameling beheerseenheden 100 ha.
8. De beheersbijdrage per hectare per jaar voor de wijze van beheer als bedoeld in onderdeel 3 is gelijk aan de in onderdeel 3 genoemde bijlagen opgenomen bedragen.

BIJLAGE 20 (vervallen)

Beheerspakket: Belangrijk algemeen weidevogelgebied

1. Het betreft een verzameling beheerseenheden in een terrein die bij de aanvraag voldoet aan een verdunningsfactor van ten hoogste 6. De minister kan op verzoek van de aanvrager om ecologische redenen of redenen met betrekking tot de ruimtelijke samenhang in het terrein van voornoemde factor afwijken.
2. In de beheerseenheden bevinden zich bij aanvang van het tijdvak, te rekenen per 100 ha, ten minste 50 broedparen van één of meer van de volgende soorten: grutto, kievit, scholekster, tureluur, watersnip, kempfaan, slobbeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdiefje, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier, waarvan ten minste 20 broedparen van de soorten grutto, tureluur, watersnip, kempfaan, slobbeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdiefje, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier.

3. De beheerseenheden worden beheerd op een wijze als bedoeld in de bijlagen 12 tot en met 18 van deze regeling of door het nemen van nestbeschermingsmaatregelen.
4. Een beheerseenheid met nestbeschermingsmaatregelen is een terrein grasland of bouwland van minimaal 0,5 hectare. De uitvoering van de nestbeschermingsmaatregelen houdt ten minste in dat:
 - de aanwezige nesten worden gemarkeerd,
 - de nesten van een deugdelijke nestbeschermer zijn voorzien, indien de beheerseenheid wordt beweid,
 - werkzaamheden zoals bemesten, rollen, slepen of maaien zodanig worden uitgevoerd dat de aanwezige nesten worden behouden, en
 - bij de beheerder een kaart aanwezig is, waarop de locatie van de gevonden en beschermde nesten staat aangegeven.
5. Bij de aanvraag kan:
 - a. in afwijking van bijlage 16 worden aangegeven dat:
 - i. een rustperiode van 1 april tot 23 mei,
 - ii. van 1 mei tot en met 15 juni, of
 - iii. van 8 mei tot en met 22 juni in acht wordt genomen waarbij voor de in onderdeel ii en iii genoemde gevallen vanaf 1 april niet wordt gemaaid.
 - b. voor de oppervlakte van een beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van deze bijlage tevens een aanvraag worden ingediend voor een beheerseenheid als bedoeld in bijlage 17.
6. Eenmaal per tijdvak kan een beheerder, die een bedrijfsvoering met bouwland niet zijnde maisland, en grasland heeft, bij de Dienst Regelingen melden dat de rustperiode genoemd in de in onderdelen 3 en 5 genoemde bijlagen voor het resterende deel van het tijdvak voor dezelfde oppervlakte op een ander bij de aanvang van het tijdvak aangegeven gedeelte van zijn grond in acht wordt genomen. De beheerder heeft op het bedrijf een kaart met een aanduiding van de locatie van de beheerseenheid.
7. Bij de aanvraag bedraagt de minimum-oppervlakte van de verzameling beheerseenheden 100 ha.
8. De beheersbijdrage per hectare per jaar voor de wijze van beheer als bedoeld in onderdeel 3 is gelijk aan de in onderdeel 3 genoemde bijlagen opgenomen bedragen.

BIJLAGE 21 (vervallen)

Beheerspakket: Soortenrijk weidevogelgebied met kritische soorten

1. Het betreft een verzameling beheerseenheden in een terrein die bij de aanvraag voldoet aan een verdunningsfactor van ten hoogste 6. De minister kan op verzoek van de aanvrager om ecologische redenen of redenen met betrekking tot de ruimtelijke samenhang in het terrein van voornoemde factor afwijken.
2. In de beheerseenheden bevinden zich bij aanvang van het tijdvak, te rekenen per 100 ha, ten minste 75 broedparen van één of meer van de volgende soorten: grutto, Kievit, scholekster, tureluur, watersnip, kemphaan, slobbeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdief, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier, waarvan ten minste 35 broedparen van de soorten grutto, tureluur, watersnip, kemphaan, slobbeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdief, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier.
3. De beheerseenheden worden beheerd op een wijze als bedoeld in de bijlagen 12 tot en met 18 van deze regeling of door het nemen van nestbeschermingsmaatregelen.
4. Een beheerseenheid met nestbeschermingsmaatregelen is een terrein grasland of bouwland van minimaal 0,5 hectare. De uitvoering van de nestbeschermingsmaatregelen houdt ten minste in dat:
 - de aanwezige nesten worden gemarkeerd,
 - de nesten van een deugdelijke nestbeschermer zijn voorzien, indien de beheerseenheid wordt beweid,
 - werkzaamheden zoals bemesten, rollen, slepen of maaien zodanig worden uitgevoerd dat de aanwezige nesten worden behouden, en
 - bij de beheerder een kaart aanwezig is, waarop de locatie van de gevonden en beschermde nesten staat aangegeven.
5. Bij de aanvraag kan:
 - a. in afwijking van bijlage 16 worden aangegeven dat:
 - i. een rustperiode van 1 april tot 23 mei,
 - ii. van 1 mei tot en met 15 juni, of
 - iii. van 8 mei tot en met 22 juni in acht wordt genomen waarbij voor de in onderdeel ii en iii genoemde gevallen vanaf 1 april niet wordt gemaaid.

- b. voor de oppervlakte van een beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van deze bijlage tevens een aanvraag worden ingediend voor een beheerseenheid als bedoeld in bijlage 17.
6. Eenmaal per tijdvak kan een beheerder, die een bedrijfsvoering met bouwland niet zijnde maisland, en grasland heeft, bij de Dienst Regelingen melden dat de rustperiode genoemd in de in onderdelen 3 en 5 genoemde bijlagen voor het resterende deel van het tijdvak voor dezelfde oppervlakte op een ander bij de aanvang van het tijdvak aangegeven gedeelte van zijn grond in acht wordt genomen. De beheerder heeft op het bedrijf een kaart met een aanduiding van de locatie van de beheerseenheid.
7. Bij de aanvraag bedraagt de minimum-oppervlakte van de verzameling beheerseenheden 100 ha.
8. De beheersbijdrage per hectare per jaar voor de wijze van beheer als bedoeld in onderdeel 3 is gelijk aan de in onderdeel 3 genoemde bijlagen opgenomen bedragen.

BIJLAGE 22 (vervallen)

Beheerspakket: Zeer soortenrijk weidevogelgebied met kritische soorten

1. Het betreft een verzameling beheerseenheden in een terrein die bij de aanvraag voldoet aan een verdunningsfactor van ten hoogste 6. De minister kan op verzoek van de aanvrager om ecologische redenen of redenen met betrekking tot de ruimtelijke samenhang in het terrein van voornoemde factor afwijken.
2. In de beheerseenheden bevinden zich bij aanvang van het tijdvak, te rekenen per 100 ha, ten minste 100 broedparen van één of meer van de volgende soorten: grutto, kievit, scholekster, tureluur, watersnip, kempaan, slobend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdief, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier, waarvan ten minste 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, watersnip, kempaan, slobend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper, gele kwikstaart, kwartelkoning, visdief, zwarte stern, paapje, grauwe gors, of bontbekplevier.
3. De beheerseenheden worden beheerd op een wijze als bedoeld in de bijlagen 12 tot en met 18 van deze regeling of door het nemen van nestbeschermingsmaatregelen.
4. Een beheerseenheid met nestbeschermingsmaatregelen is een terrein grasland of bouwland van minimaal 0,5 hectare. De uitvoering van de nestbeschermingsmaatregelen houdt ten minste in dat:
 - de aanwezige nesten worden gemarkeerd,
 - de nesten van een deugdelijke nestbeschermer zijn voorzien, indien de beheerseenheid wordt beweid,
 - werkzaamheden zoals bemesten, rollen, slepen of maaien zodanig worden uitgevoerd dat de aanwezige nesten worden behouden, en
 - bij de beheerder een kaart aanwezig is, waarop de locatie van de gevonden en beschermde nesten staat aangegeven.
5. Bij de aanvraag kan:
 - a. in afwijking van bijlage 16 worden aangegeven dat:
 - i. een rustperiode van 1 april tot 23 mei,
 - ii. van 1 mei tot en met 15 juni, of
 - iii. van 8 mei tot en met 22 juni in acht wordt genomen waarbij voor de in onderdeel ii en iii genoemde gevallen vanaf 1 april niet wordt gemaaid.
 - b. voor de oppervlakte van een beheerseenheid als bedoeld in onderdeel 4 van deze bijlage tevens een aanvraag worden ingediend voor een beheerseenheid als bedoeld in bijlage 17.
6. Eenmaal per tijdvak kan een beheerder, die een bedrijfsvoering met bouwland niet zijnde maisland, en grasland heeft, bij de Dienst Regelingen melden dat de rustperiode genoemd in de in onderdelen 3 en 5 genoemde bijlagen voor het resterende deel van het tijdvak voor dezelfde oppervlakte op een ander bij de aanvang van het tijdvak aangegeven gedeelte van zijn grond in acht wordt genomen. De beheerder heeft op het bedrijf een kaart met een aanduiding van de locatie van de beheerseenheid.
7. Bij de aanvraag bedraagt de minimum-oppervlakte van de verzameling beheerseenheden 100 ha.
8. De beheersbijdrage per hectare per jaar voor de wijze van beheer als bedoeld in onderdeel 3 is gelijk aan de in onderdeel 3 genoemde bijlagen opgenomen bedragen.

BIJLAGE 23(vervallen)

Beheerspakket: Faunarand

Wordt vervangen door bijlage 23 a/ 23 b/ 23 c

1. In de beheerseenheid komt in ieder geval gedurende de periode van 1 mei tot 1 november van elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend ten minste één van de volgende begroeiingen voor: graan (niet zijnde maïs) of gras.
2. De beheerseenheid ligt op kleigrond of op zandgrond en grenst aan bouwland.
3. De beheerseenheid is ten minste 3 meter en ten hoogste 12 meter breed en ten minste 50 meter lang.
4. Verplaatsing van de rand moet worden gemeld bij LASER.
5. Maaien van de begroeiing op de beheerseenheid is toegestaan in de periode van 1 juli tot 15 augustus, met een maximum van twee maaibeurten. De tweede maaibeurt mag ten hoogste de helft van de beheerseenheid beslaan.
6. Het gebruik van chemische en mechanische onkruidbestrijding is niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid.

Opties:

7. Extra beheersbijdrage voor: Het winter over laten staan van de begroeiing in een roulerende rand tot ten minste 1 maart.
8. Extra beheersbijdrage voor: Indien de fauna-rand gedurende het gehele tijdvak op dezelfde plaats ligt.
9. Extra beheersbijdrage voor: Het inzaaien van een kruidenmengsel of voor het braakleggen van de rand.

v.a. 2004

1. In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend in ieder geval gedurende de periode van 1 mei tot 1 maart daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (geen maïs), of mengsels van deze drie. De begroeiing mag ontstaan door inzaai dan wel spontane ontwikkeling. Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.
2. De beheerseenheid grenst aan bouwland.
3. De beheerseenheid is ten minste 6 meter en ten hoogste 12 meter breed en ten minste 50 meter lang.
4. Er is één maaibeurt toegestaan. Deze moet vallen in de periode van 15 juli tot 15 september. Ten hoogste de helft van de beheerseenheid mag gemaaid worden.
5. Mechanische en chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid. De faunarand mag niet bemest worden en er mag geen bagger worden opgebracht. Gebruik van de faunarand als wendakker is niet toegestaan.

Opties:

[Vervallen]

BIJLAGE 24 (vervallen)

Beheerspakket: Roulerend graandeel

Word vervangen door bijlage 24 a

1. De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.
2. In het zesde jaar zijn op het gedeelte waar dat jaar graan staat tenminste 20 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 10 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig dienen te zijn, waarvan ten minste 1 van de soorten slofhak en kleine leeuwenklauw.
3. De beheerseenheid is ten minste 0.5 ha. groot en op tenminste 50% hiervan wordt jaarlijks graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.
4. In het gedeelte waarin graan wordt verbouwd, vindt geen bemesting plaats en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet toegestaan.
5. Pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleeftkruid is toegestaan. In het gedeelte waarin graan wordt verbouwd is mechanische onkruidbestrijding in de periode van 1 april tot de oogst niet toegestaan.

BIJLAGE 25 (vervallen)

Beheerspakket : Chemie- en kunstmestvrij

1. De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.
 2. Op de beheerseenheid wordt tenminste 3 van de 6 jaar graan, niet zijnde maïs, verbouwd.
 3. Op de beheerseenheid wordt in het zesde jaar graan, niet zijnde maïs, verbouwd.
 4. In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 10 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig dienen te zijn, waarvan ten minste 1 van de soorten slofhak en kleine leeuwenklauw.
 5. De beheerseenheid is ten minste 0.5 ha. groot.
- Het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest niet toegestaan.

BIJLAGE 26 (vervallen)

Beheerspakket 21: Akkerfauna

Wordt nu bijlage 26 a.

1. De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.
 2. Op de beheerseenheid wordt in het zesde jaar graan, niet zijnde maïs, verbouwd.
 3. In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 20 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 10 inheemse plantensoorten in een vlak van 25 m² aanwezig dienen te zijn, waarvan ten minste 1 van de soorten slofhak en kleine leeuwenklauw.
 4. De beheerseenheid is ten minste 0.5 ha. groot.
 5. Op de beheerseenheid wordt tenminste vijf van de zes jaren graan, niet zijnde maïs, verbouwd.
 6. In de jaren waarin graan wordt verbouwd, is het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen niet toegestaan.
 7. Pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleefkruid is toegestaan.
- Mechanische onkruidbestrijding en grondbewerking zijn gedurende de periode van 1 april tot de oogst niet toegestaan.

BIJLAGE 27 (vervallen)

Beheerspakket: Akkerflora vollevelds

1. De beheerseenheid is in gebruik als bouwland.
2. Op de beheerseenheid wordt in het zesde jaar graan, niet zijnde maïs, verbouwd.
3. In het zesde jaar zijn op de beheerseenheid tenminste 25 inheemse plantensoorten in een vlak van 25m² aanwezig. Voor zandgronden met een grondwatertrap VI of VII, geldt dat tenminste 15 inheemse plantensoorten per 25 m² aanwezig dienen te zijn, waarvan ten minste 2 van de 3 volgende soorten: korensla, slofhak en kleine leeuwenklauw.
4. Op de beheerseenheid wordt tenminste vijf van de zes jaren graan, niet zijnde maïs, verbouwd. In de jaren waarin graan wordt verbouwd, vindt er in de beheerseenheid geen mechanische onkruidbestrijding plaats vanaf het zaaien tot de oogst en is het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderzuring of kleefkruid. Bemesting is niet toegestaan afgezien de toepassing van ruige mest ten hoogste 2 van de 6 jaar.

BIJLAGE 33 (VERVALLEN)

Landschapspakket: Houtkade en landscheiding

Vervangen door bijlage 32

1. Het is een lijnvormig landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken (zie bijlage 48), voorzien van een wallichaam;
2. Het element ligt in het landschapstype laagveengebied;
3. Het element is ten minste 50 meter lang, ten hoogste 10 meter breed en het wallichaam is ten minste 0,20 meter hoog;
4. Het wallichaam is aan weerszijden voorzien van sloten;
5. Het element bevat ten hoogste 10 overstaanders per are;
6. De diameter van de opgaande stammen is (uitgezonderd overstaanders) ten hoogste 0,15 meter op 1,30 meter boven de stobbe;

7. Instandhouden van het element: geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element;
8. geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element;
9. Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;
10. Het afzetten gebeurt ten hoogste 0,50 meter boven maaiveld, of indien de stobbe hoger is: direct boven de stobbe.

BIJLAGE 35 (vervallen)

Landschapspakket : Singel

Vervangen door bijlage 32

1. Het is een landschapselement met opgaande begroeiing van inheemse bomen (zie bijlage 48);
2. Het element ligt in het landschapstype heuvelland, zandgebied of rivierengebied;
3. Het element is ten minste 50 meter lang en ten hoogste 50 meter breed;
4. Het element bevat ten hoogste 10 overstaanders per are;
5. De diameter van de opgaande stammen is (uitgezonderd overstaanders) ten hoogste 0,15 meter op 1,30 meter boven de stobbe;
6. Instandhouden van het element: geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element.
7. Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;
8. Het afzetten gebeurt ten hoogste 0,50 meter boven maaiveld, of indien de stobbe hoger is: direct boven de stobbe.

BIJLAGE 39 (vervallen)

Landschapspakket : Struweelhaag

Vervangen door bijlage 32

1. Het is een lijnvormig landschapselement met aaneengesloten, opgaande begroeiing, voor ten minste 85% (kroonprojectie) bestaande uit inheemse, struikvormende soorten (zie bijlage 48);
2. Het element ligt in het landschapstype rivierengebied, zeekleigebied of heuvelland;
3. Het element is ten minste 50 meter lang;
4. Het element is ten minste 1,00 meter hoog, ten minste 1,00 meter breed en ten hoogste 5 meter hoog;
5. Instandhouden van het element: geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element; geen chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen gebruiken en niet branden in of in de directe omgeving van het element.
6. Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april;

SUBBIJLAGE 11 bij maatregelfiches as 2

VERGOEDINGEN AGROMILIEUVERBINTENISSEN EN EU-BIJDRAGE PER PAKKET

Beheerspakketten 2007*

nr.	Bijlagen naam	Overige		Transactie vergoe- ding	EU- bijdrage ¹	Top-up ²
		Inkomsten derving	kosten			
6	Ontw. Kruidenrijk grasland	818	146	0	964	225
7	Instandhouding Kruidenrijk grasland	832	148	0	979	225
8	Bont hooiland	939	164	0	1103	225
9	Bonte hooiweide	939	164	0	1103	225
10	Kruidenrijk weiland	738	134	0	871	225
11	Bont weiland	939	164	0	1103	225
12	Bonte weiderand	939	203	0	1142	225
13	Bonte hoorand	939	203	0	1142	225
14	Kruidenrijke zoom	1315	593	0	1908	225
15	Landschappelijk waardevol grasland	187	58	0	244	122
16a	01-jun	166	43	0	209	104,5
16b	08-jun	251	60	0	311	155,5
16c	15-jun	339	78	0	417	208,5
16d	22-jun	385	87	0	472	225
17	Vluchtheuvels voor weidevogels	339	78	0	417	208,5
18a	Plas-dras (tot 15 april inundatie)	483	107	0	590	225
18b	Plas-dras (tot 15 mei inundatie)	777	165	0	942	225
23a	Faunarand algemeen klei (nieuw)	1514	301	62	1877	225
23a	Faunarand algemeen zand (nieuw)	1101	219	62	1382	225
23b	Patrijzenrand klei (nieuw)	1514	301	62	1877	225
23b	Patrijzenrand zand (nieuw)	1101	219	62	1382	225
23c	Grauwe kiekenrand klei (nieuw)	1514	301	62	1877	225
23c	Grauwe kiekenrand zand (nieuw)	1101	219	62	1382	225
24a	Soortenrijke akkerflora (nieuw)	156	60	43	259	129,5
26a	Zeer soortenrijke akkerflora (nieuw)	505	81	62	648	225
27a	Akkerflora randen (nieuw)	1101	243	62	1406	225
28b	Natuurbraak		103	21	124	62
28c	Grasland tbv overwinterende ganzen	189	48	0	236	118
28d	Bouwland tbv overwinterende ganzen	231	159	0	390	195
28e	Grasgroenbemester tbv ganzen		252	0	252	126
28f	Grasgroenbemester maisland tbv ganzen		252		252	126

¹ Alle vergoedingen kunnen tot maximaal €450,- gedeclareerd worden bij het Plattelandsfonds.

Het plattelandsfonds vergoed 50% van het declarabele bedrag.

² De top-up is het extra bedrag boven het maximum van €450,- dat volledig uit nationale middelen wordt gesubsidieerd.

³ Transactiekosten worden vergoed tot een maximum van €1987,- per bedrijf.

⁴ = genoemde tarieven zijn tarieven 2007. Conform subbijlage 12 kunnen gedurende de looptijd aanpassingen plaatsvinden

Betreft bij de beheerspakketten aanpassingen ivm KVEM-prijs en uurloontarief.

Tariefswijzigingen leiden niet tot wijziging van een afgesloten contract: contracten worden tegen vast tarief afgesloten.

Landschapspakketten SAN 2007²

Bijlage	Omschrijving	prijs (€)	eenheid	omrekening naar	Hectare-prijs	EU-bijdrage ¹	Ton./ha ²
bijl. 32	houtkade, -wal, haag en singel (90%)	687,17	ha		687,17	225	237,17
	Bij bedekking 75-90%	515,37	ha		515,37	225	65,37
	Bij bedekking 50-75%	343,59	ha		343,59	171,79	
bijl. 33	houtkade en landsch. (bed. 90%)		ha				
	(verva houtkade en landsch. (bed. 75-90%))		ha				
	houtkade en landsch. (bed. 50-75%)		ha				
bijl. 35	singel (bedekking 90%)		ha				
	(verva singel (bedekking 75-90%))		ha				
	singel (bedekking 50-75%)		ha				
bijl. 36	Elzensingel (bedekking 90%)	31,24	100m maal 4		124,96	62,48	
	Elzensingel (bedekking 75-90%)	23,43	100m maal 4		93,71	46,85	
	Elzensingel (bedekking 50-75%)	15,61	100m maal 4		62,46	31,23	
bijl. 37	Geriefhoutbosje	624,70	ha		624,70	225	174,70
bijl. 38	knip- en scheerheg	1,63	per m maal 400		652,57	225	202,57
bijl. 39	Struweelhaag (vervallen)		per m maal 400				
bijl. 40	knotbomenrij / knotbomen	4,23	per boom maal 150		634,5	225	184,5
bijl. 41	grubbe en holle weg	1561,75	ha		1561,75	225	1111,75
bijl. 42	hoogstamboomgaard	15,55	per boom maal 150		2332,5	225	1882,50
bijl. 43	Eendenkooi	1645,98	ha		1645,98	225	1195,98
bijl. 44	poel (<75m2)	48,78	per poel maal 5		243,90	121,95	
	poel (75-175m2)	78,27	per poel maal 5		391,34	195,67	
	poel (175m2)	101,57	per poel maal 5		507,87	225	57,87
bijl. 45	Rietzoom en klein rietperceel (rijland)	633,55	ha		633,55	225	183,55
	Rietzoom en klein rietperceel (vaarland)	929,48	ha		929,48	225	479,48
bijl. 46	Raster	0,50	per meter maal 400		200	100	
bijl. 33	Bomenrij	35,64	100 meter maal 4		142,56	71,28	

¹ Alle vergoedingen kunnen tot maximaal €450,- gedeclareerd worden bij het Plattelandsfonds.

Het plattelandsfonds vergoed 50% van het declarabele bedrag

² De top-up is het extra bedrag boven het maximum van €450,- dat volledig uit nationale middelen wordt gesubsidieerd.

³ = genoemde tarieven zijn tarieven 2007. Conform subbijlage 12 kunnen gedurende de looptijd aanpassingen plaatsvinden

Betreft bij de landschapspakketten aanpassingen op basis van ingeschatte CPI voor komende 6 jaar.

Tariefwijzigingen leiden niet tot wijziging van een afgesloten contract: contracten worden tegen vast tarief afgesloten.

SUBBIJLAGE 12 bij maatregelfiches as 2

Beschrijving grondslagen
vergoedingen Agromilieu-verbintenissen

Inhoudsopgave

1. Transactiekosten.....	3
2. Graslandbeheer	4
2.1 Referentiebedrijf	4
2.2 Extra algemene kosten	5
2.3 Weidevogelbeheer.....	6
2.4 Botanisch beheer	10
3. Bouwlandpakketten	17
3.1 Algemeen.....	17
3.2 Referentie	18
3.3 De Faunaranden.....	19
3.4 De volleveldspakketten	20
3.5 Natuurbraak	21
4. Landschapspakketten	22
4.1 Referentie	22
4.2 vergoedingen	23
5. Ganzen	38
Bijlagen.....	39
Rekenblad Algemene zaken	40
Rekenblad "Berekening jaarlijkse KVEM prijs en arbeid"	41
Toelichting KVEM	42
Afkorting.....	43
Begrippenlijst.....	44
Bronvermelding.....	45

1. Transactiekosten

Transactiekosten zijn kosten die worden veroorzaakt door voornemen om een verbintenis aan te gaan (zie punt 55 van de Communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de Landbouw- en de Bosbouwsector 2007-2013). Ingevolge artikel 27, tiende lid, van verordening (EG) nr 1974/2006 wordt onder transactiekosten verstaan de met het laten plaatsvinden van de transactie gemoeide kosten die niet rechtstreeks zijn te rekenen tot de uitvoeringskosten van de verbintenis waarop zij betrekking hebben. Naast transactiekosten kan een vergoeding gegeven worden voor de extra kosten en de inkomensderving als gevolg van het uitvoeren van agrarisch natuurbeheer (art 39, vierde lid verordening (EG) nr. 1698/2005).

In de Nederlandse invulling worden de volgende kostenposten onder transactiekosten opgevoerd (zie ook subbijlage 12 bij maatregelfiches as 2 van het POP):

- a) het verzamelen van informatie over de subsidieregeling, de mogelijkheid om beheers- en landschapspakketten af te sluiten, verkennen van inpassingsmogelijkheden in het bedrijf etc.
- b) mondeling en schriftelijk overleg met de overheidsinstanties
- c) het invullen van formulieren (aanvraagformulieren, vergunningen etc.)

Al deze kostenposten worden niet gemaakt door bedrijven die geen agromilieuverbintenissen afsluiten of verlengen.

De transactiekosten zijn per bedrijf berekend. Grondslag zijn de extra uren die een ondernemer moet besteden aan transactie en de kosten voor het inhuren van een expert. Voor de kosten van de ondernemer is gerekend met een uurtarief van €19,67, voor de inhuur van een expert is gerekend met een gemiddelde prijs van €150,-. Gerekend is met de gemiddelde kosten die een agrariër moet maken om een aanvraag in te dienen. De kosten zitten vooral in de oriëntatie, het overleg, en de ondersteuning met betrekking tot zaken als: hoe zit de regeling in elkaar, mag ik grond verhuren, hoe gaat de controle in zijn werk, hoe is de relatie met regulier wet- en regelgeving etc..

Tabel 1. Gemiddelde transactiekosten (€) per bedrijf.

Kostenpost	Uren	Totale kosten voor 6 jaar
Verzamelen info en aanvragen	24	472
Overleg overheid en rapportage	16	315
ondersteuning door expert	8	1200
Totaal		1987

De grootte van het bedrijf (hectares) heeft geen stijgende of dalende invloed op de hoogte van de transactiekosten, omdat de totale transactiekosten zijn berekend per bedrijf. Voor bedrijven die een agromilieuverbintenis afsluiten zijn de kosten berekend op €1987,- per bedrijf (zie tabel). Voor een beperkt aantal pakketten worden transactiekosten daadwerkelijk uitgekeerd (zie subbijlage 11 bij het POP2). Voor deze pakketten is opgenomen dat de totaal uit te betalen transactiekosten maximaal €1987,- per bedrijf bedragen. Bovendien bedragen de transactiekosten nooit meer dan 20% van de berekende inkomensderving en extra kosten per hectare per pakket. Hiermee wordt overcompensatie voorkomen.

Transactiekosten bij een opvolgend pakket

De kostenposten ontstaan telkens opnieuw wanneer een nieuw, opvolgend contract wordt afgesloten. Dit heeft de volgende achtergrond. De subsidieontvanger moet zich na afloop van een agromilieuverbintenis opnieuw oriënteren op het pakketaanbod: welke pakketten staan nu open, welke zijn de huidige voorwaarden, welke wettelijke voorwaarden zijn van toepassing, wat zijn op dat moment de pakketeisen en op welke punten vraagt dat om aanpassing van de bedrijfsvoering?

Om beleidsmatige en budgettaire redenen ligt de daadwerkelijke vergoeding voor transactiekosten in een aantal gevallen lager en zijn er geen transactiekosten opgenomen voor de landschapspakketten (zie subbijlage 11).

2. Graslandbeheer

2.1 Referentiebedrijf

Het referentiebedrijf op basis waarvan de vergoedingen zijn bepaald, is een modelmatig bedrijf, onder optimale omstandigheden met optimaal gebruik. Het referentiebedrijf kent daarmee geen depressie voor bijvoorbeeld hellingen, kent geen overstromingen en kent een optimale grondwatertoestand. In het referentiebedrijf wordt uitgegaan van de minimumeisen (baseline) zoals beschreven in subbijlage 13. Hieronder wordt voor de graslandbedrijven specifiek aangegeven hoe het referentiebedrijf eruit ziet.

Bemesting en gewasopbrengst.

Bij de omschakeling van het MINAS systeem naar het systeem van gebruiksnormen is een werkgroep (Werkgroep Onderbouwing Gebruiksnormen, WOG) van WUR gevraagd advies uit te brengen over de gebruiksnormen voor de adviesbasis bemesting grasland en de milieukundige effecten.

De uitgebreide berekeningen en bevindingen staan in rapport nr 79 van maart 2004: "Gebruiksnormen bij verschillende landbouwkundige en milieukundige uitgangspunten." Uit de resultaten van dit rapport zijn de gebruiksnormen voor de gewassen, waaronder grasland vastgesteld. Nederland heeft op 1 juli 2004 overeenstemming bereikt met de EU over de gebruiksnormen, die de kern vormen van het Actieprogramma Nitraatrichtlijn 2004-2009.

Op basis van deze vastgestelde en door de EU goedgekeurde normen is de bemestingsadvisering voor grasland bepaald.

Vanuit de graslandbemestingsnormen die aldus zijn vastgesteld is met behulp van modellen de opbrengst van grasland te berekenen. In de huidige systematiek voor agromilieuverbintenissen gebruikt DLG het BBPR simulatiemodel. In dit model zijn de bemestingsadviesnormen opgenomen en zijn de rekenregels gebaseerd op de resultaten van het praktijkonderzoek in Nederland.

Ook is op basis van bemestingsnormen stikstof, opnames stikstof en droge stof producties te berekenen. Aan deze berekening liggen dezelfde rekenregels ten grondslag als die in BBPR zijn ingevoerd.

De basis van de referentie grasland is vastgesteld onder de gunstige productieomstandigheden in Nederland. Via de bemestingsnormen zijn opbrengsten te berekenen. En in het simulatiemodel BBPR worden netto gewasopbrengsten berekend. Beide berekeningen zijn uitgevoerd en de resultaten zijn nagenoeg gelijk. (Minder dan 1 % afwijking die een gevolg is van afronding bij het berekenen)

De volgende werkwijze is gevolgd:

In de gehanteerde systematiek wordt de referentieopbrengst alleen beperkt door de stikstofgebruiksnorm, d.w.z. de norm voor de totale bemesting met werkzame stikstof. Die bemesting kan bestaan uit kunstmest en/of dierlijke mest. De bemestingsnorm is een samenstelling van kunstmest en organische mest. De referentie is berekend op basis van totale N met daarbij 170 kg N organische mest.

De benadering via bemesting, N opname, droge stof en KVEM productie is gevolgd. BBPR is getoetst. De bemestingsnormen die zijn vastgesteld voor 2009: zand 260, klei 310, veen 265 kg N. Gemiddeld 278 kg N.

Bij deze bemesting hoort een N opname. Deze zijn uit het rapport 79 maart 2004 van de WUR gehaald.

De fosfaatbemesting is niet beperkend voor de gewasproductie.

Per kg N wordt er 3,3 kg droge stof geproduceerd.

Per kg droge stof is het VEM gehalte in 2006 900 kg en in 2009 880 kg per ton droge stof.

Dit resulteert in de onderstaande tabel:

Tabel 3. Bemestingsnormen N voor grasland en de daarbij te realiseren opbrengsten.

	N-norm		N-opname		kg ds		KVEM	
	2006	2009	2006	2009	2006	2009	2006	2009
Zand	300	260	383	355	11606	10758	10445	9467

Klei	345	310	412	391	12485	11848	11236	10427
Veen	290	265	371	356	11242	10788	10118	9493
gemiddeld	312	278	389	367	11778	11131	10600	9796

Voor de referentie graslandopbrengst is gerekend met de gemiddelde bemestingsnorm 2009 van 278 kg N per ha, met een maximale gebruiksnorm voor dierlijke mest van 170 kg N per hectare en een opbrengst van 9796 kg VEM per ha. De opbrengsten bij toepassing van agromilieuverbintenissen zijn afgezet tegen deze referentieopbrengst.

De oppervlakte met beheersvergoedingen is van dien aard dat in de reguliere bedrijfsvoering de bemesting op basis van de baseline kan worden uitgevoerd zonder dat er organische mest behoeft te worden afgevoerd. Op de intensieve melkveebedrijven is maximaal 30 % van de oppervlakte inpasbaar. Gezien de praktijk is de omvang pakketten met de sterkste bemestingseffecten veelal minder dan 10%. Dit ligt in de marge van goed management van het bedrijf bij de huidige normen en regels: de mest die niet mag of kan worden aangewend op de beheerspercelen kan adequaat worden benut op de overige percelen. De afvoer van organische mest en de daarbij gehanteerde vergoeding in de agromilieuverbintenissen kan daarmee komen te vervallen.

2.2 Extra algemene kosten

Voor alle graslandpakketten geldt dat er extra kosten ontstaan omdat het agrarisch natuurbeheer moet worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Elk bedrijf maakt managementplannen voor voeren, bemesten en graslandbeheer. Het opstellen van deze plannen gebeurt jaarlijks met behulp van ondersteuning. De reguliere kosten bedragen tussen de € 5000 en € 10.000 per jaar inclusief de uren die de ondernemer er aan besteed. Met natuur in het bedrijfsplan worden deze plannen complexer en vragen meer kennis en bijdragen van de ondernemer. De berekende extra uren die hiermee gemoeid zijn, zijn aan de praktijk getoetst..

De extra bewerkingskosten hebben betrekking op het voeren in de winter. Door het agrarisch natuurbeheer is er een extra voersoort in het rantsoen; voer afkomstig van het perceel met agrarisch natuurbeheer, naast het reguliere voer. Dit betekent extra werk bij het voeren van het vee. Dit is ingeschat op 16 uren in de winter voor het gehele bedrijf, dus ca 0,5 uur per week.

Referentie voor het berekenen van de extra kosten is een graslandbedrijf van 30 ha met 10 ha agrarisch natuurbeheer.

Tabel 4. Extra algemene kosten voor bedrijven met graslandpakketten.

Activiteit	Extra uren per jaar	Kosten per jaar	Totale kosten 6 jaar	Totale kosten per hectare per jaar
Bijhouden boekhouding/administratie	8	157	944	
onderzoek kwaliteit voer		200	1200	
Voedingsplan		250	1500	
bemestingsplan	8	157	944,16	
graslandgebruiksplan	16	315	1888,32	
Natuurplan (inhuur expert)	8	1200 (eenmalig)	1200	
Bewerkingskosten beheersvoer uren	16	315	1888	
Bewerkingskosten machines voeren	16	640	3840	
Totaal			13405	
totaal per hectare			1340	223

Op alle graslandpakketten zijn de jaarlijkse extra kosten van €223,- van toepassing. Om beleidsmatige en budgettaire redenen zijn de echter niet in alle pakketten volledig meegenomen.

2.3 Weidevogelbeheer

Naast de standaard extra kosten van €223,- per hectare gelden aanvullende kosten/inkomensderving voor de weidevogelpakketten. De uitgangspunten voor weidevogelbeheer zijn gebaseerd op het maaien op een later tijdstip, de zogenaamde uitgestelde maaidatum. In het voorjaar is er daarom geen maaironde en ontstaat er een groeivertraging.

Standaard groeivertraging in het voorjaar

Bij onbeperkt gebruik van grasland in de uitgangssituatie is de gemiddelde eerste maaidatum 6 mei (NVV, 1977). Als gevolg van een geringe ontwatering kan er sprake zijn van een vertraagd op gang komen van de grasgroei in het voorjaar. Deze vertraging moet worden opgeteld bij de gemiddelde maaidatum. In tabel 5 is weergegeven met welke standaardvertraging wordt gerekend en wat de bijbehorende maaidata zijn voor de eerste snede. Uitgaande van de grondsoorten in begrensde relatienotagebieden (situatie 1992) is op basis van een gewogen gemiddelde de voorjaarsgroeivertraging bepaald. De in tabel 6 vermelde waarden komen goed overeen met praktijkervaringen (Vellinga, 1993).

Tabel 5. standaard voorjaarsgroeivertraging

Grondsoort	Standaard voorjaarsgroeivertraging (dagen)	Datum eerste maaisnede (onbeperkt)
Veen	7	13 mei
Klei	4	10 mei
Zand	2	8 mei
Gemiddeld	4	10 mei

Werkelijke maaidatum (regendagen)

De berekening van de uitgestelde maai/weidedatum gaat uit van maaien op de in de beheersovereenkomst opgenomen einddatum (bijvoorbeeld 15 juni). Dit is niet altijd het geval, want het kan immers op dat moment regenen. De ondernemer heeft dan niet de mogelijkheid enkele dagen vroeger te maaien en kan alleen zijn maaidatum uitstellen (tot ná 15 juni). In de situatie zonder beheersovereenkomst bestaat de flexibiliteit om eerder te maaien wel. De ondernemer besluit namelijk in de periode dat een maaisnede op het land staat (norm veen: 13 mei) enkele dagen voor of na 13 mei te maaien. Met andere woorden de gemiddelde datum in de situatie zonder beheersovereenkomst is 13 mei (normdatum) en in de situatie met beheersovereenkomst (in dit voorbeeld) 15 juni + enkele dagen.

Op basis van gegevens van het KNMI over de periode 1982-1986 is het aantal neerslagdagen (neerslag bedraagt > 0,1 mm/etmaal) bij diverse maaidata bepaald. Het gemiddeld aantal neerslagdagen rond de opgenomen maai/weidedata in juni is 2,7. De berekeningen gaan uit van de in de beheersovereenkomst opgenomen maai/weidedatum, vermeerderd met (afgerond) drie dagen vanwege de kans op neerslag.

Opbrengstderving

Het uitstel van de eerste maai- en weidedatum heeft een direct effect in de vorm van productiederving op de percelen zelf en een indirect effect doordat op de overige percelen meer beweiding plaatsvindt. Uitstel van de eerste maai- en weidedatum leidt direct tot een lagere productie. Door het Praktijkonderzoek Rundveehouderij (PR) zijn berekeningen uitgevoerd die inzicht geven in de opbrengstderving als gevolg van het uitstellen van de eerste gebruiksdatum (Vellinga, 1993). Bij de berekeningen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij de berekening van de opbrengstderving is uitgegaan van het principe dat het betreffende grasland, zowel met als zonder gebruiksbepalingen, alleen wordt gebruikt om te maaien. De beweidingdruk is dus in beide gevallen gelijk en er hoeft geen correctie plaats te vinden voor indirecte effecten (onder andere maaipercentage).
- De laatste maaidatum is 29 september. Het veld is dan geruimd op 2 oktober.
- In de eerste snede op het grasland is gestreefd naar een maximale opbrengst van ongeveer 4500 KVEM per ha. Op basis van het grasgroeimodel betekent dit voor de bemesting van de eerste snede dat bij uitstel van de maaidatum tot 1 juni nog een bemesting van 40 kg N mogelijk is, bij uitstel tot 8 juni 20 kg N en dat bij uitstel tot 15 juni of later geen N meer wordt gegeven.
- Bij alle snedes wordt er van uit gegaan dat de P- en K-voorziening volgens de normen plaatsvindt.

- De veldperiode is vier dagen vanwege het incidenteel voorkomen van een slechte draagkracht.
- Om een lichte achteruitgang van de botanische samenstelling mee te nemen worden de opbrengsten van alle snedes gekort met 15 KVEM per kilogram droge stof. De eerste snede krijgt daarnaast nog een extra korting van 90 KVEM bij maaidatum 8 juni, 100 KVEM bij maaidatum 15 juni en 110 KVEM bij maaidatum 30 juni.

In tabel 6 staan de resultaten van de berekening.

Tabel 6. opbrengstderving in KVEM per hectare en in procenten met uitstel gebruiksdatum tot respectievelijk 1, 8, 15 en 22 juni (Vellinga, 1993)

Datum	24/5	1/6	8/6	15/6	22/6
KVEM	8.964	8.316	7.996	7.172	6.261
% derving	0	7.2	10.8	20	30.2

Door de in tabel 6 weergegeven waarden te inter- en extrapoleren is tabel 7 tot stand gekomen. De productiederving bij uitstel van de eerste maai-/ weidedatum is uitgedrukt in een percentage van de onbeperkte graslandproductie. Ook staat de stikstofbesparing in tabel 7.

N-besparing

Wanneer de reguliere voorjaarsstikstofbemesting niet wordt verminderd, ontstaat bij uitstel van de eerste maai-/weidedatum een (veel) te zware snede. Bij bepalingen voor uitstel van de eerste maai-/weidedatum is er dan ook van uitgegaan dat de voorjaarsstikstofgift verminderd wordt dan wel geheel achterwege blijft naarmate een langere rustperiode wordt aangegaan. De mogelijkheden om vervolgens in de zomer en in het najaar stikstof toe te dienen zijn afhankelijk van de uitgestelde eerste maai-/weidedatum. Op jaarbasis daalt dan de stikstofgift, afhankelijk van het aantal dagen uitstel. In tabel 7 staat de relatie tussen het aantal dagen uitstel - zoals hiervoor berekend - en de besparing op de stikstofgift. De kosten van deze niet gestrooide stikstof zijn als een besparing in de berekening opgenomen.

In de berekening is er rekening mee gehouden dat door mineralisatie van veengronden er minder stikstof wordt gestrooid door N levering van de bodem en ook minder wordt bespaard door niet gegeven stikstof. De modelmatig berekende besparingen zijn voor $\frac{3}{4}$ doorgerekend. Feitelijk wordt er maar $\frac{3}{4}$ van de N-gift aangewend via kunstmest wat aangekocht is. Deze aankoop is in de vergoeding verwerkt.

Tabel 7. productiederving en stikstofbesparing ten gevolge van de bepaling niet maaien en niet weiden in relatie tot het aantal dagen uitstel eerste maai-/weidedatum

Aantal dagen uitstel	KVEM-derving (in %)	Stikstofbesparing (in kg N/ha)
0	0	0
15	5,6	44
20	7,6	65
25	10,2	93
30	14,4	123
35	22,0	152
40	25,8	171
45	28,6	189
50	30,9	209
55	33,2	223
60	35,5	237
65	37,8	251
70	40,1	265

Voor de berekening van de vergoedingen worden de percentages uit deze tabel afgelezen. Voor de tussenliggende dagen gebeurt dat door interpolatie (bijvoorbeeld productiederving voor 27 dagen is $(14,4 - 10,2)/5 \times 2 + 10,2 = 11,88$).

De hier beschreven benadering is in 1997 vastgesteld. Bij de wijziging in 2005 van de referentieopbrengst als gevolg van het hanteren van gebruiksnormen is het gebruik van tabel 7 onverkort gehandhaafd. De berekende referentieopbrengst komt goed overeen met de toen berekende opbrengst. De grasland groei en gebruiksmodellen zijn gelijk gebleven. Dit betekent dat de toen vastgestelde benadering nog steeds van toepassing is.

Arbeidsaanspraken

Als gevolg van de beheersverplichtingen kan er verandering optreden in de arbeidsbehoefte op het bedrijf. Deze extra arbeidsinzet is berekend op een uur per hectare.

Productiederving

Bepalingen met betrekking tot de verzorging van grasland hebben invloed op grasgroei, botanische samenstelling en zodekwaliteit. De effecten op de graslandopbrengst zijn zo goed mogelijk geschat op basis van ervaring (tabel 8).

Tabel 8. productiederving (in %) als gevolg van bepalingen met betrekking tot graslandverzorging

Bepaling	Productiederving (%)
Niet scheuren, frezen en herinzaaien	1
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring. Gebruik van een veldspuit is niet toegestaan	1
Niet rollen, slepen, doorzaaien van 1 april tot het eind van de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan	2

Exploitatie aanspraken besparing

Het niet uitvoeren van graslandverzorgingswerkzaamheden heeft ook een besparing op kosten tot gevolg.

Tabel 9. Besparingen (in euro/ha) als gevolg van bepalingen met betrekking tot graslandverzorging

Bepaling	Besparing
Niet scheuren, frezen en herinzaaien	€ 5,50
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring. Gebruik van een veldspuit is niet toegestaan	€ 5,50

De bepaling inzake rollen, slepen en doorzaaien in het voorjaar (zie tabel 8) heeft geen besparing tot gevolg, aangezien deze werkzaamheden wel mogen worden uitgevoerd, zij het in een ander seizoen.

Jaarlijkse herziening

Jaarlijks wordt de KVEM-prijs aangepast. Deze is gebaseerd op het twee jaarlijks gemiddelde van de door WUR/LEI gepubliceerde gemiddelde marktprijzen voor standaard krachtvoer. Ook stelt WUR/LEI jaarlijks het uurloon voor agrariërs vast, die in de vergoedingen is verwerkt. Het uurloon is gebaseerd op de CAO en kent als peildatum 1 juli. Voor het bepalen van de vergoedingen voor agromilieuverbintenissen was steeds het moderne melkveebedrijf met de bedrijfsvoering gebaseerd op de baseline het uitgangspunt.

Tabel 10. Voorbeeld pakket 16 Weidevogelgrasland met tot 15 juni rustperiode

Het referentieniveau voor veen is berekend op	9796 KVEM
KVEM derving 39 dagen is 25 % en 4 % graslandverzorging totaal 29 % van 9796	2841 KVEM
KVEM prijs is voor 2007 vastgesteld op € 0,1469 /KVEM, dit is	€ 417,-
Er wordt minder stikstof gestrooid 39 dagen is 156 kg N *3/4* € 0,67	€ 78,-
Besparing niet scheuren, frezen, chemische bestrijding	-/- € 11,-
Arbeid extra 1 uur	€ 19,60
Bewerkingskosten	€ 233,-

Werkwijze berekening vergoedingen pakketten

Eerst wordt berekend hoeveel dagen er later gemaaid moet worden volgens de pakketeisen. De opbrengst in KVEM voor de optimale maaibeurt is 9796. In tabel 7 staat de bijbehorende opbrengstderving in procenten. Vervolgens wordt er nog een percentage afgehaald voor productiederving door het nalaten van bepaalde werkzaamheden met betrekking tot graslandverzorging. De totale KVEM-derving wordt daarna vermenigvuldigd met de kostprijs van 1 KVEM. Aansluitend wordt gekeken hoeveel stikstofbesparing het niet bemesten van de grond oplevert (tabel 7). Door rekening te houden met lagere kunstmestgift als gevolg van onder andere mineralisatie, is de modelmatig berekende besparing voor 75 % doorgerekend. Deze hoeveelheid wordt vermenigvuldigd met de kiloprijs van stikstof. Hierbij wordt de besparing als gevolg van het niet uitvoeren van graslandverzorgingen opgeteld. Bij dit bedrag wordt een vergoeding opgeteld voor het extra arbeidsloon.

2.4 Botanisch beheer

Algemeen

Naast de standaard extra kosten van €223,- per hectare gelden aanvullende kosten/inkomensderving voor de botanische pakketten. Bij de vergoedingen voor het botanisch beheer wordt als uitgangspunt fase 1 van het grasland uit de veldgids (ontwikkeling van botanisch waardevol grasland, IKC/DLG) gebruikt. Deze opbrengst is gelijk aan de berekende opbrengst die als referentie is gebruikt bij de weidevogelpakketten. De netto KVEM opbrengst is 9796. Elke andere fase levert minder KVEM op en wordt dus gezien als productiederving. Op deze manier kan de vergoeding per pakket worden berekend. Ook zijn op deze manier de vergoedingen voor de randen berekend.

Het natuurdoel wat voor de botanische pakketten in de agromilieuverbintenissen is gedefinieerd, komt overeen met fase 3 en fase 4 uit de veldgids. Fase 5 en 6 hebben een samenstelling die niet meer als veevoeder voor runderen kan worden gebruikt. Voor de berekeningen in de vergoedingen botanisch beheer zijn de gegevens uit de veldgids van fase 3 en 4 gebruikt. De opbrengst van fase 3 is berekend op 3600 KVEM, van fase 4 op 2800 KVEM.

De gewasderving is het verschil tussen de referentieopbrengst en de opbrengst in de verschillende pakketten.

Bij deze benadering wordt ervan uitgegaan dat de natuurdoelen fase 3 en fase 4 gehandhaafd kunnen blijven. Dat betekent dat de mineralenvoorziening die voor deze graslanden nodig is, op peil moet blijven. Een regelmatige onderhoudsbemesting is daarvoor noodzakelijk.

In de bepalingen van de pakketten is opgenomen dat er geen bemesting plaatsvindt. De opbrengst van optimaal grasland daalt, doordat de N bemesting achterwege blijft, in het eerste jaar direct naar 5000 KVEM per hectare.

In de navolgende jaren lopen, door verschraling van de overige mineralen in de bodem, de kwaliteit en de kwantiteit verder terug naar het niveau van fase 3 en uiteindelijk fase 4, zoals die in de veldgids zijn beschreven. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het betreffende perceel, kan worden aangegeven welke termijn nodig is om het aangegeven natuurdoel te bereiken. Welke opbrengsten gerealiseerd worden bij elk beheerspakket is niet eenvoudig vast te stellen. De uitgangspunten voor de berekeningen zijn bepaald door de opbrengsten te relateren aan de natuurdoeltypen fase 3 en fase 4. Er is geen onderscheid gemaakt in het opbrengstniveau tussen de pakketten als gevolg van het maaien of weiden van het grasland. De netto gewasopbrengsten verschillen bij de pakketten niet zoveel. Maaien kent een lagere kwaliteit per kilogram droge stof maar minder verliezen bij het gebruik. Beweiden kent een hogere kwaliteit per kilogram droge stof maar de beweidingsverliezen zijn hoog. Per saldo is het verschil gering.

Opbrengst fase 3 en fase 4

De bepaling van het opbrengstniveau van de doelpakketten waardevolle graslandvegetaties is afgeleid uit de benadering uit historische gegevens en de in de veldgids weergegeven opbrengsten. Op deze wijze komen we tot de volgende vaststelling:

Voor de bepaling van de vergoeding is de opbrengst van fase 3: 3600 KVEM per hectare. Deze netto opbrengst kan door middel van maaien en naweiden of alleen maaien gerealiseerd worden. De droge stof opbrengst is bruto 6000 kg. Bij maaien is de kwaliteit 650 VEM per kg droge stof. Voor weiden 800 VEM per kg droge stof. Rekening houdend met de verliezen door het gebruik, komen we tot de netto opbrengst van 3600 KVEM.

Voor de bepaling van de vergoeding is de opbrengst van fase 4: 2800 KVEM per hectare. Deze netto opbrengst, kan door middel van maaien en naweiden of alleen maaien gerealiseerd worden. De droge stof opbrengst is bruto 5000 kg. Verondersteld wordt dat de kwaliteit van het product gelijk is met het product uit fase 3. Zo komen we op een netto opbrengst van 2800 KVEM per hectare per jaar.

De opbrengst fase 3 en 4 is gelijk voor alle grondsoorten.

Het beheer, maaien of weiden, is niet van invloed op de opbrengst en de hoogte van de vergoeding.

Het handhaven van de opbrengst bij fase 3 en 4 vraagt om aanvullende bemesting. Bij de Dienst Regelingen kan toestemming worden gevraagd voor het toedienen van instandhoudingsbemesting.

N-besparing

In de botanische pakketten is als voorwaarde opgenomen dat deze niet bemest mogen worden. Dit betekent een besparing van 100% van de kosten van bemesting. De jaarlijkse bemestingskosten bestaan uit de aankoop van kunstmest en de kosten voor het gebruik van de organische mest. Onderhoudsbemesting met organische mest is toegestaan om de beschreven natuurdoelen in stand te houden. Er is van uit gegaan dat tweederde van de N bemesting uit kunstmest bestaat. Dit geheel is per bedrijf per regio en per grondsoort zeer verschillend. Om toch een eenvoudig systeem te hanteren, hanteren we als vuistregel dat de kosten van de bemesting tweederde zijn van de totale gemiddelde stikstofgift $2/3 * 278 * € 0.67 = € 124,-$. De resterende eenderde is van organische mest.

Per pakket is de besparing berekend op basis van het percentage opbrengst van de referentieopbrengst en bemesting vermenigvuldigd met €124,-.

Voorbeeld Bonte hooiweide. Derving 1058 KVEM
N-besparing $(1058/9796) * € 124 = € 89,-$

Arbeidsaanspraken

Door de beheersverplichtingen kan de arbeidsbehoefte op het bedrijf veranderen. De extra arbeidsinzet is berekend op één uur per ha.

Exploitatie aanspraken besparing

In het voorgaande is de productiederving bepaald als gevolg van bepalingen inzake graslandverzorging. Het niet uitvoeren van graslandverzorgingswerkzaamheden levert ook een besparing op in de kosten. De besparingen zijn weergegeven in tabel 11.

Tabel 11. Besparingen (in euro/ha) als gevolg van bepalingen met betrekking tot graslandverzorging

Bepaling	Besparing
Niet scheuren, frezen en herinzaaien	€ 5,50
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring. Gebruik van een veldspuit is niet toegestaan	€ 5,50

De bepaling inzake rollen, slepen en doorzaaien in het voorjaar (zie tabel 8) heeft geen besparing tot gevolg, aangezien deze werkzaamheden wel mogen worden uitgevoerd, zij het in een ander seizoen.

Monitoring

In de pakketten botanisch beheer is een resultaatsverplichting opgenomen in de vorm van aantal plantensoorten. Om die vast te stellen moeten de percelen onderzocht worden. Daartoe is een vergoeding van 12 euro per hectare berekend.

Jaarlijkse herziening

Het rekensysteem wordt aangepast als de wetgeving in Nederland daartoe aanleiding geeft. Uitgangspunt van de vergoeding voor agromilieuverbintenissen is steeds het moderne melkveebedrijf met de bedrijfsvoering gebaseerd op de Baseline.

Jaarlijks wordt de KVEM-prijs aangepast. Deze is gebaseerd op het tweejaarlijks gemiddelde van de door WUR/LEI gepubliceerde gemiddelde marktprijzen voor standaard krachtvoer. Ook stelt WUR/LEI jaarlijks het uurloon vast wat in de vergoedingen is verwerkt. Het uurloon is gebaseerd op de CAO en kent als peildatum 1 juli.

Voorbeeldberekening vergoeding botanische pakketten

Tabel 12. Voorbeeld kostenoverzicht pakketbijlage 7, Instandhouding kruidenrijk grasland

Referentieniveau grasland		9796 KVEM
Opbrengst fase 3 is 3600 KVEM		
Derving		6196 KVEM
Kosten vervanging derving KVEM à € 0.1469 per 100 KVEM		€ 910.-
Mestbesparing 278 kg N * 0,67 = €124 * (6196/9796)	-/-	€ 79.-
Niet scheuren en onkruidbestrijding	-/-	€ 11.-
Arbeidsaanspraken 1 uur extra		€ 19,60
Monitoring		€ 12.-
Algemene extra kosten		€ 223,-

Er is uitgegaan van fase 1 uit de veldgids. De opbrengst in KVEM is in deze fase 9796. Voor het pakket instandhouding kruidenrijk grasland is er een opbrengst in fase 3 van 3600 KVEM. Dit betekent dat er een derving van 6196 KVEM is. Deze wordt vermenigvuldigd met de VEM-kosten. Vervolgens wordt er gekeken hoeveel stikstof besparing het niet bemesten van de grond oplevert. Deze hoeveelheid wordt vermenigvuldigd met de kiloprijs van stikstof. De instandhoudingsbemesting is in de vergoeding verdisconteerd als een gewenste bemesting voor de gerealiseerde opbrengst (3600/9796 KVEM). De besparing als gevolg van de graslandverzorgingen wordt van de vergoeding afgetrokken omdat dit niet uitgevoerde werkzaamheden zijn. Bij dit bedrag wordt een vergoeding opgeteld voor de extra benodigde arbeid. Bij dit subtotale wordt een bedrag opgeteld voor het verzorgen van de monitoring.

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

Tabel 13. Kostenoverzicht botanisch beheer.

Pakket	Fase veldgids	Netto KVEM ref. opbrengst	Netto KVEM opbrengst beheer	KVEM der-ving	VEM kosten: €0,1469	Be-sparing N: €124,-	Bespa-ring niet scheuren /bestrij-den €11,-	Extra arbeid: €19,67/ uur	Extra pakket zomen	Kosten monito-ring	Extra bewerking-s kosten
6 Ontw. Kruidenrijk grasland	Gemiddeld	9796	3700	6096	896	77	11	20	-	12	€ 223
7 Instandh. Kruidenrijk grasland	fase 3	9796	3600	6196	910	79	11	20	-	12	€ 223
8 Bont hooiland	fase 4	9796	2800	6996	1028	89	11	20	-	12	€ 223
9 Bonte hooiweide	fase 4	9796	2800	6996	1028	89	11	20	-	12	€ 223
10 Kruidenrijk weiland	Gemiddeld	9796	4300	5496	807	70	11	20	-	12	€ 223
11 Bont weiland	fase 4	9796	2800	6996	1028	89	11	20	-	12	€ 223
12 Bonte weiderand	fase 4	9796	2800	6996	1028	89	11	20	-	45	€ 223
13 Bonte hooirand	fase 4	9796	2800	6996	1028	89	11	20	extra fl1/m	45	€ 223
14 Kruidenrijke zoom	geen opbrengst	9796	0	9796	1439	124	23	20	extra fl1/m	45	€ 223
15 Landschappelijk grasland	1 juni weidevogel	9796	8405	1391	204	18	6	20	-	12	€ 223

Tabel 14. Kostenoverzicht weidevogelbeheer

Pakket		Netto KVEM ref. opbr.	%Derving		KVEM derving	VEM kosten €,1469	Besparing			Arbeid €,67 / uur	Bewerkings-kosten
			Data	Expl.			N Kg	€,67	Scheuren/ bestrijden €,1,-		
23-mei	16 dagen	9796	6	4	980	144	38	19	11	20	€ 223
voorweiden 1											
mei 15 juni	18 dagen	9796	6,8	4	1058	155	44	22	11	20	€ 223
voorweiden 8											
mei 22 juni	18 dagen	9796	6,8	4	1058	155	44	22	11	20	€ 223
16a) 01-jun	25 dagen	9796	10,2	4	1391	204	76	38	11	20	€ 223
16b) 08-jun	32 dagen	9796	17,5	4	2106	309	117	59	11	20	€ 223
16c) 15-jun	39 dagen	9796	25	4	2841	417	156	78	11	20	€ 223
16d) 22-jun	46 dagen	9796	29,1	4	3242	476	182	91	11	20	€ 223
Vluchtstroken		9796	25	4	2841	417	156	78	11	20	€ 223
	15 april										
18a) Plas-dras	droog	9796	25	14	3820	561	156	78	11	20	€ 223
18b) Plas-dras	15 mei droog	9796	32,28	29	6003	882	209	105	11	20	€ 223

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

3. Bouwlandpakketten

3.1 Algemeen

In het POP2 zijn 5 bouwlandpakketten opgenomen. Het gaat om randenbeheer: bijlage 23 A, 23B, 23 C en om de akkerpakketten 24A en 26A en het pakket natuurbraak (28 B). Met de faunapakketten wordt een positief effect op het aantal en de diversiteit van een aantal diergroepen (kleine zoogdieren, vogels, vlinders en andere insecten) verwacht. De faunapakketten leveren voedsel en beschutting voor deze dieren en deze dieren zijn weer voedsel voor roofvogels. Per regio worden verschillende natuurdoelen gediend. In Groningen ligt het accent op de grauwe kiekendief. In de veenkoloniën en Drenthe ligt het accent op de patrijs. In Zeeland is naast vogels ook de vlinder natuurdoel. Met de botanische pakketten wordt geprobeerd de ontwikkelingsmogelijkheden voor akkerkruidenvegetaties in de percelen en perceelsranden te behouden of te ontwikkelen. Nevendoelstellingen zijn landschap en cultuurhistorie.

Natuurdoelen met betrekking tot fauna zijn niet direct te koppelen aan de percelen waarop het beheerspakket in stand wordt gehouden. De beheerspercelen leveren de randvoorwaarde voor de fauna en flora in het gebied. Hierdoor is het niet mogelijk een koppeling te maken tussen percelen en natuurdoel.

In de botanische pakketten is het natuurresultaat beschreven. Op de beheerseenheden moet een minimaal aantal planten per hectare voorkomen. Daarbij zijn enkele plantensoorten benoemd die moeten voorkomen.

In de akkerbouw is sprake van gespecialiseerde akkerbouwbedrijven en gebiedsspecifieke akkerbouwgewassen. Op de bedrijven wordt gebruik gemaakt van een bouwplan waarbij gewasrotatie op elk perceel wordt toegepast. Voor een beperkt aantal gewassen, zoals granen en snijmaïs, is gewasrotatie niet noodzakelijk. In de beschrijvingen van de bouwlandpakketten is met bovenstaande aspecten zoveel mogelijk rekening gehouden.

Er zijn enkele aanleidingen geweest om de vergoedingen voor de pakketten aan te passen, ten opzichte van de vergoedingen in 2006:

- pakket Faunarand (23): er is vanaf 2004 een gemiddelde vergoeding voor zand- en kleigronden berekend. De middeling is nogal grof. Deze middeling wordt opgeheven en er zijn nu aparte bedragen voor klei en zand berekend.
- In 2006 zijn nieuwe KWIN-akkerbouwcijfers gepubliceerd. Het Praktijkonderzoek Plant en Omgeving(PPO) brengt de nieuwe KWIN AGV 2006 uit. Daarin zijn de nieuwste opbrengsten en toegerekende kosten van de verschillende gewassen in Nederland opgenomen. Deze gegevens zijn de basis voor de referenties in de verschillende vergoedingsgrondslagen. Om de vergoedingen actueel te houden moeten de bedragen opnieuw berekend worden. DLG heeft hiervoor Praktijkonderzoek Plant en Omgeving(PPO) ingeschakeld.
- Per 1 januari 2006 wijzigt het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De akkerbouwpremies zijn omgezet in toeslagrechten. De premies worden losgekoppeld van de productie. De invoering van de toeslagrechten heeft consequenties voor de berekening van de vergoedingen.
- Met ingang van 2007 gaat het nieuwe suikerbeleid van start. Dit betekent een lagere prijs voor de suikerbieten en dus een lager saldo. De compensatie wordt gegeven in de vorm van toeslagrechten en die zijn niet gekoppeld aan de productie.
- Tijdens de herziening van deze vergoedingensystematiek, zijn nog een aantal andere zaken de akkerpakketten aangepast, gebaseerd op de uitvoeringspraktijk van DLG en inzichten van landbouwkundigen (PPO) en ecologen (Directie kennis van het ministerie van LNV, provincies en DLG).

Dit heeft geleid tot een wijziging van de akkerpakketten, niet alleen qua vergoedingen, maar ook inhoudelijk. Eén en ander resulteert in een reductie van het aantal akkerpakketten, een reële vergoeding en een verbetering van het natuurresultaat.

3.2 Referentie

Het referentiebedrijf op basis waarvan de vergoedingen zijn bepaald, is een modelmatig bedrijf, onder optimale omstandigheden met optimaal gebruik. Het referentiebedrijf kent daarmee geen depressie voor bijvoorbeeld hellingen, kent geen overstromingen en kent een optimale grondwaterstoestand. In het referentiebedrijf wordt uitgegaan van de minimumeisen (baseline) zoals beschreven in subbijlage 13. Hieronder wordt voor de akkerbouwbedrijven specifiek aangegeven hoe het referentiebedrijf eruit ziet.

Bouwplan

De basis voor het vergoedingensysteem is het gangbare akkerbouwplan in Nederland. Op basis van gewassen keuze en technische bouwplan uitgangspunten is het bouwplan vastgesteld wat als referentie gebruikt wordt voor de berekeningen.

De inkomenssituatie is voor klei en zand substantieel verschillend. De opbrengst en kosten van gewassen naast verschillen in bouwplan zijn daarvan de oorzaak.

De benadering van het bouwplan is nader onderzocht door PPO. De afgelopen jaren hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die een intensivering van het bouwplan op akkerbouwbedrijven tot gevolg hebben. Het aandeel graan is afgenomen en intensieve teelten zijn toegenomen. Akkerbouwmatige teelten zijn nu verwerkt in het bouwplan.

Voor de zandgebieden is het beeld heel divers. In overleg met specialisten uit de praktijk (PPO en het LEI) heeft DLG een bouwplan opgesteld die een goede referentie is voor de inkomensuitgangspunten van de akkerbouwbedrijven op zand.

Deze uitgangspunten hebben geleid tot de volgende bouwplan uitgangspunten met opbrengsten en kosten en het bijbehorende saldo.

Tabel 15. Uitgangspunten akkerbouwplan

Agromilieuverbintenissen 2007					KWIN 2006			
Akkerranden bouwplannen regio's								
Klei	gewas	extra teeltvrije zone (m)	bruto geldopbr	EG toeslag	Toeg. kosten	Loonwerk kosten	saldo (LW)	saldo bouwplan
ZWK	cons aardappelen	0,75	€ 4.165	€ 0	€ 2.159	€ 0	€ 2.006	
	wintertarwe	0,25	€ 1.305	€ 0	€ 589	€ 115	€ 601	
	suikerbieten	0,5	€ 2.349	€ 0	€ 914	€ 397	€ 1.038	
	zomergerst	0,25	€ 1.053	€ 0	€ 378	€ 84	€ 591	
	zaaiuien	1,5	€ 5.345	€ 0	€ 2.551	€ 133	€ 2.661	
TOTAAL								bouwplan: 1318
	cons aardappelen	0,75	€ 5.130	€ 0	€ 2.289	€ 0	€ 2.841	
	wintertarwe	0,25	€ 1.305	€ 0	€ 589	€ 115	€ 601	
CKG	suikerbieten	0,5	€ 2.516	€ 0	€ 945	€ 397	€ 1.174	
	zomergerst	0,25	€ 1.053	€ 0	€ 378	€ 84	€ 591	
	zaaiuien	1,5	€ 5.345	€ 0	€ 2.551	€ 133	€ 2.661	
TOTAAL								bouwplan: 1561
NZK	cons aardappelen	0,75	€ 5.130	€ 0	€ 2.289	€ 0	€ 2.841	
	Wintertarwe	0,25	€ 1.228	€ 0	€ 708	€ 113	€ 407	
	Suikerbieten	0,5	€ 2.227	€ 0	€ 949	€ 397	€ 881	

	zomergerst	0,25	€ 1.053	€ 0	€ 378	€ 84	€ 591	
	zaaiuien	1,5	€ 5.345	€ 0	€ 2.551	€ 133	€ 2.661	
TOTAAL								bouwplan: 1439
KLEI TOTAAL								Bouwplan: 1439
Agromilieuverbintenissen 2007			Akkerranden bouwplannen regio's			KWIN 2006		
Zand	gewas	extra teeltvrije zone (m)	bruto geldopbr	EG toeslag	toeg kosten	Loonwerk kosten	saldo (LW)	
VK	cons	0,75	€ 3.857	€ 0	€ 2.155	€ 0	€ 1.702	
	aardappelen							
	Suikerbieten	0,5	€ 2.033	€ 0	€ 970	€ 396	€ 667	
	Wintertarwe	0,25	€ 1.058	€ 0	€ 535	€ 102	€ 421	
	fijne peen - industrie		€ 4.424		€ 1.820	€ 749	€ 1.855	
	Parijse worteltjes - industrie		€ 3.449		€ 1.655	€ 715	€ 1.079	
TOTAAL				2721				bouwplan: 1064
	bem + bestr		635		€ 411	ca - wt	2562	
Oostelijk zandgebied								
	cons	0,75	€ 3.857	€ 0	€ 2.155	€ 0	€ 1.702	
	aardappelen							
	suikerbieten	0,5	€ 2.023	€ 0	€ 1.158	€ 397	€ 468	
	wintertarwe	0,25	€ 1.058	€ 0	€ 535	€ 102	€ 421	
	fijne peen - industrie		€ 4.424		€ 1.820	€ 749	€ 1.855	
	Parijse worteltjes - industrie		€ 3.449		€ 1.655	€ 715	€ 1.079	
TOTAAL				2719				bouwplan: 1015
Zuidelijk zandgebied								
	cons	0,75	€ 3.857	€ 0	€ 2.155	€ 0	€ 1.702	
	aardappelen							
	suikerbieten	0,5	€ 1.967	€ 0	€ 1.158	€ 397	€ 412	
	wintertarwe	0,25	€ 1.058	€ 0	€ 535	€ 102	€ 421	
	fijne peen - industrie		€ 4.424		€ 1.820	€ 749	€ 1.855	
	Parijse worteltjes - industrie		€ 3.449		€ 1.655	€ 715	€ 1.079	
TOTAAL				2705				bouwplan: 1001
Gemiddelde VK, zuid en oost/zand				2715			ZAND GEMIDDELDE:	1026
Gewassen gebruikt voor het vierde gewas die representeren vele gewassen.								

Uit deze bouwplan benadering is voor klei het saldo € 1439 berekend als gemiddelde. Voor zand is dit € 1026. Als er geen oogst van het gewas is, is dit bedrag de inkomensderving per hectare. Deze basisbedragen zijn gebruikt voor de berekening van de akkerbouwpakketten.

3.3 De Faunaranden

Algemene kosten

Voor alle akkerpakketten worden extra bedrijfskosten gemaakt om de inpasbaarheid op het bedrijf goed te laten verlopen en de negatieve effecten op de percelen te compenseren. In de gangbare

akkerbouw zijn de bewerkingsuren tussen de 10 en 20 uren, afhankelijk van het gewas in het bouwplan.

Als op een bedrijf akkerrandpakketten worden afgesloten heeft dit als gevolg dat op 25 % van de gewaspercelen 1 uur extra bewerkingsduur nodig is, als gevolg van het inpassen van de beheerspakketten. De percelen worden kleiner en de ondernemer moet met het bewerken rekening houden met de randen. Daarnaast vraagt het precies uitzetten van de flora en fauna randen extra tijd van de ondernemer.

Tabel 16. Extra algemene kosten voor akkerrandpakketten

Activiteit	Extra uren	Kosten	Totale kosten 6 jaar	Kosten per ha per jaar
Bijhouden boekhouding/administratie	8	157	944	
Bewerkingskosten machines	15	750	4500	
Bewerkingskosten uren	15	295	1770	
Totaal			7214	301

Deze extra algemene kosten van €301,- per hectare per pakket per jaar, zijn van toepassing op akkerpakketten. Om beleidsmatige en budgettaire redenen wordt dit bedrag niet voor alle pakketten volledig vergoed (zie subbijlage 11).

Overige kosten/inkomensderving

Naast de algemene kosten voor akkerpakketten (paragraaf algemene extra kosten) is er sprake van specifieke kosten/inkomensderving voor de faunaranden.

Bij de faunaranden is bij de beheersbepaling gekozen voor het onderscheid in drie pakketten per grondsoort klei en zand. Deze bepalingen leiden niet tot een verschil in vergoeding. De faunaranden kennen geen oogst van het gewas. Het beheer is overeenkomstig de inzet van het gangbare akkerbouw beheer en is daardoor niet onderscheidend. In alle pakketten wordt inzaai van een natuurmengsel voorzien en dat is in de vergoeding meegenomen.

Uitgangspunten faunaranden.

Bouwplan:	consumptie aardappelen; suikerbieten; winterarwe en diverse gewassen.	
Pakket	23	23
	Faunaranden	
	klei	zand
Saldo bouwplan netto	1439	1026
Lozingenbesluit	-25	-25
Wildbloemenmengsel	100	100
Algemene extra kosten	301	301
Transactiekosten	83	83

Het lozingenbesluit zijn de effecten op het gehele bouwplan. Per gewas zijn de effecten verschillend.

3.4 De volleveldspakketten

Algemene kosten

Voor de volleveldspakketten worden extra bewerkingskosten gemaakt. Deze kosten hebben betrekking op de extra bewerking die nodig is voor het verwerken van het geogste product (o.a. in verband met de relatief kleine hoeveelheden). Deze extra kosten bedragen maximaal €150,- (uren en machines) en zijn van toepassing op alle vollevelds akkerpakketten.

Naast de algemene kosten voor akkerpakketten (paragraaf algemene extra kosten) is er sprake van specifieke kosten/inkomensderving voor de vollevelds akkerpakketten.

Op basis van ervaringen van de afgelopen zes jaar is voorgesteld het aantal pakketten terug te brengen van vijf naar drie. Deze pakketten sluiten aan bij de huidige praktijk van agromilieuverbintenissen voor akkerbouw. De vergoedingen zijn berekend op basis van de gevolgen op het bouwplan en de opbrengsten kosten van de te telen gewassen; Er is van uitgegaan dat voor deze pakketten hetzelfde bouwplan aanwezig is als bij de faunaranden.

In de onderstaande tabel is een voorbeeld voor de berekening van een volleleveldspakket aangegeven.

Tabel 17. Kostenoverzicht volleleveldspakketten

Volleleveldspakketten zand	24A soortenrijke akkerflora	26A zeer soortenrijke akkerflora	28 Rand geen oogst
Saldo graan	421		
60 % opbrengst	635		
saldo verschil graan aard.		2562	
organische bemesting	144		
gemaakte kosten	226		
Subtotaal kosten	370		
Saldo	265		
saldo verschil met gangbaar	156	505	1101
Kosten monitoring	12	12	24
Extra algemene kosten	150	150	150

Pakket 24A

Door geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen wordt de opbrengst 60 % van gangbaar.

Organische bemesting vraagt kosten van € 144 Met besparingen kunstmest en bestrijdingsmiddelen zijn de toegerekende kosten € 226. Totaal zijn de kosten € 370 en de vergoeding is dan € 635 - € 370 is het saldo van het pakket 24A € 265.

Totale kosten: Het verschil met gangbaar is € 421- € 265 is € 156 + kosten monitoring + algemene kosten.

Pakket 26 A

Zeer soortenrijke akkerflora betekent dat het bouwplan wijzigt. Van de zes jaar wordt 2 jaar aardappelen vervangen door graan Het saldo verschil is € 2562. Het saldo verschil met gangbaar graan is € 156. Dus 3 maal saldo verschil graan en 2 maal aardappelen vervangen door graan.

Pakket 28

De rand kent geen oogst van het gewas. De kwaliteit is van dien aard dat het niet opweegt tegen de oogstkosten. Het saldo verschil van € 1151 is de inkomensderving van het bouwplan op zand met de vergoeding voor natuurmengsel. Zie faunaranden zand.

3.5 Natuurbraak

Naast de algemene kosten voor akkerpakketten (paragraaf algemene extra kosten) is er sprake van specifieke kosten/inkomensderving voor natuurbraak.

Bij akkerbouwpakketten is natuurbraak gevoegd.

Dit is verplichte braak als gevolg van het gewijzigde landbouwbeleid in Nederland om de toeslagrechten te kunnen verzilveren. Berekend zijn de meerkosten van de verplichte groen braak en de natuurbraak.

De berekening is als volgt:

Tabel 18. Kostenoverzicht natuurbraak

Vergoedingen.		
Meerjarige braak		
1/3 extra kosten natuurbraakmengsel	€	13
Maaien totaal 1,5 maal	€	90
Subtotaal	€	103
Transactiekosten	€	21
Totaal	€	124

Bij deze berekening is ervan uitgegaan dat het perceel 0,5 tot 1,5 keer gemaaid wordt en het product niet afgevoerd wordt. Wel wordt er extra kosten gemaakt voor inzaai natuurmengsel en het bestrijden van probleemonkruiden.

4. Landschapspakketten

4.1 Referentie

Onderstaande prijzen zijn verwerkt in de berekening van de exploitatie-aanspraken.

Tabel 19. Gehanteerde prijzen voor vergoedingen landschapspakketten

<u>Omschrijving</u>	<u>Prijs (in euro)</u>	<u>Bron</u>
Arbeid CAO-landbouw	19,67	prijs agrom. 2006
Arbeid CAO-bosbouw *	29,5	Normenboek Alterra 2006
Handgereedschap	0,25	Normenboek SBB, januari 2006
Motorzaag (zwaar)	5,6	Normenboek SBB, januari 2006
Zelfrijdende kraan, incl. maaikorf	78	Loonwerkadviesstarieven KWIN 2006
Wallenfrees	79	Loonwerkadviesstarieven KWIN 2006
Machine-uur	10	catalogus G & B diensten 2006

* Voorberekend manuur (33.2 productieve uren per week) Vakarbeider (functiegroep IV)

De hierna volgende onderbouwing van de beheersbijdragen geldt voor de pakketten 32 t/m 46 van de Agromilieuverbintenissen

De pakketten worden afgesloten voor zes jaar met een vaste berekende vergoeding op basis van het eerste jaar. De berekende kosten worden daarom vermenigvuldigd met de inflatiefactor. De factor voor 2007 is berekend op **1,0375**. Dit is de gemiddelde CPI (consumentenprijs index van het CPB) over zes jaar met de veronderstelling dat deze de komende zes jaar hetzelfde is.

4.2 vergoedingen

Een voorbeeldberekening van de kosten is weergegeven in tabel 20. De hierin berekende kosten zijn de basis, deze moet (zoals in tabel 21 is gebeurd) nog vermenigvuldigd worden met het inflatiefactor. In tabel 22 is de onderbouwing van de vergoedingen per pakket weergegeven.

Tabel 20. Voorbeeld vergoedingen landschapspakketten.

ONDERBOUWING VERGOEDINGEN LANDSCHAPSPAKKETTEN			2007
Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer			
Basisbepalingen			
Onderstaande prijzen zijn verwerkt in de berekening van de exploitatie-aanspraken			
Omschrijving	Prijs (in euro)	Bron	
Arbeid CAO-landbouw	19,67	prijs SAN 2006	
Arbeid CAO-bosbouw *	29,5	Normenboek Alterra 2006	
Handgereedschap	0,25	Normenboek SBB, januari 2006	
Motorzaag (zwaar)	5,6	Normenboek SBB, januari 2006	
Zelfrijdende kraan, incl. maaikorf	78	Loonwerkdviestarieven KWIN 2006	
Wallenfrees	79	Loonwerkdviestarieven KWIN 2006	
Machine-uur	10	catalogus G & B diensten 2006	
* Voorberekend manuur (33.2 produktieve uren per week) Vakarbeider (functiegroep IV)			
De hierna volgende onderbouwing van de beheersbijdragen geldt voor de pakketten 32 t/m 46 van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer			
Voor eendenkooi: tariefaanpassing conform kosten SBB			
De nieuwe pakketten worden afgesloten voor zes jaar met een vaste berekende vergoeding op basis van het eerste jaar. De factor voor 2007 is berekend op			1,0375
Dit is de gemiddelde CPI over zes jaar met de veronderstelling dat deze de komende zes jaar gelijkblijft.			
dec-06			
DLG - CE			

Tabel 21. Overzicht van de vastgestelde vergoeding (subsidiebedrag) en de berekende kosten (in euro's) voor landschapspakketten.

Tabel 21. VERGOEDINGEN LANDSCHAPSPAKKETTEN					2007			
Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer							2007	
					Berekende			
Landschapspakketten					vergoeding per	maat	gepubliceerde	
					per ha	eenheid	vergoedingen	
32. Houtwal		90%	736	736,10	100m maal 10 maal		687,17	
		75%	552	552,08	100m maal 10 maal		515,37	
		50%	368	368,05	100m maal 10 maal		343,59	
33. Houtkade en landscheiding					als 32			
					als 32			
					als 32			
35. Singel		90%		als 32	100 m maal 10			
		75%		als 32	75 % van 66,92			
		50%		als 32	50 % van 66,92			
36. Elzensingel		90%	134	33,46	100m maal 4		31,24	
		75%	100	25,09	100m maal 4		23,43	
		50%	67	16,73	100m maal 4		15,61	
37. Geriefhoutbosje					669	669,19	100 m maal 10	624,70
38. Knip- en scheerheg					662	1,66	per meter maal 400	1,63
39. Struweelhaag							per meter maal 400	
40. Knotbomenrij					675	4,50	per boom maal 150	4,23
41. Grubbe holleweg					1673	1673	hectare	1561,75
42. Hoogstamboomgaard					2421	16,14	per boom maal 150	15,55
43. Eendenkooi					1727	1727	per kooi	1645,98
44. Poel								
		75m2	262	52,39	per 75 m2	maal 5	48,78	
		75-175m2	409	81,88	75-175 m3	maal 5	78,27	
		175m2	525	105,08	175 m2	maal 5	101,57	
45. Rietzoom en klein rietper								
		rijland	739	739	per hectare		633,55	
		vaarland	1091	1091	per hectare		929,48	
46. Raster					218	0,55	per meter maal 400	0,50
33. Bomenrij					176	43,89	per 100meter maal 4	35,64

Tabel 22. Kostenoverzicht landschapspakketten.

Bomenrij		pakket						
A.	Bomen							
Voor een gemiddelde boom geldt de volgende berekening:								
Snoeien en oud hout verwijderen						euro		
	0,1 arbeidsuur		*	29,5 =		2,95		
	0,1 arbeidsduur motorzaag			5,6 =		0,53		
Laden, lossen, verbranden								
	0,2 arbeidsuur		*	29,5 =		5,9		
Totaal						9,38		
Incl. 5% toeslag aan- en afvoer						9,85		
de bomen dienen 1 maal in de drie jaar gesnoeid te worden								
De beheersvergoeding komt dan neer op						3,28 per boom per jaar		
Per 100 meter staan er 10 bomen						32,80 per 100 meter		
B.	Hakhout bij bomenrij							
Bovenop deze vergoeding komt een bijdrage voor hakhoutbeheer								
Op basis van praktijkervaring met houtopstand is de gemiddelde vergoeding berekend. Hierbij werd een gemiddelde gevonden van 10 cm dbh en 8 stuks kleine bomen hakhout onder de bomenrij.								
Per stam van 10 cm is 0,047 arbeidsuur benodigd.								
Onderhoud wordt 1 keer in de 10 jaar gepleegd, zodoende wordt de vergoeding:								
8 (stuks) maal 0,047 is		0,376 arbeidsuur						
		uren		uurtarief		100 meter		
		0,376		29,5		11,092		
Bomenrij pakket 33								
						100 meter		
		A. Bomensnoei				32,80		
		B. Hakhoutbeheer				11,09		
Totaal per 100 meter						43,89		
4 rijen per hectare geeft						175,57 per ha		

Houtwal, houtkade en landscheiding en landweer pakketten 32, 33 en 34
Singel en geriefhoutbosje pakketten 35 en 37

De vergoeding is gebaseerd op de arbeidsbehoefte per stam. Deze is sterk afhankelijk van de diameter van de aanwezige bomen.

Voornoemde arbeidsbehoefte wordt met 5% verhoogd voor aan- en afvoertijd.

Voorts wordt 50% van de tijd een motorzaag en 50% van de handgereedschap vergoed.			
	uren	tarief	
Deze gereedschapsvergoeding bedraagt dan:	5,6	0,25	2,93

Arbeidskosten worden volgens CAO bosbouw vergoed.

De totale benodigde vergoeding per uur bedraagt			
	uurtarief	105% gereedsch: per uur	
	29,5	1,05	2,93
			33,90

De beheersvergoeding wordt uitgedrukt in een bedrag per are houtopstand.

Deze vergoeding kan worden gevonden door de gemiddelde dbh in de houtopstand alsmede het aantal stammen te bepalen.

Op basis van praktijkervaring met houtopstand is de gemiddelde vergoeding berekend. Hierbij werd een gemiddelde gevonden van 10 cm dbh (stamdikte) en 42 stuks.

Per stam van 10 cm is 0,047 arbeidsuur benodigd.			
42 (stuks) maal	0,047 is	1,974 arbeidsuur	
1,974	33,90		66,92 euro per are

Vergoedingen voor de pakketten singel en geriefhoutbosje:

669,19 per hectare per jaar, bij meer dan 90% bedekking **66,92** **10** **669**

Voor de singel gelden voorts nog de bedragen:

501,89 per hectare per jaar, bij tussen 75% en 90% bedekking **669** **0,75** **502**

= 75% van A25

334,59 per hectare per jaar, bij tussen 50% en 75% bedekking **669** **0,5** **335**

= 50% van A25

Houtwal, houtkade en landscheiding, landweer

Voor deze pakketten:

Boven opbovenstaande bedragen komt 10% voor het instand houden van het wallichaam en voor extra arbeid bij het afzetten

Daarmee komen de beheersvergoedingen op de volgende bedragen:

Houtwal pakket 32	vergoeding 1,1 wallichaam		per ha
per hectare per jaar bij meer dan 90% bedekking	669	1,1	736
per hectare per jaar bij 75% en 90% bedekking	502	1,1	552
per hectare per jaar bij tussen 50% en 75% bedekking	335	1,1	368

Geriefhoutbosje pakket 37	66,92	10	669
----------------------------------	--------------	-----------	------------

Elzensingel	pakket 36									
De vergoeding is gebaseerd op de arbeidsbehoefte per stam. deze is sterk afhankelijk van de diameter van de aanwezige bomen.										
Voorname arbeidsbehoefte wordt met 5% verhoogd voor aan- en afvoertijd.										
Voorts wordt 50% van de tijd een motorzaag en 50% van de handgereedschap vergoed.										
Deze gereedschapsvergoeding bedraagt dan:										
	5,6	0,25		2,925						
Arbeidskosten worden volgens CAO bosbouw vergoed										
De totale benodigde vergoeding per uur bedraagt $1,05 * 26,20 + 2,775 = € 30,285$										
	1,05	29,5	2,925	33,90						
De beheersvergoeding wordt uitgedrukt in een bedrag per are houtopstand.										
Deze vergoeding kan worden gevonden door de gemiddelde dbh in de houtopstand alsmede het aantal stammen te bepalen.										
Op basis van praktijkervaring met houtopstand is de gemiddelde vergoeding berekend. Hierbij werd een gemiddelde gevonden van 10 cm dbh en 42 stuks.										
Per stam van 10 cm is 0,047 arbeidsuur benodigd.										
42 (stuks) maal 0,047 is 1,974 arbeidsuur										
1,974	33,90		66,9186							
								breedte	per jaar	
Voor de elzensingel wordt uitgegaan van een rij bomen van 5 meter breed.										
				66,919				5	334,6	
Elzensingel pakket 36										
Onderhoud wordt 1 keer in de 10 jaar gepleegd,										
				per jaar				1 per 10 jaar	rij per ha	per ha
een singel met een bedekkingsgraad van meer dan 90%										
				334,6				33,46	4	134
een singel met een bedekkingsgraad van tussen 75% en 90%										
				334,6	0,75			25,09	4	100
een singel met een bedekkingsgraad van tussen 50% en 75%										
				334,6	0,5			16,73	4	67

Knip- en scheerheg	Pakket 38							
Bij de berekening is uitgegaan van machinale snoei met een cyclomaaier waarbij de heg wordt teruggesnoeid tot een hoogte van 1,40m. Het snoeihout wordt afgevoerd.								
In de berekening is tevens rekening gehouden met het maaien van ruigte aan de voet van de heg.								
De benodigde tijd voor snoeien bedraagt 3.10 uur per 100 m								
De benodigde tijd voor het maaien van de zoom met een zeis bedraagt 1,5 uur/100m.								
en het verzamelen en verbranden van snoeihout 1 uur/100m.De berekening is incl. 5% toeslag voor transport.								
Deze toeslag is in de berekening verwerkt als factor 1,05.								
Berekening per 100m heg (tweezijdig):								
snoeien	uren			tarief			euro per 100 m	
1,05*	3,1 arbeidsuur			29,50 =			85,281	
1,05*	3,1 handgereedschap			0,25 =			0,814	
maaien zoom en voorbereiding afvoer snoeihout								
1,05*	2,5 arbeidsuur			29,5 =			68,78	
1,05*	2,5 uur handgereedschap			0,25 =			0,66	
	zelfde aant. uren						-----	
Totaal							155,53	per 100 m.
Knip en scheerheg pakket 38								
				per 100 meter				
Beheersvergoeding				155,53	100		1,56	per meter
Beheersvergoeding			meters heg per ha		400		622	per ha
verbranden mag niet meer en de extra kosten voor afvoer zijn								
							0,1	per meter
vergoeding wordt:							1,66	per meter
				400			662,11	per ha

Knotbomenrij	pakket 40						
Voor een gemiddelde knotboom geldt de volgende berekening:							
Zagen						euro	
0,2 arbeidsuur		*		29,5 =		5,9	
0,2 arbeidsduur motorzaag				5,6 =		1,06	
Laden, lossen, verbranden							
0,2 arbeidsuur		*		29,5 =		5,9	

Totaal						12,86	
Incl. 5% toeslag aan- en afvoer						13,503	
knotbomenrij pakket 40							
de bomen dienen 1 maal in de drie jaar geknot te worden						vergoeding	
De beheersvergoeding				13,503	3	4,50	per boom per jaar
De beheersvergoeding			per ha		150	675	per ha

Grubbe en holle weg		pakket 41						
De vergoeding is gebaseerd op de arbeidsbehoefte per stam. deze is sterk afhankelijk van de diameter van de aanwezige bomen.								
Voornoemde arbeidsbehoefte wordt met 5% verhoogd voor aan- en afvoertijd.								
Voorts wordt 50% van de tijd een motorzaag en 50% van de handgereedschap vergoed.								
Deze gereedschapsvergoeding bedraagt dan	5,6	0,25	2,925					
Arbeidskosten worden volgens CAO bosbouw vergoed								
De totale benodigde vergoeding per uur bedraagt $1,05 * 26,20 + 2,775 = 30,285$ euro.								
		1,05	29,5	2,925	33,90			
De beheersvergoeding wordt uitgedrukt in een bedrag per are houtopstand.								
Deze vergoeding kan worden gevonden door de gemiddelde dbh in de houtopstand alsmede het aantal stammen te bepalen.								
Op basis van praktijkervaring met houtopstand is de gemiddelde vergoeding berekend. Hierbij werd een gemiddelde gevonden van 10 cm dbh en 42 stuks.								
Per stam van 10 cm is 0,047 arbeidsuur benodigd.								
42 (stuks) maal 0,047 is		1,974	arbeidsuur					
1,974	33,90				66,919	per are		
Voor de grubbe en holleweg is een factor van ca. 2,5 voor arbeidstijd ingecalculeerd.								
Dit is afgeleid van normkostenberekeningen van DLG in samenwerking met de Limburgse Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in het gebied Terziet-Cartils in 1997 (DLG Roermond).								
Grubbe en holleweg pakket 41								
			per are	verm. Fact	are/ha	hectare		
Beheersvergoeding		66,919		2,5	10	1673		

Hoogstamboomgaard				pakket 42					
De vergoeding is gebaseerd op 0,75 uur arbeid en handgereedschap voor snoeien en afvoeren per boom per twee jaar.									
								euro	
Knotten	0,75	arbeidsuur	*	tarief	29,5			22,13	
	0,75	uur handgereedschap			0,25			0,19	
Afvoeren takhout	0,2	arbeidsuur	*		29,5 =			5,90	

incl. marge 5%								29,62	per twee jaar
De beheersvergoeding is per boom per jaar								14,81	
Per 1-1-2004 is aan pakket de voorwaarde toegevoegd:									
Boomgaard jaarlijks maaien of begrazen.									
Deze bepaling vertoont veel gelijkenis met de beheersverplichtingen in het SN-pakket 'Half-natuurlijk grasland'.					2007				
Per boom								1,33	
Gemiddeld staan 150 bomen per ha									
Hoogstamboomgaard pakket 42					boom	SN		totaal	
Vergoeding:					14,81	1,33		16,14	boom
Vergoeding		per hectare			150			2421	ha

Poelen Pakket 44

jaarlijks onderhoud poelen

De poelen zijn gesplitst in drie categorieën, te weten 0-75m2, 75-175 m2 en groter dan 175m2.

De berekening is per categorie gebaseerd op een gemiddelde poel.

De oeverlengte, behorende bij een ronde poel, is vermeerderd met 15% in verband met de veelal onregelmatige vorm, daarmee ontstaat de relevante oeverlengte.

De vergoeding is op basis van uitvoering in handkracht. Berekening is incl. 5% toeslag voor transport.

Deze toeslag is in de berekening verwerkt als factor 1,05.

Uitgangspunt is dat voor 100 meter slootkant 6 arbeidsuren nodig zijn.

De vergoeding is voor maaien en verspreiden van slootbegroeiing bedraagt dan (euro):

1,05 * 6 arbeidsuur *	19,67 =	123,921
1,05 * 6 uur handgereedschap *	0,25 =	1,575

Totaal		125,50 per 100 m. 1,25 per m.

Normbedragen jaarlijks onderhoud poelen

categorie	gem. poel	relevante oeverlengte meters	vergoeding verg p met	norm totaal
0-75m2	40 m2	25,8	1,25	32,38
75-175m2	125 m2	45,6	1,25	57,23
>175m2	200 m2	57,6	1,25	72,29

Periodiek onderhoud

Dit betreft het uitdiepen/uitbaggeren van het element

De tijdsduur voor het uitbaggeren met een maaikorf (incl aan- en afvoertijd) is door deskundigen geschat. De tijdsduur voor het verspreiden van het uitgehaalde materiaal met een wallenfrees is conform de normen bij sloten, met dien verstande dat de benodigde tijd met 50% is verhoogd in verband met de grotere hoeveelheid te verspreiden materiaal.

Deze toeslag is verwerkt als factor 1,5 in de berekening.

Per poel is gerekend met een aan- en afvoertijd van de wallenfrees van 0,5 uur.

De vergoeding voor dit beheer van elementen in de categorie 0-75m2 wordt als volgt berekend:
euro

schonen met maaikorf	uur	1,7 *	79 =	134,30
wallenfrees				
aan en afvoer	uur	0,5 *	78 =	39
gebruik	0,0067	1,5	25,8	78
0,067 tijd voor 100m bij 1,5 km per uur				
extra tijd aanpassen oe uur		0,5	78	39
				232,52
	0,0067	1,5	45,6	79
	0,0067	1,5	57,6	79
				45,73

Normbedragen periodiek onderhoud poelen

categorie	relevante oeverlengte	loonwerk maaikorf	loonwerk wallenfrees	TOTAAL (euro)
0-75m2	25,8 m	1,7 u =	134,30	98,22
75-175m2	45,6 m	2,4 u =	189,60	114,20
>175m2	57,6 m	3,5 u =	276,5	123,73
				232,52
				303,80
				400,23

De vergoedingsbedragen zijn vervolgens samengesteld:

jaarlijks onderhoud 9 keer
en periodiek onderhoud 1 maal in de 10 jaar

Poelen pakket 44

categorie	normbedrag	normbedrag	beheersbijdrage (euro)		maal 5
Poel	periodiek onderhoud	jaarlijks onderhoud	over 10 jaar	per jaar	per ha
0-75m2	232,52	32,38	523,93	52,39	262
75-175m2	303,80	57,23	818,84	81,88	409
>175m2	400,23	72,29	1050,80	105,08	525

Rietzoom en klein rietperceel				pakket 45					
Er wordt onderscheid gemaakt tussen rij- en vaarland.									
Er wordt met een tweewielige trekker gemaaid en gezien de terreinomstandigheden met twee arbeidskrachten gewerkt.									
De benodigde tijd is gebaseerd op ervaring van deskundigen.									
De berekening is incl. 5% toeslag voor transport.									
Deze toeslag is in de berekening verwerkt als factor 1,05.									
Rijland									
	arbeidsuur					euro			
1,05	30,6			19,67 =		632			
1,05	10,2			10 =		107			
	machine-uur								
vergoeding rijland						739	per ha.		
Vaarland									
Voor vaarland wordt boven de 5% toeslag voor transport een vergoeding voor varen berekend op basis van uren.									
(40 minuten per arbeidskracht en 40 minuten voor de boot)									
						euro			
maaieren (zie rijland)						739			
13,60	19,67	1,05				281			
6,80	10	1,05				71			
uren	tarief					-----			
vergoeding vaarland						1091	per ha		
In de oude berekening van de vergoeding werd rekening gehouden met maaieren van 85 % van het perceel									
De ervaringen hebben geleerd dat nagenoeg het hele perceel gemaaid moet worden									
of de grillige vorm van de percelen zorgde ervoor dat de totale arbeidstijd nodig is zoals is berekend.									
Dus is de 85 % verwijderd.									

Raster	pakket 46										
Plaatsen en onderhouden van een veekerende afrastering op minimaal 1 meter van het element											
De vergoeding is gebaseerd op de investeringskosten verbonden aan het verwijderen van het oude raster en het plaatsen van een nieuw raster. Deze kosten worden verdeeld over de levensduur van de palen (10 jaar) en vermeerderd met de onderhoudskosten en rentelasten over geïnvesteerd kapitaal.											
De berekening is inclusief 5% toeslag voor transport. Deze toeslag is in de berekening verwerkt als factor 1,05.											
Investering											
Uitgangspunt is een veekerend raster voor volwassen paarden of koeien, waarbij de palen op 4 meter afstand staan met 2 punttraden. Rekening is gehouden met gewolmaniseerde palen.											
Voor de aanvoer van de materialen wordt een trekker met aanhanger gebruikt.											
Berekening per 100 meter:										euro	
Verwijderen oude afrastering											
		1	arbeidsuur	1,05	19,67	=	20,65				
		1	uur handgereedschap	1,05	0,25	=	0,26				

							20,92				
Aanbrengen nieuwe afrastering											
Voorbereiden:											
		0,75	arbeidsuur	1,05	19,67	=	15,49				
		0,75	machine-uur	1,05	10	=	7,88				
Plaatsen:											
		4,5	arbeidsuur	1,05	19,67	=	92,94				
		4,5	uur handgereedschap	1,05	0,25	=	1,18				
			materiaal (palen, draad, etc.)				400			KWIN V 2006	

Totaal aanbrengen										517,49 per 100m	
gem geïnvest vermogen.											
Jaarlijkse rente over het geïnvesteerde vermogen is				517,49	258,74	0,06	15,52	6 % rente			
Totale vergoeding							533,01				
Jaarlijks onderhoud											
Bij het jaarlijks onderhoud wordt gebruik gemaakt van een trekker met aanhanger. Berekening per 100 m:											
		0,4	arbeidsuur	1,05	19,67	=	8,26				
		0,4	uur handgereedschap	1,05	0,25	=	0,11				
		0,4	machine-uur	1,05	10	=	4,20				

Totaal onderhoud										12,57 / 100m / jaar	
Raster pakket 46											
Totaal kosten											
					533,01	12,57	545,58	totaal			
							54,56	per 100 meter			
							0,55	per meter			
							400	palen per hectare			
Beheersbijdrage					per meter per jaar		218	per hectare			

Rustende eendenkooi		normkosten SBB 2006				
De werkzaamheden zijn arbeid en machinekosten in eigen beheer						
Aangepast met loonwerk baggeren en afvoeren 2,7 uur per jaar tarief €79						
		uren/ha	jaarkosten			
1	waterstand/baggeren	2,7	210,6	aangepast met loonwerk		
2		0				
3	begreppelen	2,7	54,51			
4	maaieren 2x	3,4	74,77			
5	maaieren 2x	3,1	84,91			
6	afzetten	33,2	194,66			
7	snoeien	0,28	5,65			
8	monitoren	0,05	1,65			
9	bebording	0,04	8,08			
10	bebording	0,038	2,28			
11	onndh bebording	0,14	3,73			
12	aanleg	0	150,45			
13	brug	0	8,98			
14	oever	29	43,68			
15	aankoop	27	41,85			
16	aankoop	2,5	66,68			
17	onderhoud	8,3	463,66			
18	pachtcontract	0,25	2,06			
19	toezicht	0,9	29,71			
20	alg	0	25,8			
21	sbb kosten		122,2			
22	bijk kosten		130,65			
23	totaal		1727			
De beschreven kosten en uren komen uit de normkosten beschrijving van SBB.						
De beschreven tijden en tarieven zijn uitgebreid beschreven in de uitgave SBB 2006						

5. Ganzen

Uitgangspunten voor het berekenen van de vergoedingen voor de ganzenpakketten.

1. Voor grasland en bouwland zijn de algemene extra kosten zoals beschreven in paragraaf 2.2 en 3.3.
2. Voor grasland is de baseline uitgangspunt met bemesting en opbrengsten in het voorjaar.
3. In de winter gewas wat niet door het vee is opgenomen.
4. Voor bouwland is een berekening gemaakt voor schade in wintertarwe. Het gewas wordt geheel vervangen door zomertarwe. Daardoor geen probleem met opslag van wintertarwe. De kosten zijn het saldooverschil winter en zomertarwe, extra zaaizaad brandstof en smeermiddelen voor het zaaien in eigen beheer en een derving in de bruto opbrengst zomertarwe van 5 % als gevolg van twee weken te laat zaaien.
5. Kosten en opbrengstdervingen bij oogstresten zijn berekend op basis van ervaringen en gebruikelijke prijzen in de praktijk.

Tabel 23. Kostenoverzicht ganzenpakketten

28c Grasland							
Kosten							in euro
Derving gewasopbrengst Najaar				500		kVEM 0,1469	€ 73
Derving gewasopbrengst Voorjaar		90 N		825		kVEM 0,1469 1	€ 121
Kosten herinzaai							€ 35
Onkruidbestrijding							€ 14
Winterbeweiding	1-11	01-02	92	3	276	0,1469 0,15	€ 6-

28d Bouwland	
Vergoeding wintertarwe	
Saldo verschil zomer en wintertarwe	192
zaaizaad en fungiciden	69
zaaien in eigen arbeid en machines	90
derving normale opbrengst 5% hoofdproduct	39

28 e, 28f Grasgroenbemester bouwland en snijmais.	
Vergoeding	
extra kosten	
27 kg zaaizaad groenbemester	142
Zaaien groenbemester	110

Bijlagen

Rekenblad Algemene zaken

Mestnormen	totaal N
Zand	260
Klei	310
Veen	265
Gemiddeld	278

Referentieniveau vem (kg/ha)	9796
-------------------------------------	------

Kunstmestprijzen (€/kg)	
N prijs	0,67
P2O5 prijs	0,57
K2O prijs	0,32

RDM afzetprijzen (€)	
Mestafzet/m3	0
mest uitrijden	0

opt. Kuntmestgiften	
NPK giften maximaal (kg/ha)	
N 100% (gem.)	278
P2O5 100%	105
K2O 100%	200

Kosten herinzaai en onkruidbestrijding (€/ha)	
scheuren/bestrijden 2002	13,61
alleen herinzaai/onkruid	6,81
prijs bij lager N-niveau	6,81

Andere prijzen (€)	
Arbeid	19,60
Inhuur expert	150,00
Vem prijs kg krachtvoer	0,1513

Uurtarief vergoeding werktuigen (€)	
Trekker	10
Maaien	25
schudden/wiersen	21
mestuitrijden	22

Rekenblad "Berekening jaarlijkse KVEM prijs en arbeid"

De krachtvoerprijzen zijn de door het WUR/LEI gepubliceerde prijzen van standaard A brok. Voor de KVEM prijs wordt het tweejarig gemiddeld van Juli tot juli gebruikt.

Voor arbeid berekent het LEI de actuele arbeidskosten uit de CAO veehouderij op 1 juli van het betreffende jaar.

krachtvoer prijzen							
in euros per kg product inclusief BTW							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
januari	13,07	13,61	14,3	14,1	14,85	13,4	13,65
februari	13,07	13,61	14,45	14,1	15	13,4	13,65
maart	13,11	13,57	14,5	14,1	15,1	13,45	13,8
april	13,16	13,52	14,5	14,1	15,15	13,5	13,95
mei	13,25	13,52	14,55	14,1	15,2	13,45	14,05
juni	13,30	13,57	14,6	14,05	15,2	13,6	14,15
juli	13,30	13,70	14,5	14	15,05	13,6	14,2
augustus	13,39	13,93	14,4	13,95	14,85	13,65	
september	13,43	13,98	14,3	13,95	14,45	13,7	
oktober	13,52	14,02	14,2	14,05	13,8	13,7	
november	13,61	14,07	14,15	14,4	13,5	13,75	
december	13,61	14,16	14,1	14,65	13,4	13,8	
totaal	159,82	165,27	172,55	169,55	175,55	163	
gemiddeld per kg	13,32	13,77	14,38	14,13	14,63	13,58	
100 kvem prijs	14,17	14,65	15,30	15,03	15,56	14,45	
1 e halfjaar	78,96	81,41	86,90	84,55	90,50	80,80	83,25
2e halfjaar	80,86	83,86	85,65	85,00	85,05	82,20	
	159,82	165,27	172,55	169,55	175,55	163,00	83,25
De prijs voor het jaar:		2002	2003	2004	2005	2006	2007
tweejarig gemiddelde							
1 juli- 30 juni totaal		241,23	333,03	340,96	345,70	341,35	331,30
Per 100 KG		10,05	13,88	14,21	14,40	14,22	13,80
100 KVEM		10,69	14,76	15,11	15,32	15,13	14,69

Arbeidsloon	16,96	17,71	18,26	18,39	19,68	19,60	19,67
--------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Toelichting KVEM

DIENST LANDELIJK GEBIED

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

In de berekeningen voor de vergoedingen agromilieuverbintenissen voor grasland is de KVEM derving berekend. Deze derving wordt bepaald door de beheersbepalingen en zijn met behulp van grasgroeimodellen, die door WUR ASG zijn ontwikkeld, in concrete dervingen per pakket vastgesteld. Deze dervingen vermenigvuldigd met de KVEM prijs levert middelen op om vervangend voer te kopen.

De vraag is: Welke KVEM prijs nu gebuikt wordt om de gewasderving te kunnen compenseren?

De gewasderving kent een kwantiteitscomponent en een kwaliteitscomponent.

Bij de botanische pakketten is er sprake van geen bemesting. Zowel kwantiteit als kwaliteit van het gegroeide gewas is lager dan het gangbare gewas.

Bij de weidevogelpakketten met uitgestelde maaidatum is de eerste snede kwalitatief minder dan de gangbare eerste snede. De uitgestelde maaidatum heeft een langer gewas dan gangbaar en per kilogram product een lagere kwaliteit. Ook is de kwantiteit lager als gevolg van noodzakelijk minder bemesten om de uitgestelde maaidatum met een aanvaardbare kwaliteit van het gewas te kunnen realiseren. De grasmat wordt anders vernield en hergroei vindt veel langzamer plaats met ook nog een toename van slechte, niet gewenste grassen.

Om de kwaliteit van het gewonnen gewas te compenseren heb je krachtvoer nodig.

Om de kwantiteit te compenseren kun je ruwvoer kopen of krachtvoer.

Door WUR ASG/PV is onderzoek gedaan naar de inpasbaarheid en de economie van beheersovereenkomsten op het melkveebedrijf. Dat is onderzoek uit 1995 rapporten PR 158 en PR 159. Uit dit onderzoek is vastgesteld dat:

- De beheersovereenkomsten tot 30 % van de bedrijfsoppervlakte inpasbaar zijn, zonder dat de gangbare bedrijfsvoering verandert.
- Het precieze onderscheid tussen de kwaliteitscomponent en de kwantiteitscomponent is niet altijd precies aan te geven. Deze is per bedrijf verschillend. Deze is per pakket ook nog eens verschillend.
- Aankoop van ruwvoer of krachtvoer is een kwestie van prijs. De ruwvoer prijs ligt lager. Maar als rekening gehouden wordt met apart inkuilen, transport bij aankoop naar de boerderij en extra arbeid bij het voeren, ander product, zijn de prijzen nagenoeg gelijk.

Kortom vanuit de eenvoud van berekening en voldoende vergoeding voor de gewasderving is besloten uit te gaan van de KVEM prijs voor krachtvoer. Het onderzoek toonde aan dat hiermee ook voldaan werd aan de compensatie voor de inkomensderving als gevolg van het afsluiten van een beheersovereenkomst.

De krachtvoerprijzen worden verzameld door WUR LEI. Zij zijn gebaseerd op de gemiddelde marktprijzen voor standaard krachtvoer voor melkvee in Nederland. Elke maand worden de prijzen verzameld en gepubliceerd. Voor agromilieuverbintenissen gebruiken we het twee jarig gemiddelde van de krachtvoerprijs als KVEM prijs.

Warmelt Swart
DLG CP G & I
November 2005.

Afkortingen

AGV	Akkerbouw Groenteteelt in de Vollegrond
ASG	Animal Science Group onderdeel van WUR (voorheen PR)
BBPR	Bedrijfsbegrotings programma
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBL	Commissie Beheer Landbouwgronden
DLG	Dienst landelijk Gebied
DR	Dienst Regelingen (voorheen LASER)
ds	droge stof
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EOGFL	Europese Orientatie en Garantie Fonds Landbouw
EU	Europese Unie
GLB	Gemeenschappelijk Landbouw Beleid
GS	Gedeputeerde Staten
gve	groot vee-eenheid
IKC	Informatie en Kennis Centrum
K	Kali
KNMI	Koninklijke Nederlands Meetkundig Instituut
KVEM	Kilo Voeder Eenheid Melk
KWIN	Kwantitatieve Informatie
LBL	Landinrichting en Beheer Landbouwgronden (nu DLG)
LEI	Landbouw Economisch Instituut
MINAS	Mineralen afgifte systeem
N	Stikstof
NPK	Stikstof, Fosfaat en Kali
NVV	Normen Voor de Voederveorziening
P	Fosfaat
PAV	Proefstation Akkerbouw en Vollegronds groenteteelt
PB	Programma Beheer
PCBL	Provinciale Commissie Beheer Landbouwgronden
POP	Platteland Ontwikkelings Programma
PPO	Praktijkonderzoek Plant en Omgeving
PR	Praktijkonderzoek Rundveehouderij
PRI	Plant Research International
WOG	Werkgroep Onderbouwing Gebruiksnormen
WUR	Wageningen University Resource

Begrippenlijst

Vergelijkingsbedrijf

Model van modern bedrijf vergelijken met traditioneel bedrijf op regionaal vlak, uitgedrukt in VEM.

Referentiebedrijf

Modelmatig bedrijf, met optimale omstandigheden en optimaal gebruik.

Baseline

Betalingen in het kader van agromilieuverbintenissen kunnen - op grond van art. 39 van Verordening (EG) 1698/2005 - alleen worden gedaan voor verbintenissen die verder gaan dan de:

1. relevante dwingende normen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 en de bijlagen III en IV van Verordening (EG) nr. 1782/2003 en de
2. minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en van
3. andere relevante dwingende eisen die in nationale wetgeving zijn vastgesteld en in het programma zijn vermeld.

Het geheel van deze normen en eisen wordt de baseline genoemd (zie subbijlage 13).

GLB

Gemeenschappelijk landbouwbeleid

Bronvermelding

- Veldgids; ontwikkeling van botanische graslanden, Dienst landelijk Gebied Utrecht en IKC natuurbeheer Wageningen, Publicatienummer C-18, samenstellers Ingeborg Bax en Wim Schipper.
- PRI/WUR rapport 79: Gebruiksnormen bij verschillende landbouwkundige en milieukundige uitgangspunten.
- KWIN/V Kwantitatieve informatie Veehouderij Animal Sciences Groupe Afdeling veehouderij.
- KWIN/AGV 2000/2001; Kwantitatieve informatie Praktijkonderzoek voor akkerbouwgewassen en Groenteteelt in de vollegrond.
- WUR/LEI Landbouw Economisch Instituut, KVEM prijs en arbeid.

Subbijlage 13 bij maatregelfiches as-2 Baseline voor de hoogte van de agromilieuverbintenissen

Betalingen in het kader van agromilieuverbintenissen kunnen - op grond van art. 39 van Verordening (EG) 1698/2005 - alleen worden gedaan voor verbintenissen die verder gaan dan de:

1. relevante dwingende normen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 en de bijlagen III en IV van Verordening (EG) nr. 1782/2003, en de
2. minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, en van
3. andere relevante dwingende eisen die in nationale wetgeving zijn vastgesteld en in het programma zijn vermeld.

Het geheel van deze normen en eisen wordt de baseline genoemd.

Conform artikel 51 van verordening (EC) 1698/2005 moeten begunstigen van agromilieuverbintenissen op het hele bedrijf voldoen aan de dwingende eisen als bedoeld in artikel 4 en 5 en de bijlagen III en IV van verordening (EG) nr. 1788/2003, en aan de minimum eisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Deze eisen zijn weergegeven in deze bijlage onder punt ad 1 en ad 2.

Ad 1. Relevante dwingende normen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 en de bijlagen III en IV van Verordening (EG) nr. 1782/2003.

De relevante dwingende normen genoemd onder 1. zijn de zogenoemde Randvoorwaarden GLB (cross compliance voorwaarden) welke ook gelden ten aanzien van de verlening van directe betalingen in het GLB (inkomenssteun of bedrijfssteun). Een volledig overzicht van de Randvoorwaarden GLB en de daarbij behorende regelgeving is te vinden op [Het LNV-Loket](#) in het dossier 'Gemeenschappelijk landbouwbeleid' en in subbijlage 1.

Ad 2. Minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

1. **De minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen**, zoals bedoeld onder 2. zijn nader gedefinieerd in hoofdstuk 5.3.2.1 van Bijlage II bij Verordening (EG) 1974/2006:

specifiek voor de toepassing van artikel 39, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1698/2005, de minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en de andere relevante dwingende eisen; de minimumeisen voor meststoffen moeten onder meer omvatten de codes van goede landbouwmethoden die op grond van Richtlijn 91/676/EEG zijn ingevoerd voor de landbouwbedrijven buiten de kwetsbare zones in de zin van die richtlijn, en eisen betreffende de vervuiling met fosfor; de minimumeisen voor gewasbeschermingsmiddelen moeten onder meer omvatten de eis in het bezit te zijn van een vergunning voor het gebruik van dergelijke producten, de eis de opleidingsverplichtingen na te komen, eisen betreffende een veilige opslag, eisen betreffende het controleren van de machines voor toediening van dergelijke producten en regels betreffende het gebruik van bestrijdingsmiddelen dicht bij water en op andere gevoelige locaties, zoals vastgelegd bij nationale wetgeving;

Deze bedoelde minimumeisen omvatten ten algemene:

Minimumeisen voor het gebruik van meststoffen

Stikstofmaatregelen

Als onderdeel van de randvoorwaarden GLB:

Het Derde Nederlandse Actieprogramma (2004-2009) inzake de Nitraatrichtlijn is van toepassing verklaard op het hele Nederlandse grondgebied (waarmee Nederland in zijn geheel als kwetsbaar gebied voor nitraat is aangemerkt). Derhalve zijn, ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Nitraatrichtlijn noch afzonderlijke kwetsbare zones voor nitraat in Nederland aangewezen noch, ingevolge artikel 4 van de Nitraatrichtlijn, aparte codes van goede landbouwpraktijken beschreven. Voor stikstof zijn in 2009 de stikstofgebruiksnormen op een zodanig niveau zijn vastgesteld dat de norm voor grondwater van 50 mg nitraat per liter kan worden bereikt. De minimumeisen voor meststoffen zijn daarom de nationale eisen uit de Nederlandse wet- en regelgeving zoals die van kracht is per 1-1-2006. De stikstofmaatregelen bestaan uit twee componenten: gebruiksnormen en middelvoorschriften. De relevante eisen uit beide componenten - voor zover van toepassing in het kader van het voldoen aan de artikelen 4 en 5 van de Nitraatrichtlijn - zijn al benoemd als Randvoorwaarden GLB (cross compliance). Ter illustratie worden de stikstofgebruiksnormen, onderscheiden naar gebruiksnormen voor dierlijke mest en gebruiksnormen voor totale stikstofbemesting, nogmaals toegelicht:

- **gebruiksnorm dierlijke mest**
Nederland hanteert, overeenkomstig de Nitraatrichtlijn, een gebruiksnorm van 170 kg stikstof per ha uit dierlijke mest, met uitzondering van bedrijven die in aanmerking komen voor derogatie. De baseline voor het berekenen van de beheersvergoeding voor de agromilieubetalingen gaat uit van de Nitraatrichtlijn en gaat dus uit van een gebruiksnorm dierlijke mest van 170 kg stikstof per ha per jaar. Het is niet nodig voor bepaalde gevallen een lagere norm te stellen: daar waar nodig zullen de gebruiksnormen voor totale bemesting met stikstof onderscheidenlijk fosfaat vanzelf leiden tot een lager gebruik van dierlijke mest. Bijvoorbeeld het gebruik van varkensmest zal vanwege het hoge fosfaatgehalte en de fosfaatgebruiksnorm in het algemeen niet hoger zijn dan ca. 140 kg stikstof per hectare.
- **gebruiksnorm totale stikstofbemesting**
Per gewas en per grondsoort zijn gebruiksnormen voor de totale stikstofbemesting worden vastgesteld (zie bijlage A). Waar nodig om de milieudoelen van de Nitraatrichtlijn te realiseren - 50 mg nitraat per liter in het grondwater resp. 11,3 mg totaal-stikstof in het oppervlaktewater en het reduceren van de eutrofiëring - zijn strengere gebruiksnormen vastgesteld. Dit laatste is het geval bij gras, maïs en een aantal akker- en tuinbouwgewassen op zandgronden. De normen voor zandgronden zullen geleidelijk aan jaarlijks worden aangescherpt, zodat met de normen van 2009 het doel van 50 mg nitraat per liter in het grondwater wordt bereikt.

Aanvullende voorwaarden voor meststoffen: geen.

Fosfaatmaatregelen

De fosfaatmaatregelen zijn eveneens opgenomen in het Derde Nederlandse Actieprogramma (2004-2009) inzake de Nitraatrichtlijn. De centrale aanpak om fosfaatmissies te reduceren is het verminderen van het fosfaatoverschot op alle bedrijven op alle grondsoorten. Het stelsel van gebruiksnormen zal daarom voor alle grondgebruikers ook normen bevatten ter begrenzing van het totale gebruik van fosfaatmeststoffen. Het doel is het bereiken van evenwichtsbemesting in 2015. Dit uitgangspunt is in de Meststoffenwet verankerd. Evenwichtsbemesting houdt in dat het gebruik van fosfaat overeen moet komen met opname door het gewas inclusief een onvermijdbaar verlies¹. Hiervoor is een traject vastgesteld waarmee geleidelijk naar dit doel wordt toegewerkt. Dit is tevens een belangrijk onderdeel van de taakstelling van de Kaderrichtlijn Water. Nederland wil deze doelstelling gefaseerd bereiken, rekening houdend met de economische consequenties en het aanpassingsvermogen van de sector. De fosfaatmaatregelen omvatten twee componenten:

- Als onderdeel van de randvoorwaarden GLB: middelvoorschriften
Middelvoorschriften zijn onderdeel van een goede bemestingspraktijk in de landbouw. Ook voor fosfaat zijn er nadere voorschriften vastgesteld voor het aanwijzen van periodes waarin het gebruik van kunstmest niet is toegestaan, het gebruik van meststoffen op steile hellingen, het gebruik van meststoffen in de nabijheid van waterlopen en methoden voor de aanwending van kunstmest. Daarnaast zijn er enkele aanvullende voorschriften. Deze zijn gebaseerd op twee uitgangspunten: het voorkomen van onnodige milieuverontreiniging en gebruik maken van de stand der techniek als goede bemestingspraktijk in de landbouw. Het betreft voorschriften voor de aanwending van dierlijke mest in najaar en winter, het scheuren van grasland en vangewas na maïs op zand en lössgronden. De relevante eisen - voor zover van toepassing in het kader van het voldoen aan de artikelen 4 en 5 van de Nitraatrichtlijn - zijn al benoemd als Randvoorwaarden GLB (cross compliance).
- Aanvullende minimumeisen voor fosfaat: gebruiksnormen totale fosfaatbemesting
Er is een traject van fosfaatgebruiksnormen vastgesteld, zoals aangegeven in onderstaande tabel, waarmee geleidelijk naar het doel 'evenwichtsbemesting' wordt toegewerkt. Deze fosfaatgebruiksnormen zijn geen onderdeel van de Randvoorwaarden GLB. Het startpunt voor dit traject is afgeleid van de fosfaatverliesnormen in 2005, met dien verstande dat in het nieuwe stelsel alle fosfaatmeststoffen inclusief fosfaatkunstmest onderdeel zullen zijn van de gebruiksnormen.

Tabel 1: Fosfaatgebruiksnormen (maximaal gebruik dierlijke mest in de betreffende jaren tussen haakjes) in kg P₂O₅ per ha per jaar

Jaar	2005	2006	2007	2008
Grasland	130 (110)	110	105	100
Bouwland	115 (85)	95 (85)	90 (85)	85

Vanaf 2006 en verder zullen de fosfaatgebruiksnormen geleidelijk dalen. Om te voorkomen dat er een toename plaatsvindt van het gebruik van dierlijke mest, is een aparte norm van 85 kg fosfaat per ha per jaar voor bouwland opgenomen voor 2006 en 2007. De norm van 85 kg fosfaat is hetzelfde als onder het stelsel van verliesnormen voor 2005. Vanaf 2008 is het niet meer nodig om onderscheid te maken tussen dierlijke mest en kunstmest. Op basis van nieuwe inzichten over de fosfaatopname door het gewas, de fosfaatbehoefte en de fosfaatbelasting naar de bodem

¹ Als onvermijdbare verlies wordt beschouwd een verlies < 5 kg fosfaat ha/jr.

en het oppervlaktewater zullen vanaf 2009 de fosfaatgebruiksnormen en de mate van differentiatie voor die jaren definitief worden vastgesteld.

Minimumeisen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

Als onderdeel van de randvoorwaarden GLB

Algemeen

Ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geldt dat slechts toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen door de landbouwer in voorraad gehouden mogen worden of mogen worden gebruikt (*artikel 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962*).

Tevens dienen de bij toelating of registratie gegeven wettelijke gebruiksvorschriften door de landbouwer in acht te worden genomen die betrekking kunnen hebben op tijdstippen en plaatsen van het gebruik, de klimatologische omstandigheden waaronder, de doseringen waarin, de wijze waarop, of de technische hulpmiddelen waarmee het middel uitsluitend dan wel niet mag worden gebruikt, alsmede op de bij het gebruik in acht te nemen veiligheidsstermijnen (*artikel 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962*).

Dompelvloeistoffen voor bloembollen of –knollen mogen slechts de toegelaten wijze worden verwijderd (*artikel 2 van de Regeling verwijdering dompelvloeistof bloembollen en bloemknollen*).

Tenslotte is van belang dat de landbouwer voorschriften toepast met betrekking tot goede gewasbeschermingspraktijken en geïntegreerde bestrijding, waarbij en waardoor het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen wordt beperkt tot het strikte minimum dat noodzakelijk is om populaties van organismen onder de niveau's te houden waarbij in economisch opzicht onaanvaardbare schade of verliezen optreden. De landbouwer is verplicht een gewasbeschermingsplan op te (laten) stellen waarin hij per teelt aangeeft op welke wijze hij bij de behandeling van uitgangsmateriaal, tijdens het telen en bij de behandeling van geoogste planten of plantaardige producten goed invulling en uitvoering zal geven of zal laten geven aan de beginselen van goede gewasbeschermingspraktijken en geïntegreerde bestrijding (*artikel 2 van het Besluit beginnende geïntegreerde gewasbescherming*).

Al deze minimumeisen zijn reeds Randvoorwaarde GLB (cross compliance).

Aanvullende minimumeisen voor gewasbescherming:

Vergunningplicht

Voor het beroeps- of bedrijfsmatig gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen is een vergunning uitvoeren gewasbescherming vereist (*artikel 3 van het Besluit houdende voorschriften omtrent de vakbekwaamheidseisen inzake bestrijdingsmiddelen*).

Opleiding

De vergunning uitvoeren gewasbescherming wordt slechts verleend aan degene die in het bezit is van één van de bij regeling van de minister aangegeven diploma's, certificaten, getuigschriften, verklaringen van vakbekwaamheid of andere bescheiden (spuitlicentie) (artikel 6 en 7 van het Besluit houdende voorschriften omtrent de vak kennis- en vakbekwaamheidseisen inzake bestrijdingsmiddelen).

Opslag

De opslag van bestrijdingsmiddelen dient aan regels met betrekking tot veiligheid te voldoen, zoals onder meer een deugdelijk slot en constructie, doelmatig ingericht en geventileerd, een waarschuwingssignaal betreffende giftige stoffen met daaronder een duidelijk leesbaar opschrift luidende: "Bestrijdingsmiddelen". De bestrijdingsmiddelen moeten droog, koel en rodelijk worden opgeslagen. Dit laatste om te voorkomen dat de verpakking van middelen beschadigt of vermenging van middelen kan plaatsvinden (artikel 9 t/m 12 van de Bestrijdingsmiddelenbesluit).

Controle toedieningsmachines

Voorschriften met betrekking tot de gebruikte toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen onder verschillende omstandigheden zijn opgenomen in artikel 15 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (artikel 15 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).

Gebruik van bestrijdingsmiddelen dicht bij water en op andere gevoelige locaties

De eisen met betrekking tot het gebruik van bestrijdingsmiddelen dicht bij water en andere gevoelige locaties is geregeld in het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Het algemene principe is dat het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen nabij oppervlaktewater is verboden, tenzij de voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 13 en 14 in acht worden genomen, en verboden binnen een afstand van 14 m vanaf de insteek van het oppervlaktewater, tenzij de voorschriften gesteld bij of krachtens artikel 15 in acht worden genomen.

De belangrijkste daaruit zijn het verbod op het lozen van bestrijdingsmiddelen en verplichting tot het op een voorgeschreven wijze inrichten en aanhouden van een teeltvrije zone langs oppervlaktewater. Voor verschillende typen gewassen zijn in artikel 13 en 16 verschillende breedtes van de teeltvrije zone verplicht. In artikel 15 worden (art. 13, 14 en 16 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij). Deze minimumeisen zijn ook reeds als Randvoorwaarde GLB (cross compliance) benoemd.

Ad 3. Andere relevante dwingende eisen die in nationale wetgeving zijn vastgesteld en in het programma zijn vermeld.

De minimumeisen, zoals bedoeld onder 3. en die geen onderdeel zijn van de Randvoorwaarden GLB (onderdeel 1.) noch van de minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen (onderdeel 2.), zijn in onderstaande tabellen weergegeven onder het kopje 'aanvullende baseline'.

Baseline

De baseline is bedoeld om aan te geven wat de wettelijke minimum-eisen zijn, waarvoor niet vergoed wordt in de agromilieuverbintenissen. In de onderstaande tabellen is per pakket en per beheerseis weergegeven wat dit relevante wettelijke minimum is. In een aantal gevallen ligt het niveau van compensatie boven dit wettelijke minimum.

Uitwerking:

1. De Randvoorwaarden GLB (= cross compliance)

In de navolgende tabel worden per beheerpakket en per relevante beheerplichting, de rechtstreeks aan de beheersverplichting gerelateerde randvoorwaarden GLB aangegeven. In de kolom 'Randvoorwaarden GLB' is steeds de samenvattende kernbepaling uit de relevante regelgeving genoemd. Deze moet echter uiteindelijk altijd gelezen worden in combinatie met de regelgeving waaraan deze is ontleend. Deze regelgeving is steeds cursief tussen haakjes geplaatst.

2. De aanvullende minimumeisen voor meststoffen en gewasbescherming (zie 2. en onder ad 2) hebben geen relevante link met de verschillende beheersbepalingen in de pakketten. Deze zijn daarom niet opgenomen in de tabel.
3. De overige minimumeisen, zoals bedoeld onder 3. en die geen onderdeel zijn van de Randvoorwaarden GLB (onderdeel 1.) noch van de minimumeisen inzake het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen (onderdeel 2.), zijn in onderstaande tabellen weergegeven onder het kopje 'aanvullende baseline'.

VEGETATIEPAKKETTEN

Bijlage 6 Ontwikkeling kruidenrijk grasland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	Geen.
De beheerseenheid wordt minimaal éénmaal per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.

Instandhouding kruidenrijk grasland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststof-fen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn geno-men (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 me-ter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs ove-rige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mest-vrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij). 	Geen.
Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.	<i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i>	De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.
De beheerseenheid wordt minimaal éénmaal per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	

Bijlage 8 Bont hooiland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhou-dingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest,	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.</p>	<p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p>	
<p>De beheerseenheid wordt minimaal éénmaal per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>De beheerseenheid is niet beweid.</p>	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	<p>Geen.</p>

Bijlage 9

Bonte hooiweide

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9</p>	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij).</p>	
De beheerseenheid wordt minimaal éénmaal per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomsensteun 2006). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 31 december.	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.

Bijlage 10
Kruidenrijk grasland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>rigte waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	
De beheereenheid is met ten hoogste 2 gve per hectare beweid.	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.
De beheereenheid bevindt zich op een helling of in uitwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een verbod op het telen van een erosiebevorderend gewas. Randvoorwaarde is: Het verbod op het telen van een erosiebevorderend gewas op hellingen met een hellingspercentage van 2% of meer, tenzij onder toepassing van specifieke voorschriften en de grond op hellingen met een hellingspercentage van meer dan 18% anders te exploiteren dan als grasland (<i>art. 5 van de Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003/Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004</i>). 	Geen.

Bijlage 11
Bont weiland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheereenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in</i> 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheereenheid is met ten hoogste 2 gve per hectare beweid.	<i>samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</i> <i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i>	De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.
De beheerseenheid bevindt zich op een helling of in uitwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een verbod op het telen van een erosiebevorderend gewas. Randvoorwaarde is: Het verbod op het telen van een erosiebevorderend gewas op hellingen met een hellingspercentage van 2% of meer, tenzij onder toepassing van specifieke voorschriften en de grond op hellingen met een hellingspercentage van meer dan 18% anders te exploiteren dan als grasland (art. 5 van de Verordening HPA erosiebestrijding landbouwgronden 2003/Verordening PT bestrijding erosie tuinbouwgronden 2004). 	Geen.

Bijlage 12
Bonte weiderand

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij). 	Geen.
Er is geen bagger opgebracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op gebruik van zuiveringslib op landbouwgrond, tenzij voldaan 	In het kader van de Randvoor-

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17).	waarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiveringsslib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiveringsslib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.

Bijlage 13
Bonte hooirand

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsenbesluit open teelt en veehouderij). 	Geen.
Er is geen bagger opgebracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op gebruik van zuiveringsslib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17). 	In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische mest-

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid wordt minimaal éénmaal per jaar gemaaid waarbij het gemaaid wordt afgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	stoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiverings-slib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiverings-slib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.
De beheerseenheid is niet beweide.	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	Geen.

Bijlage 14
Kruidenrijke zomen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Er is geen bagger opgebracht.</p>	<p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Het verbod op gebruik van zuiverings-slib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (<i>art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17</i>). 	<p>In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiverings-slib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiverings-slib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Gedurende het eerste tijdvak wordt de beheerseenheid in de eerste drie jaar jaarlijks gemaaid en wordt het gemaaid wordt afgevoerd. Hierbij geldt een maximum van drie maaibeurten per jaar; Na uitvoering van voorgaande voorwaarde, vindt nog slechts om het jaar een maaibeurt plaats, waarbij niet meer dan de helft van de oppervlakte van de beheerseenheid gemaaid wordt en het gemaaid wordt afgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>); Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheereenheid is niet beweide.	<i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i>	Geen.

Bijlage 15
Landschappelijk waardevol grasland

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Variant A: niet maaien en niet weiden tussen 1 januari en 1 juni.</p>	<p>relevante Randvoorwaarden GLB</p> <ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art.11 van de Flora- en faunawet</i>). Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art.12 van de Flora- en faunawet</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>Variant B: niet maaien tussen 1 januari en 1 juni en gedurende het gehele jaar niet bemesten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art.11 van de Flora- en faunawet</i>). Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art.12 van de Flora- en faunawet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs ove- 	

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>rije waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p> <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	

WEIDEVOGELPAKKETTEN

Bijlage 16

Weidevogelgrasland met een rustperiode

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 1 juni, of van 1 april tot 8 juni, of van 1 april tot 15 juni, of van 1 april tot 22 juni.</p> <p>De lengte van de rustperiode wordt bij aanvraag van de subsidiebeschikking gemeld aan de Dienst Regelingen.</p>	<p>relevante Randvoorwaarden GLB</p> <ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en faunawet</i>). Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art. 12 van de Flora- en faunawet</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>In de rustperiode is de beheersseenheid niet beweide, gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)jngezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op omploegen van grasland in de gesloten periode (<i>art. 4b van het Besluit gebruik meststoffen</i>). Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>); Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mest-</p>	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (<i>Cirsium arvense</i>) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>vrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p> <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	

Bijlage 17
Vluchtheuvels voor weidevogels

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheereenheid wordt niet eerder gemaaid en geweid dan na een periode van twee weken nadat de rest van het perceel is gemaaid of beweid en niet vroeger dan 1 juni. Tijdstip van maaien wordt bij Dienst Regelingen gemeld.</p>	<p>relevante Randvoorwaarden GLB</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31). • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en faunawet). • Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (art.12 van de Flora- en faunawet). 	<p>Geen.</p>

Bijlage 18
Plas-dras voor broedende en trekkende vogels

Niet van toepassing.

FAUNARANDENPAKKETTEN

Bijlage 23 A

Faunarand algemeen

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid grenst aan bouwland. In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend in ieder geval gedurende de periode van 1 mei t/m 28 februari daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (niet zijnde maïs) of mengsels van deze drie. De begroeiing ontstaat door inzaai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfsstoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Er is geen bagger opgebracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op gebruik van zuiveringslib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (<i>art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17</i>). 	<p>In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiveringslib. Als baseline geldt de volledige tekst van</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Er is één maaibeurt toegestaan. Deze moet vallen in de periode van 15 juli t/m 15 september. Ten hoogste de helft van de beheereenheid mag gemaaid worden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en faunawet</i>). Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art.12 van de Flora- en faunawet</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	<p>art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiveringslib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.</p>
<p>Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring, haagwinde of kleeftkruid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>
<p>Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wetshouders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>

Patrijzenrand

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid grenst aan bouwland. In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend in ieder geval gedurende de periode van 1 mei t/m 28 februari daarop volgende de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (niet zijnde maïs) of mengsels van deze drie. De begroeiing ontstaat door inzaai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfstoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en -indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Er is geen bagger opgebracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op gebruik van zuiverings-slib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (<i>art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17</i>). 	<p>In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiverings-slib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiverings-slib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De gehele beheerseenheid wordt beheerd in drie stroken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4a. Strook 1 beslaat 50-33% van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van het eerste jaar van het beheerstijdvak ingezaaid met granen (niet zijnde mais), grassen, kruiden of een mengsel van deze drie, en wordt gedurende het gehele tijdvak niet gemaaid; • 4b. Strook 2 beslaat 25-33 % van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van het eerste en het vierde jaar van het beheerstijdvak ingezaaid met granen (niet zijnde mais), grassen, kruiden of een mengsel van deze drie; • 4c. Strook 3 beslaat 25-33% van de rand, wordt in de periode 1 maart tot 1 mei van ieder jaar van het beheerstijdvak geploeegd. Niet inzaaien. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfsvoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>). 	<p>Geen².</p>
<p>Er is één maaibeurt toegestaan. Deze moet vallen in de periode van 15 juli t/m 15 september. Ten hoogste de helft van de beheerseenheid mag gemaaid worden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en faunawet</i>). • Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art.12 van de Flora- en faunawet</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderszuring, haagwinde of kleeftkruid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestrijke zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mest-</p>	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

² Voor de vergoedingsgrondslag wordt uitgegaan van het regulier gehanteerde bouwplan. Dat betekent dat wordt uitgegaan van een bouwplan met 1 keer in de 4 jaar graan, 1 keer in de vier jaar aardappelen, 1 keer in de vier jaar suikerbieten en 1 keer in de vier jaar een ander gewas (zie subbijlage 12 bij as 2).

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	vrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).	
Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). 	Geen.

Bijlage 23 C
Grauwe kiekenrand

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid grenst aan bouwland.</p> <p>In de beheerseenheid komt in elk jaar van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend, in ieder geval gedurende de periode van 1 mei tot 1 maart daarop volgend de volgende begroeiing voor: grasachtige vegetaties, kruiden, granen (geen mais) of mengsels van deze drie. De begroeiing ontstaat door inzaai. Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.</p> <p>De beheerseenheid is ten minste 6 meter en ten hoogste 12 meter breed en ten minste 50 meter lang.</p> <p>In het vierde jaar moet de beheerseenheid in zijn geheel opnieuw zijn ingezaaid met een mengsel van grassen en/of kruiden en/of granen.</p>	<p>relevante Randvoorwaarden GLB</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfsvoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (Regeling GLB-Inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26). 	Geen.
Mechanische en chemische bestrijdingsmiddelen zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderszuring, haagwinde of kleeftkruid.	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. 	De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	
<p>De faunairand mag niet bemest worden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en -indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Er mag geen bagger worden opgebracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op gebruik van zuiverings-slib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (<i>art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17</i>). 	<p>In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiverings-slib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiverings-slib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.</p>
<p>In de periode van 1 maart tot 1 mei is maaien van de beheerseenheid toegestaan. In de periode van 15 juli tot 15 september is één maaibeurt toegestaan van ten hoogste de heft van de beheerseenheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en faunawet</i>). • Het verbod op het rapen, bezitten of vernielen van eieren van beschermde inheemse vogelsoorten (<i>art.12 van de Flora- en faunawet</i>). 	

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>Graanstoppels worden niet als begroeiing aangemerkt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de <i>Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>

AKKERFLORAPAKKETTEN

Bijlage 24 A

Soortenrijke akkerflora

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is in gebruik als bouwland. De beheerseenheid is ten minste 0,5 ha. groot en in de jaren 2, 4 en 6 van het tijdvak wordt hier graan, met uitzondering van maïs, verbouwd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfstoeslagregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> in het jaar voorafgaand aan het contract moeten op bedrijfsniveau tenminste 4 verschillende gewassen worden geteeld, waaronder graan. braakliggende grond wordt beschouwd als een gewas.
<p>In de jaren dat graan verbouwd wordt, vindt geen bemesting met kunstmest plaats.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>In de jaren waarin graan verbouwd wordt, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. 	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (<i>Cirsium arvense</i>) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>rigte waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	
<p>In de jaren waarin graan verbouwd wordt, is chemische onkruidbestrijding alleen pleksgewijs toegestaan bij de bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderszuring, haagwinde of kleeftkruid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

Bijlage 26 A
Zeer soortenrijke akkerflora

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is ten minste 0,5 hectare groot en in gebruik als bouwland. Op de beheerseenheid wordt tenminste vijf van de zes jaren graan, niet zijnde maïs, verbouwd. In jaar 4 van de beschikking kan een ander gewas gekozen worden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn genomen in het kader van de bedrijfstoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> in het jaar voorafgaand aan het contract moeten op bedrijfsniveau tenminste 4 verschillende gewassen worden geteeld, waaronder graan. braakliggende grond wordt beschouwd als een gewas.
<p>Het gebruik van dierlijke mest is toegestaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar 	<p>Geen.</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p>	
<p>In de jaren waarin graan verbouwd wordt, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). 	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>
<p>In de jaren waarin graan verbouwd wordt, is chemische onkruidbestrijding alleen plekgewijs toegestaan bij de bestrijding van haarden met akkerdistel, ridderszuring, haagwinde of kleeftkruid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. 	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>riges waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	

Bijlage 28
Akkerfloranden

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<p>Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Op de beheerseenheid wordt alle jaren graan, met uitzondering van maïs, verbouwd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wetshouders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>

Beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>In de beheerseenheid, is mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van insecticiden niet toegestaan vanaf het zaaien tot de oogst van het gewas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij</i>). • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>

**Bijlage 28 B
Natuurbraak**

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mest- 	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Er is geen bagger opgebracht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op gebruik van zuiveringsslib op landbouwgrond, tenzij voldaan aan toetsingswaarden na bemonstering en analyse (art. 13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in samenhang met art. 14 en 17). 	<p>In het kader van de Randvoorwaarden GLB is toepassing van art.13 van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen beperkt tot alleen het gebruik van zuiveringsslib. Als baseline geldt de volledige tekst van art.13, waarmee ook compost en combinaties van zuiveringsslib, compost en dierlijke mest onder het verbod vallen.</p>
<p>De beheerbaarheid wordt ten minste twee keer per jaar gemaaid, waarbij het maaisel niet wordt afgevoerd. De stopplengte is tenminste 10 cm. 50% van de oppervlakte van de beheerbaarheid wordt gemaaid in de periode van 15 juli tot en met 14 augustus en 50% van de oppervlakte van de beheerbaarheid wordt gemaaid in de periode van 1 november tot en met 31 december. Buiten deze perioden is maaien niet toegestaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<p>Mechanische en chemische onkruidbestrijding zijn niet toegestaan, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderszuring, Jakobskruiskruid of kweek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 50 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p>	<p>De verplichting dat in de provincies Friesland, Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant haarden van akkerdistel (Cirsium arvense) op landbouwgronden moeten zijn verwijderd, voordat ze tot bloei komen.</p>
<p>Het is niet toegestaan bewerkingen uit te voeren met als doel de beheerbaarheid onbegroeid te laten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor zover de percelen voor braaktoeslagrechten worden aangemeld: De verplichting een groenbemester te hebben op percelen die uit productie zijn 	<p>Geen.</p>

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>genomen in het kader van de bedrijfstoelageregeling (inzaaien voor 31 mei en niet voor 31 augustus vernietigen (<i>Regeling GLB-inkomenssteun 2006, art. 7 lid 1 sub a en e, in samenhang met art. 8 en 26</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-inkomenssteun 2006</i>). 	
De beheereenheid is niet beweid.	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	Geen.

GANZENPAKKETTEN

Bijlage 28 C Grasland voor overwinterende ganzen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Maaaien om lang gras te voorkomen is toegestaan na 27 oktober; na 1 november mag er niet meer gemaaid of gebloeit worden.</p> <p>Beweiding met melkvee is toegestaan tot 15 november, tenzij de voederwaarde van de grassnede hierdoor niet gerealiseerd wordt;</p> <p>In de periode van 15 november tot en met 1 april is beweiding met melkvee niet toegestaan;</p> <p>Beweiding (uitgezonderd melkvee) is per beheerder vanaf 1 november tot 1 februari toegestaan met maximaal 0,45 gve/ha (voornamelijk jongvee, paarden en schapen). Beweiding met schapen maakt onderdeel uit van deze 0,45 gve per hectare.</p>	<p>Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art.31).</p> <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p> <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden. Dit houdt in dat er geen handelingen mogen worden verricht die ganzen en/of smienten weren of veront-rusten. Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesyste-men is toegestaan tot 1 februari. 	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en fauna-wet). 	<p>De minimale veebezetting en/of het passend regime is 0 gve/ha.</p> <p>Geen.</p>

Bijlage 28 D

Bouwland voor overwinterende ganzen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheereenheid is niet beweid.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden. Dit houdt in dat er geen handelingen mogen worden verricht die ganzen en/of smienten weren of veront-rusten. Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesyste-men is toegestaan tot 1 februari. 	<p>relevante Randvoorwaarden GLB <i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en fauna-wet). 	<p>Geen.</p> <p>Geen.</p>

Bijlage 28 E Grasgroenbemester voor ganzen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheereenheid is niet beweid.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden. Dit houdt in dat er geen handelingen mogen worden verricht die ganzen en/of smienten weren of veront-rusten. Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesyste-men is toegestaan tot 1 februari. 	<p>relevante Randvoorwaarden GLB <i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31). Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en fauna-wet). 	<p>Geen.</p> <p>Geen.</p>

Bijlage 28 F
Grasgroenbemester maïsland voor ganzen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheereenheid is niet beweid.</p>	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	<p>Geen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Het is niet toegestaan binnen de periode van 1 oktober tot en met 1 april binnen de verzameling beheerseenheden handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageerfunctie van het gebied voor ganzen en/of smienten negatief beïnvloeden. Dit houdt in dat er geen handelingen mogen worden verricht die ganzen en/of smienten weren of veront-rusten. • Onderhoud van sloten, walkanten en drainagesyste-men is toegestaan tot 1 februari. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het opzettelijk verstoren van beschermde inheemse vogels (<i>art. 10 van de Flora- en faunawet in samenhang met art. 31</i>). • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Onderploegen van de grasgroenbemester is niet toege- staan voor 1 april.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet- houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>

LANDSCHAPSPAKKETTEN

Bijlage 32

Houtkade, houtwal, haag en singel

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	Geen.
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). 	Geen.
Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	Geen.
Niet branden in of in directe omgeving van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	Geen.
Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot ge-	<ul style="list-style-type: none"> • De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>volg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.</p>	<p>aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>).</p>	

**Bijlage 33
Bomenrij**

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). 	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 15 juni en 15 maart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Niet branden in of in directe omgeving van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>). 	<p>Geen.</p>

Bijlage 36
Elzensingel

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in</i> 	<p>Geen.</p>

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). 	Geen.
Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	Geen.
Niet branden in of in directe omgeving van het element.	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	Geen.
Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.	<ul style="list-style-type: none"> De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>). 	Geen.

Bijlage 37
Geriefhoutbosje

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingsbesluit open teelt en veehouderij).</p>	
<p>Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). 	<p>Geen.</p>
<p>Werkaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en faunawet). 	<p>Geen.</p>
<p>Niet branden in of in directe omgeving van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). 	<p>Geen.</p>
<p>Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet). 	<p>Geen.</p>

Bijlage 38
Knip- en scheerheg

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij). 	Geen.
Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). 	Geen.
Werkaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 juli en 1 april.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en fauna-wet). 	Geen.
Niet branden in of in directe omgeving van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). 	Geen.
Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet).</p>	

Bijlage 40
Knotbomen

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij). 	Geen.
Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962); • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
Werzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	Geen.
Niet branden in of in directe omgeving van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	Geen.
Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>). 	Geen.

Bijlage 41

Grubbe en holle weg

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	
<p>De begroeiing van de taluds wordt jaarlijks gemaaid (maaisel afvoeren) indien de begroeiing bestaat uit grasachtige of kruidige vegetaties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). <p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p>	<p>Geen.</p>
<p>Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een pleksgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Werkzaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Niet branden in of in directe omgeving van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten behoeve van het behoud van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>). 	<p>Geen.</p>

Bijlage 42
Hoogstamboomgaard

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest. Voor instandhoudingsbemesting is uitsluitend het gebruik van ruige mest, uitgezonderd pluimveemest, of kalk toegestaan.</p>	<p>Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest.</p> <p>Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 150 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	<p>Geen.</p>
<p>Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>); • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 150 cm langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	<p>Geen.</p>
<p>Niet branden in of in directe omgeving van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	<p>Geen.</p>
<p>Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van het landschapselement anders dan ten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De verplichting om voor het (doen) vellen van houtopstanden te voldoen aan de melding- en herplantplicht op grond van Boswet. Ter bewaring van 	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>behoefte van het behoud van het element.</p>	<p>natuur- en landschapsschoon kan het vellen en doen vellen, anders dan bij wijze van dunning, van bossen en andere houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar worden verboden (<i>artikelen 2, 3 en 13 van de Boswet en het koninklijk besluit van 20 juni 1962, houdende regelen ten aanzien van de verplichting tot herbepanting, bedoeld in artikel 3 van de Boswet (Stb. 220), in samenhang met artikel 1, derde en vierde lid, en artikel 5 van de Boswet</i>).</p>	

**Bijlage 43
Eendenkooi**

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, tenzij voor het beheer een plekgewijze stobbenbehandeling met glyfosaat van Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik of Robinia noodzakelijk is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). 	<p>Geen.</p>

**Bijlage 44
Poel**

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>De beheerseenheid is niet bemest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststof-fen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn geno-men (<i>art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van</i> 	<p>Geen.</p>

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
	<p><i>de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	
Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (<i>art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>); • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (<i>art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962</i>). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (<i>art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij</i>).</p>	Geen.
Schoningswerkzaamheden, voor zover nodig, alleen verrichten in de periode tussen 1 september en 15 oktober.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (<i>art. 11 van de Flora- en fauna-wet</i>). 	Geen.
Niet branden in of in directe omgeving van het element.	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wet-houders voor het verbranden van de gewasresten (<i>art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006</i>). 	Geen.

Bijlage 45
Rietzoom en klein rietperceel

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
De beheerseenheid is niet bemest.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een gebruiksnorm van 170 kg N ha/jaar 	Geen.

beheerverplichtingen	relevante Randvoorwaarden GLB	aanvullende baseline
<p>Ten minste 80 en ten hoogste 90% van het riet wordt jaarlijks gemaaid.</p>	<p>uit dierlijke mest. Randvoorwaarde is: Het verbod in enig kalenderjaar op een bedrijf meststoffen op of in de bodem te brengen, tenzij de gebruiksnormen voor (dierlijke) mest en - indien van toepassing - de derogatiebepalingen in acht zijn genomen (art. 7 van de Meststoffenwet in samenhang met art. 8 onder a en b, 9 en 10 van de Meststoffenwet en in samenhang met art. 24, 25, 26 en 27 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p>	<p>Geen.</p>
<p>Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan</p>	<p><i>Er bestaat geen wettelijke nationale verplichting ten aanzien van het maaien en/of beweiden van landbouwgrond.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verbod andere dan toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken (art. 2 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962); • Het verbod toegelaten of geregistreerde bestrijdingsmiddelen te gebruiken voor een andere doel dan waarvoor het middel is toegelaten of op een andere wijze dan bij toelating is voorgeschreven (art. 10 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962). • Uitgangspunt voor de baseline is: een teelt- en mestvrije zone van 5 meter langs aangewezen waterlopen in hoog Nederland en 25 cm (grasland) en 50 cm (bouwland) langs overige waterlopen. <p>Randvoorwaarde is: Het verbod op toepassing van meststoffen in de mestvrije zone of de mestvrije zone is niet gelijk aan de teeltvrije zone (art.16 in samenhang met art.13 van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij).</p>	<p>Geen.</p>
<p>Werkaamheden worden alleen verricht in de periode tussen 1 september en 1 april.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbod op het verstoren of vernielen van rust- of nestplaatsen of holen van beschermde inheemse vogels en dieren (art. 11 van de Flora- en faunawet). 	<p>Geen.</p>
<p>Niet branden in of in directe omgeving van het element.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is verboden gewasresten op bouwland na de oogst te verbranden, tenzij de landbouwer beschikt over een ontheffing van de burgemeester en wetshouders voor het verbranden van de gewasresten (art. 8a van de Regeling GLB-Inkomenssteun 2006). 	<p>Geen.</p>

Bijlage 46
Raster

Niet van toepassing.

Bijlage 48
Inheemse bomen en struiken

Niet van toepassing.

Bijlage A. Stikstofgebruiksnormen behorende bij artikel 28 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet

Gewas	Klei				Zand/löss en Veen			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Grasland (kg N per ha per jaar)								
Grasland met beweiden, klei	345	345	325	310				
Grasland met beweiden, veen					290	290	265	265
Grasland met beweiden, zand/löss					300	290	275	260
Grasland met volledig maaien, klei*1	385	385	365	350				
Grasland met volledig maaien, veen*1					330	330	300	300
Grasland met volledig maaien, zand/löss*1					355	350	345	340
Tijdelijk grasland (kg N per ha per periode)								
van 1 januari tot minstens 15 april	70	70	65	60	60	60	55	50
van 1 januari tot minstens 15 mei*2	120	120	115	110	105	100	95	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus*2	275	275	260	250	240	230	220	210
van 1 januari tot minstens 15 september*2	310	310	295	280	270	260	250	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober*2	345	345	325	310	300	290	275	260
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	345	345	325	310	300	290	275	260
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	310	310	295	280	270	260	250	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	105	105	100	95	90	85	85	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	35	35	30	30	30	30	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)								
Consumptieaardappelrassen hoge norm*3 (zie bijlage A.1)	300	300	275	275	290	275		
Consumptieaardappelrassen overig*3	275	275	250	250	265	250		
Consumptieaardappelrassen lage norm*3 (zie bijlage A.1)	250	250	225	225	240	225		
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	130	130	120	120	120	120		
Pootaardappelrassen hoge norm (zie bijlage A.2)	150	150	140	140	140	140		
Pootaardappelrassen overig	130	130	120	120	120	120		
Pootaardappelrassen lage norm (zie bijlage A.2)	110	110	100	100	100	100		
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	200	200	180	180	180	170		
Zetmeelaardappelen	265	265	240	240	240	230		
Suikerbieten	165	165	150	150	150	145		
Cichorei	75	75	70	70	70	70		
Voederbieten	180	180	165	165	165	165		
Wintertarwe*3*7	240	240	220	220	160	160		
Zomertarwe	155	155	140	140	140	140		
Wintergerst*7	155	155	140	140	140	140		
Zomergerst	90	90	80	80	80	80		
Triticale*7	175	175	160	160	160	150		
Winterrogge*7	155	155	140	140	140	140		
Haver*7	110	110	100	100	100	100		
Mais, bedrijven met derogatie*4	160	160	160	160	155	155	155	150
Mais, bedrijven zonder derogatie*4	205	205	185	185	185	175		
Luzerne, eerste jaar	45	45	40	40	40	40		
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0	0		
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	180	180	165	165	165	155		
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	220	220	200	200	200	190		
Graszaad, rietzwenkgras	155	155	140	140	140	135		

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

Gewas	Klei				Zand/löss en Veen			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	65	65	60	60	60	55		
Graszaad, veldbeemd	120	120	110	110	110	105		
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	65	65	60	60	60	55		
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	95	95	85	85	85	80		
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	40	40	35	35	35	35		
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	125	125	115	115	115	110		
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	50	50	45	45	45	45		
Graszaad, westerwolds	120	120	110	110	110	105		
Graszaad, Italiaans	145	145	130	130	130	125		
Graszaad, overig	100	100	90	90	90	85		
Graszaad, overig, volgteelt	50	50	45	45	45	45		
Graszoden	375	375	340	340	340	340		
Ui, zaaiui, overig	130	130	120	120	120	120		
Winterui, 2e jaars plantui	185	185	170	170	170	160		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	145	145	130	130	130	125		
Blauwmaanzaad	120	120	110	110	110	105		
Karwij	165	165	150	150	150	145		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	100	90	90	90	85		
Koolzaad, winter	225	225	205	205	205	195		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	175	175	160	160	160	150		
Koolzaad, zomer	130	130	120	120	120	120		
Vlas	75	75	70	70	70	70		
Akkerbouw overig	220	220	200	200	200	190		
Bladgewassen (kg N per ha per teelt)								
Spinazie, 1e teelt	285	285	260	260	210	200		
Spinazie, volgteelt	205	205	185	185	160	150		
Slasoorten, 1e teelt	200	200	180	180	180	170		
Slasoorten, volgteelt	115	115	105	105	105	105		
Andijvie, 1e teelt	200	200	180	180	180	170		
Andijvie, volgteelt	100	100	90	90	90	90		
Selderij, bleek/groen	220	220	200	200	200	190		
Prei	270	270	245	245	245	235		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	110	110	100	100	100	95		
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	165	165	150	150	150	145		
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	300	300	275	275	275	260		
Koolgewassen (kg N per ha per teelt)								
Spruitkool	320	320	290	290	290	275		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	55	55	50	50	50	50		
Wittekool	350	350	320	320	320	305		
Rodekool	315	315	285	285	285	270		
Savoieikool	315	315	285	285	285	270		
Spitskool	315	315	285	285	285	270		
Bloemkool	255	255	230	230	230	220		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	130	120	120	120	115		
Broccoli	295	295	270	270	270	255		
Chinese kool	200	200	180	180	180	170		
Boerenkool	185	185	170	170	170	160		
Paksoi	200	200	180	180	180	170		
Raapstelen	155	155	140	140	140	135		

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

Gewas	Klei				Zand/löss en Veen			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Kruiden (kg N per ha per teelt)								
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	165	165	150	150	150	145		
Kruiden, bladgewas, meermalige oogst	300	300	275	275	275	260		
Kruiden, wortelgewassen	220	220	200	200	200	190		
Kruiden, zaadgewassen	110	110	100	100	100	95		
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)								
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	130	130	120	120	120	115		
Aardbei (productie)	185	185	170	170	170	160		
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	90	80	80	80	75		
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	210	210	190	190	190	180		
Suikermaïs	220	220	200	200	200	190		
Stam/stokboon, vers	130	130	120	120	120	115		
Landbouwstambonen, rijp zaad	150	150	135	135	135	135		
Veld- en tuinbonen, vers +rijp zaad	55	55	50	50	50	50		
Tuinbonen, vers/peulen	80	80	75	75	75	75		
Erwt, vers + rijp zaad	35	35	30	30	30	30		
Peul	100	100	90	90	90	85		
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)								
Asperge (excl. opkweek)	95	95	85	85	85	80		
Knolselderij	220	220	200	200	200	190		
Knolvenkel/venkel	200	200	180	180	180	170		
Koolraap	185	185	170	170	170	160		
Koolrabi	200	200	180	180	180	170		
Kroten/rode bieten	205	205	185	185	185	175		
Winterpeen/waspeen	120	120	110	110	110	110		
Bospeen	55	55	50	50	50	50		
Rabarber	275	275	250	250	250	240		
Radijs	90	90	80	80	80	80		
Schorseneer	185	185	170	170	170	170		
Witlof	110	110	100	100	100	100		
Vollegrondsgroenten, overig	220	220	200	200	200	190		
Groenbemesters *5 (kg N per ha per teelt)								
Niet-vlinderbloemige groenbemesters (o.a. bladrammenas, gele mosterd, gras, granen)	65	65	60	60	60	60		
Vlinderbloemige groenbemesters (wikke)	35	35	30	30	30	30		
Tagetes	100	100	90	90	90	90		
Bloembollengewassen (kg N per ha per teelt)*7								
Acidantha	280	280	255	255	255	240		
Anemone coronaria	145	145	130	130	130	125		
Fritillaria imperialis	150	150	135	135	135	130		
Hyacint	240	240	220	220	220	210		
Iris, grofbollig	185	185	170	170	170	160		
Iris, fijnbollig	155	155	140	140	140	135		
Krokus, grote gele	190	190	175	175	175	165		
Krokus, overig	100	100	90	90	90	85		
Narcis	160	160	145	145	145	140		

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

Gewas	Klei				Zand/löss en Veen			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Tulp	220	220	200	200	200	190		
Dahlia	120	120	110	110	110	105		
Gladiol, pitten	285	285	260	260	260	245		
Gladiol, kralen	210	210	190	190	190	180		
Knolbegonia	165	165	150	150	150	145		
Lelie	170	170	155	155	155	145		
Zantedeschia	120	120	110	110	110	110		
Overige bolgewassen	180	180	165	165	165	155		
Fruiteeltgewassen (kg N per ha per jaar)								
Appel	195	195	175	175	175	165		
Blauwe bes	110	110	100	100	100	95		
Braam	165	165	150	150	150	140		
Framboos	165	165	150	150	150	140		
Kers	195	195	175	175	175	165		
Peer	195	195	175	175	175	165		
Pruim	195	195	175	175	175	165		
Rode bes	165	165	150	150	150	140		
Druif	110	110	100	100	100	95		
Zwarte bes	195	195	175	175	175	165		
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)								
Buitenbloemen hoge norm (zie bijlage A3)	220	220	200	200	200	200		
Buitenbloemen overig	165	165	150	150	150	150		
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)								
Laanbomen: onderstammen	45	45	40	40	40	40		
Laanbomen: spullen	100	100	90	90	90	90		
Laanbomen: opzetters	125	125	115	115	115	115		
Sierheesters	85	85	75	75	75	75		
Coniferen (incl. kerstspinnen en -dennen)	90	90	80	80	80	80		
Rozen (incl. zaailingen, onderstammen)	75	75	70	70	70	70		
Bos- en Haagplantsoen	105	105	95	95	95	95		
Vaste planten	195	195	175	175	175	175		
Vruchtbomen: onderstammen	35	35	30	30	30	30		
Vruchtbomen: moerbomen	120	120	110	110	110	110		
Vruchtbomen	100	100	90	90	90	90		
Trek- en besheesters	90	90	80	80	80	80		
Snijgroen	105	105	95	95	95	95		
Ericaceae	75	75	70	70	70	70		
Buxus	105	105	95	95	95	95		
Bosbouw (kg N per ha per jaar)								
Snelgroeiend houtsoorten voor biomassa-productie	100	100	90	90	90	90		
Vaste norm op bedrijfsniveau*6 (kg N per ha per jaar)								
Vaste norm	110	110	110	110	110	110		

*1 Onder grasland met volledig maaien wordt mede verstaan grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan 2 jaar wordt geweid, voorzover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.

*2 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voorzover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit gebruik meststoffen.

RELEVANTE BASELINE VOOR DE AGROMILIEUVERBINTENISSEN

*3 Voor consumptieaardappel en wintertarwe op lössgronden gelden de gebruiksnormen die zijn weergegeven in onderstaande tabel. Lössgronden zijn gronden die zijn ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaan uit leem (fractie kleiner dan 50 µm).

Akkerbouwgewassen op löss	2006	2007	2008	2009
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie bijlage A.1)	275	265		
Consumptieaardappelrassen overig	250	240		
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie bijlage A.1)	225	215		
Wintertarwe	220	220		

*4 De normen van maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters.

*5 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden. Voor groenbemesters op zand geldt: inzaaien voor 1 september en na 1 december ploegen. Op klei geldt: inzaaien voor 15 september en na 1 december ploegen. Een uitzondering wordt gemaakt voor groene braak en indien de groenbemester minimaal 10 weken in het groeiseizoen op het land staat indien aansluitend daarop een volggewas wordt geteeld. De normen gelden niet voor groenbemesters die aansluiten op maïs.

*6 Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de gebruiksnormen van de geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel A op het bedrijf in dat kalenderjaar minstens 100 kg N/ha bedraagt.

*7 De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.